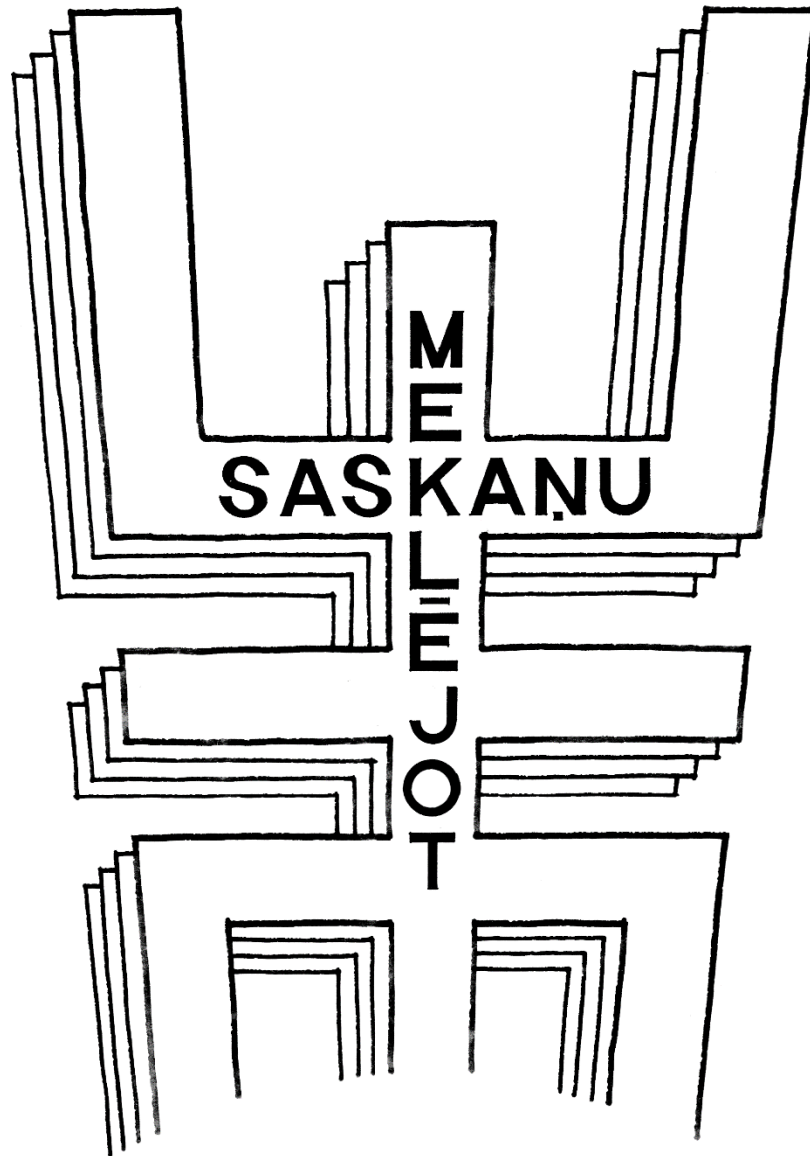
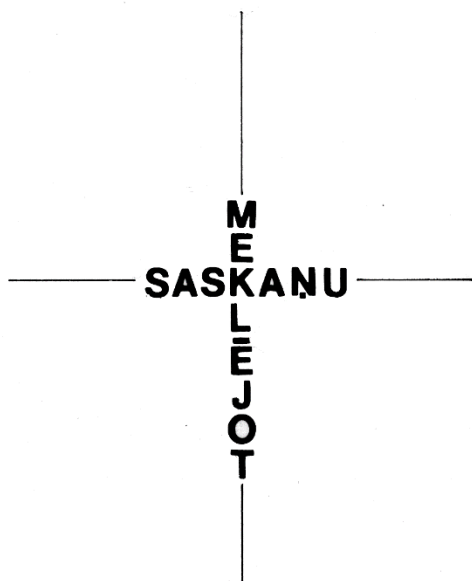

**VIESTURS
KREICBERGS**

VIESTURS
KREICBERGS

Dievs
un
materiālā
pasaulē
ir
divas
bezgalīgas
un
mūžīgas
neizbēgamības,
kuras
eksistē
nestarīgi
un
nerobīzoti
viena
no
otras,

un tikai uz īsu brīdi tās krustojas
ikvienā dzīvā radībā.

17. 02. 93.

S A T U R S

I	NEZINĀMAIS UN NEIZZINĀMAIS	3
II	VIENNOZĪMĪGI NESAMĒROJAMAS MAINĪBAS	8
III	DZĪVĪBA	10
IV	RADĪBAS KRONA KRONIS	17
V	CILVĒKS STARP CILVĒKIEM	23
VI	LIKTENIS	29
VII	PATIESĪBA UN SASKAŅA	35
VIII	TICĪBA	42
IX	SECINĀJUMI	49

Autora priekšvārds 2019. gada publikācijai

Atgriešanās iemesls pie darba “Saskaņu meklējot” pēc 23 gadiem ir viens – šis darbs tika rakstīts ar rakstāmmašīnu, un tāpēc to nebija iespējams izvietot interneta vidē.

Gatavojot darba elektronisko versiju, protams, pārlūkoju toreiz uzrakstīto. Lielāko teksta daļu vēl joprojām uzskatu par aktuālu. Manas domas par Dieva būtību un Viņa attiecībām ar dzīvību un materiālo pasauli nav mainījušās. Nedaudz koriģētā un paplašinātā veidā tās ir izklāstītas 2016. gada publicētajā grāmatā “ESĪBA metafiziskas hipotēzes”.

Darbā ir daudz jēdzieni, kuri tiek lietoti neskaidri un neprecīzi. Elektroniskajā versija neko nemainīju, jo tad būtu jāpārstrādā viss darbs.

Iespējams daudzus mulsinās darba nosaukumā izmantotais vārds “saskaņa”. Toreiz, deviņdesmito gadu sākumā, politiķi vēl nebija šo jēdzienu degradējuši, un tas atbilda tai nozīmei, kādā parasti to lietoja.

Autora priekšvārds

Mana grāmata ir veltīta tiem, kuri meklē atbildes uz mūžīgo jautājumu – kas ir Dievs? Viennozīmīgas atbildes Jūs šajā darbā, protams, neatradīsiet. Grāmatā ir piedāvāta kāda alternatīva hipotēze par Dieva pasaules iespējamo saistību ar dzīvo radību un nedzīvo pasauli. Šāda pasaules uzskata nepieciešamību rada objektīvu un viennozīmīgu zināšanu trūkums par Dievu, kas ļauj daudziem izglītotiem cilvēkiem uzskatīt Viņu it kā par morālu vai mistisku kategoriju. Var aizstāvēt Dieva “prioritāti”, būt par reālu mūsu dzīves sastāvdaļu ar klasiskiem – reliģiskiem vai mistiskiem līdzekļiem.

Es piedāvāju aplūkot Dievu kā absolūtu un pilnīgi neatkarīgu nedzīvās pasaules pretstatu, bet ikvienu dzīvu radību kā abu šo norobežoto pasaulu netiešu saskarsmes objektu.

Daļu grāmatas materiāla veido piecas dažādā laikā rakstītas publikācijas. Tas tekstu vietām padara pretrunīgu, samezglotu un atšķirīgu izteiksmes līdzekļos. Varētu būt iebildumi par dažu vispārpieņemtu terminu lietošanu. Piemēram, manis lietotais apziņas un zemapziņas jēdziens parasti tiek attiecināts tikai uz smadzeņu fizioloģisko darbību, bet neietver sevī psihiskos procesus.

Neraugoties uz trūkumiem, es tomēr ceru, ka grāmata Jums sagādās patīkamus mirkļus. Šo darbu var lasīt visu pēc kārtas, var lasīt atsevišķas nodaļas vai, varbūt vislabāk, iepazīšanos sākt ar secinājumiem.

Vai tev nekad nav gadījies vienatnē sarunāties pašam ar sevi? Tu jautā un mēģini rast atbildi pats sevī. Kas tur manī sarunājas? Tā mana sapratne – jēdzienu, zināšanu un pasaules izpratnes glabātāja “strīdas” ar manu prātu – spriedumu veidotāju, bet es pats reizēm ieklausos.

- Kāpēc tu esi tik nemierīgs? Vai tevi atkal nomāc kādas uzmācīgas idejas? – to jautā sapratne.
- Jā! Mani interesē nezināmais. – tā atbild mans prāts.
- Kas tur ko spriedelēt? Tur viss ir skaidrs. Kas nav zināms, tas nav zināms, bet kas ir zināms vairs nav nezināms.
- Tā tas ir. Tā ir nezināmā viena puse. Bet vai viss NEZIĀMAIS ir IZZINĀMS? Varbūt ir arī tāds nezināmais, kurš vispār nav izzināms – NEIZZINĀMĪBA.
- Var jau būt. Bet kāpēc par tādām lietām galvu lauzīt? Ja nav izzināms tāpēc ka nav izzināms, tad viss ko var izzināt vienalga nebūs PIERĀDĀMS.
- Bet mana sirds to neizzināmo jūt, sirds interesējas par to, tas viņu vilina. Ko atbildēt sirdij?
- Saki: par neizzināmo nav vērts runāt. Saki: ja eksistētu kaut kāda tur neizzināmība, tad par to nav jēgas interesēties. Interesēties vajag par to nezināmo, kas ir izzināms.
- Bet neizzināmais ir kā narkotika, kā apmātība. Cik ilgi ir cilvēks, tik ilgi tas cenšas izzināt neizzināmo. Var tūkstoškārt pierādīt to, ka ir bezjēdzīgi meklēt neizzināmo, taču vienmēr būs kāds, kurš cerēs to atrast. Vai šī, it kā bezcerīgā neatlaidība, nepierāda zināmu jēgu neizzināmā meklējumiem.

Bez tam, neizzināmo jau nav iespējams izzināt. Var izteikt tikai MINĒJUMUS par to, kāpēc uz pasaules kaut kas neizzināms vispār ir iespējams. Tad arī par šādiem varbūtējiem minējumiem tiks runāts šajā darbā.

“Aizej tur, nezin kur, atnes to, nezin ko”

I NEZINĀMAIS UN NEIZZINĀMAIS

Milzīga ozola stumbrs ir izvagots zibens cirstām rētām.

- Tas ir likumsakarīgi – kāds saka – šis ozols ir apkārtņē augstākais koks un tāpēc “pievelk” zibeni negaisa laikā. Zibens iesper vientuļā mājā un aiziet bojā cilvēki. . .

Pie kapa dzird runājam:

- Tā bija Dieva griba. Tas bija liktenis.
Bet cits kāds turpat blakus iebilst:
- Ko niekus! Tā bija nejaušība. Būtu bijis zibens novedējs, nekas nebūtu noticis.

Es klusēju un domāju par to, ko mēs vispār zinām par likteni un cik mūsu zināšanām var ticēt. Vai kāds šajā, mums zināmajā pasaulē, spēj dot viennozīmīgu un neapstrīdamu atbildi jautājumam – kas tas bija – NEJAUŠĪBA vai NOLEMTĪBA?

Kopš neatminamiem laikiem cilvēki izzina nezināmo. Cilvēks izzina dzīvo un nedzīvo dabu. Cilvēks izzina cilvēku. Zināšanas par pasauli tiek formulētas likumos, kuri nosacījumu un kļūdu robežās vienmēr izpildās. (Ja kādreiz kāda likumsakarība “nedarbojas”, tad likums nav precīzi formulēts vai arī nepareizi noteiktas likuma darbības robežas).

Bet kā ar cilvēka likteni?

Vai šodien, runājot par nejaušības un nolemtības iespējamo klātbūtni cilvēka liktenī, mēs varam kaut ko būtiski vairāk pateikt nekā pirms simts, tūkstots vai desmit tūkstoš gadiem. Konkrētas un neapstrīdamas ziņas par likteni cilvēce savā attīstībā nav ieguvusi. Ir tikai subjektīvi spriedumu un minējumi.

Varbūt liktenis ir tikai nejaušību kopa un tādas nolemtības nemaz nav?

Varbūt, ka nav. Bet varbūt tomēr ir. Par to, ka tādas nolemtības nav, liecina objektīvu un pierādāmu zināšanu trūkums. Par to, ka cilvēka liktenī varētu būt nolemtība, “runā” subjektīvās izjūtas. Par liktenis lemtas nolemtības pārlicību cilvēkos liecina visu mums zināmā vēstures gaita.

Arī es esmu pārlicināts, ka nolemtība manā liktenī mijas ar nejaušībām. Tā ir nojauta. Pierādīt es to nespēju. Ja ir neizzināma nolemtība, tad ir jābūt arī pasaulei (spēkam), kura šo nolemtību “rada”.

Manuprāt, ikvienu cilvēku apņem divas pasaules.

Viena pasaule ir izzināma. Mēs to redzam, sataustām, saozām, sadzirdam un sagaršojam. Pat to, ko mēs no šās pasaules neredzam, nedzirdam un nesataustām, mēs tomēr vara objektīvi izzināt. – tie ir dažādi starojumi, lauki, molekulas, atomi utt. Šī pasaule ir objektīviem izzināma, tāpēc ka to var izzināt caur likumsakarībām.

Otrā pasaule, acīm redzot, nedarbojas pēc izzināmiem likumiem, jo nekas par tiem nav zināms. Otra pasaule ir neizzināma. NEIZZINĀMĀ PASAULE. To var subjektīvi sajūst, bet ne objektīvi izzināt. Šīm subjektīvām sajūtām ir subjektīva interpretācija un es interpretēju šīs sajūtas SAVU zināšanu ietvaros. Tā varbūt rodas – Dievs, velns, gars, rūķis, feja, lauma, trollis utt.

Bet vai tad tiešām cilvēces vēstures gaitā nekas nav uzzināts par šo neizzināmo pasauli?

Ir uzzināts! Ir uzzināts, ka pērkonis un zibens tās nav Dieva dusmas, bet gan elektriskā izlāde (piederīga izzināmajai pasaulei). Ir uzzināts, ka trakā sunī nemājo ne velns, ne ļauns gars, bet gan trakumsērgas mikroorganismi (piederīgi izzināmajai pasaulei) utt.

Ir ticis izzināts bezgala daudz no tā, kas nav neizzināmā pasaule, bet nav pateikts nekas par to, kas viņa ir (mēs pat nezinām vai neizzināmais ir viendabīgs vai daudzslāņains, vai tas dalās labajā un ļaunajā utt.).

Tieši savā objektīvajā nezināšanā par neizzināmo pasauli cilvēki virs zemes vienmēr, visos laikos, ir bijuši vienlīdz nezinoši. Taču tie nekad nav bijuši vienlīdz veiksmīgi saskaņas meklējumos ar šo neizzināmo pasauli.

Izzināmo pasauli izzina. Neizzināmo pasauli izzināt nav iespējams. Ar to cilvēki meklē saskaņu. Saskaņu, kura palīdz pārvarēt neziņu. (Ir, protams, arī antisaskaņas meklējumi, piemēram, caur ideoloģiskajiem virzieniem, kuri absolūti noliedz dievības un Dievu).

Saskaņas meklējumos ar neizzināmo būtisks ir bijis un vēl joprojām ir reliģiju ieguldījums. Visas pasaules reliģijas visos laikos ir vienojusi atziņa – pasaule, kurā dzīvo cilvēks eksistē kopsakarībā ar Dievu un cilvēkiem ir jāmeklē saskaņa ar Dievu. Reliģijas šķir un norobežo vienu no otras Dieva interpretācijas un saskaņas meklēšanas veids.

Vai šajās daudzveidīgajās interpretācijās varētu runāt par pareizākiem (patiesākiem) un nepareizākiem (nepatiesākiem) Dieva (neizzināmās pasaules) skaidrojumiem?

Manuprāt, nē! Reliģijas patiesīgumu un vērtību nosaka saskaņas veidošanas iespējas. Jo pretrunīgākus un neizprotamākus notikumus spēj kāda reliģija cilvēkiem pieņemtā veidā izskaidrot, jo dziļāku mieru un saskaņu saskarsmei ar neizzināmo tā spēj veidot, jo labāka un pilnvērtīgāka reliģija. Tai pat laikā par neizzināmo būtību neviena reliģija tā arī neko neapstrīdamu nav pateikusi.

Reliģija – tas ir kāds no “izlīguma” variantiem ar neizzināmo.

Saskaņas veidošanā ar neizzināmo unikāla ir kristietība. Kristietību pieņēma un izmantoja savas dzīves garīgā pamata veidošanā gan vergi un vergturi, gan muižnieki un zemnieki, gan proletariāts un buržuāzija. Pēdējos divos gadu tūkstošos pasaules zinātniski – tehniskā, ekonomiskā, sociālā un politiskā progresā veidotāji un virzītāji lielāko tiesu ir bijuši kristieši. Tai pat laikā pati kristīgā baznīca ir neskaitāmas reizes dalījusi un reformējusies, saglabājot gan vecās gan jaunās konfesijas. Viss ir plūdis un mainījies, bet kristietības pamats, tā saknes un pasaules uzskats ir saglabājusies neskarts. Kas ir kristietības spēka avots? Kas ļauj tai vienot un samierināt tik atšķirīgus cilvēkus visā pasaulē? Kā kristietība panāk saskaņu ar neizzināmo? Manuprāt, kristietībai saskaņas veidošanā ir bijuši tik vienreizēji panākumi pateicoties divām fundamentālām atziņām:

- tās ir ziedojuma un piedošanas filozofijas.

Pēc Jaunās Derības Dievs sūta uz zemi savu vien dzimušo dēlu, lai tas caur krusta nāvi izpirktu cilvēku grēkus.

Kristietībā pirmais ziedo Dievs!

Šis ziedojums it kā aicina arī kristiešus ziedot un ziedojuma saturs ir cilvēks pats. Kristietis savam Dievam ziedo pats sevi caur savu uzticīgo ticību un tieksmi dzīvot saskaņā ar kristīgo morāli. Citas tā laika reliģijas it kā atpērkas no saviem dieviem ziedojot caur upuri: gani upurēja jērus; zemkopji – vīnu, labību, augļus; karavīri – gūsta ļaudis. Protams, daudz vieglāk un vienkāršāk ir no Dieva atpirkties. Upurim piekrišanu parasti nejautā. Grūtāk ir pašam ziedoties, jo “ziedojums paša mokas”. Bet ne vienmēr vieglākais ceļš ir arī svētīgākais. Varbūt tieši kristīgā morāle ir virzījusi attīstību?!

Dievs ne tikai aicina ziedot, bet ir arī spējīgs vienmēr piedot un žēlot. Cilvēki var nepiedot, cilvēki var tiesāt un notiesāt un tā varētu būt cilvēces izdzīvošanas nepieciešamība (ja cilvēki nedzīvos pēc kaut kādiem likumiem, viņi aizies bojā). Dievs piedos ikvienam un vienmēr. Dievs piedošanai nemeklē likumsakarīgu pamatojumu, tikai vajag spēt Dievu atrast. . .

Šī kristietības atziņa padara ikvienu it kā vienlīdzīgu Dieva priekšā. Bet vienlīdzību Dieva priekšā, piedošanu un žēlošanu var iegūt caur ticību.

Vai varētu domāt, ka kristietības paustās atziņas mūžīgi būs pietiekamas, lai veidotu cilvēka saskaņu ar Dievu? Pareizā atbilde uz šo jautājumu, protams, ir meklējama nākotnē, taču atsevišķas likumsakarības ir iezīmējuši pēdējie divi gadsimti. Liela daļa izglītotāko pasaules cilvēku aizrāvās ar zinātniski-tehnisko progresu un sociālās vienlīdzības idejām, kā galvenajiem cilvēces laimes avotiem. No šo cilvēku redzes viedokļa Dieva pasaule ir tikai tradīcija, morālo normu nesēja. Dieva pasaule ir izdoma, reāli tā neeksistē. Bija arī mēģinājumi Dieva pasauli aizliegt, kā sociālās vienlīdzības ienaidnieci.

Tagad, XX gs. beigās, pēc sociālās vienlīdzības idejas kraha, notiek daļēja atgriešanās pie kristietības. (Tai pat laikā tradicionāli kristīgās kultūrās, notiek diezgan plaša citu pasaules reliģiju iespiešanās).

Kas ir šis daļējās atgriešanās pamats?

Atziņa, ka esam kļūdījušies? Pārlicība, ka kristietības veidotā saskaņa ar Dievu ir pati dziļākā un pilnīgākā.

Bet varbūt šī atgriešanās notiek tāpēc, ka cilvēkiem nav vairs citur kurp iet? Cilvēka dvēsele ir tukša un tā lūdz pēc piepildījuma. Cilvēks atgriežas kristietībā BEZ PĀRLIECĪBAS par Dieva pasaules REALITĀTI. . .

Ja šajā atgriešanās procesā pārsvarā dominē otrais variants, tad īslaicīgā kristietības uzplaukuma sekas var būt vēl dziļākā tā krīze, jo reliģija bez patiesas Ticības ir mirusi. . .

Neizzināmās pasaules izjūta ir neizbēgama cilvēku dzīves daļa. Sasniegumi likumsakarību pasaules izziņā nevar veidot saskaņu ar neizzināmo. Ja tradicionālās pasaules reliģijas liela daļa cilvēku uzskatīts par “novecojušām” un “nespējīgām” izskaidrot un nodrošināt saskaņu ar neizzināmo, tad reliģijas vietu cilvēku apziņā biežāk un plašāk ieņems reliģijas surogāts – māņticība.

Māņticība – kaut kas nezināms un nepierādāms. Asas, precīzi iezīmētas robežas starp reliģiju un māņticību neeksistē.

Reliģisku ticību, ar savu personīgo attieksmi pret to, cilvēks pats pārvērš māņticībā (parasti mistiskā vai dogmatiskā).

Māņticību caur dvēselisku pārdzīvojumu cilvēks var pacelt līdz Dievu atspoguļojošai Ticībai.

Māņticība, parasti, tieši saista liktenis nolemību ar kādu lietu, parādību vai notikumu. Tā melns kaķis nes nelaimi, bet pirmdienā sākts liels un nozīmīgs darbs neveicas. Varētu runāt par tā saukto “balto” māņticību jeb tautas ticējumiem (arī pasakām un teikām), un “melno” māņticību, kuras saknes sniedzas melnajā maģijā, buršanās, u.c. mistikas virzienos. Gan “balto”, gan “melno” māņticību vieno pārlicība par atsevišķiem neizbēgamības motīviem cilvēka dzīvē (māņticība zina, izskaidro un pārvalda cilvēka likteni veidošanas elementus).

“Baltajā” māņticībā jeb tautas ticējumos ir ietvertas daudzas dzīves gudrības. Piemēram, stāstot kādam par saviem nodomiem vai veiksmi, trīs reizes nospļaujies pār kreiso plecu, vai arī pieklaivē pie sausa koka, lai veiksmi neizbaidītu (nenoskaustu). Šajā ticējumā blakus varbūtējiem māņticības elementiem, saklausāms atgādinājums – vairāk dari mazāk runā!

Kad māņticība no cilvēka dzīves normu un ritma veidotājas pārvēršas cilvēka darbības un attīstības kavētājā, tad tā nemanot no “baltās” ir ieslīdējusi “melnajā” māņticībā. “Melnās” māņticības nosacījumi neierobežoti valda pār cilvēku. “Melnā” māņticība iegrožo un nospiež cilvēka garu un dvēseli, tā paralizē cilvēka gribu. Cilvēks zaudē pārlicību, ka šodien viņš spēj vairāk nekā vakar, bet rīt spēs vairāk nekā šodien.

Runājot par māņticības cēloņiem. Tie tiešām reizēm varētu sakņoties neizzināmās pasaules izpausmēs caru atsevišķiem notikumiem vai lietām. Taču nedrīkst šīs izpausmes vispārināt. Neizzināmā pasaule likumsakarīgi nekad nav atklājusies, tā atklājas vienreizēji

un neatkārtojami. Tādēļ ne reliģijas, ne mānticības veidotu pieredzi nevajadzētu vispārināt.

Nezināmais šajā pasaulē neierodas ar “uzrakstu” – neizzināmā pasaule, kādreiz izzināmā pasaule, mānticība, cilvēka izdoma utt.. Nezināmais ierodas negaidīts, nesaprasts un neizskaidrots, un mums jādzīvo gan blakus tam, gan kopā ar to vai pat iekšā tajā – nezināmajā. Arī šodienas pasaulē nezināmā ir atliku likām. Piemēram, lidojošie šķīvīši vai NLO. Ko es varu par tiem pateikt? Vai tā ir cilvēku izdoma un mānticība vai arī mums nezināmā pasaule (neizzināma, nelikumsakarīga vai kādreiz izzināma un likumsakarīga)? Neko es nevaru pateikt par NLO. Tad jau drīzāk es varētu izteikt savas domas par purva velnu. Liekas, tas būs bijis cilvēku izdomas un neizzināmās pasaules izpausmju “krustojums”. (Likumsakarīgā pasaule par tā eksistenci neko nav pateikusi arī tagad, pēc daudzu purvu nosusināšanas). Tai pat laikā NLO problēmu risinot klāt nāk vēl trešais nezināmais – pagaidām vēl nezināmās likumsakarību pasaules daļa, kura varbūt ir to pamats. Man trūkst personīgas pieredzes saskarsmē ar NLO (tāpat kā ar purva velnu), tādēļ es nevaru izteikt pat savas subjektīvās domas, bet gan tikai citēt citus. . .

Manuprāt, mānticība, līdzīgi kā reliģija ir tiktāl patiesa un nepieciešama, ciktāl tā veido cilvēkā saskaņu ar neizzināmo, bet nevis nospiež, pakļauj un iznīcina to. (Varbūt velnu mēs radam paši savā iztēlē, nevis tas ir areāla neizzināmās pasaules daļa).

Izzināmā likumsakarību pasaule un neizzināmā pasaule – vai eksistē kaut kāda sakarība starp tām?

Mānticība parasti “klusē”. Tā tieši uz šo jautājumu neatbild (loģiski spriežot tomēr iznāk, ka mānticībā nezināmais valda pār zināmo).

Savukārt, gandrīz visas pasaules reliģijas atbild skaidri un vienozīmīgi – Dievs (neizzināmā pasaule) it kā ir visa sākums un gals. Dievs radījis pasauli, dabu un cilvēku. Dievs vada un valda pār to. Tātad neizzināmā pasaule, neizpauzdamās nekādos likumos, valda pār pasauli, kuru mēs pazīstam, izzinām, kura darbojas saskaņā ar stingri noteiktiem dabas likumiem. (Neizzināmo pasauli mēs pazīstam tikai tik daudz cik mēs to reizēm izjūtam savā liktenī, bet liktenis ne vienmēr ir likumsakarīgs).

Manuprāt, NAV objektīva un neapstrīdama PAMATA apgalvojumam, ka cilvēka izzinātā un iepazītā daba PAKĻAUJAS Dievam. (To nevar ne pierādīt ne noliegt).

Bet varbūt uz neizzināmās pasaules saistību ar izzināmo var paraudzīties no citām pozīcijām? Varbūt Dievs nemaz neatrodas tiešā saistībā ar pasauli un dabu, varbūt Dievs nemaz tieši neietekmē likumsakarīgās pasaules gaitu? Varbūt tas var notikt tikai netieši, piemēram, caur cilvēka liktenis nolemtību. Varbūt izzinātie likumi ir tikai cilvēku ne Dieva “bagātība”. Varbūt. . .

Dievu mēs nespējam izzināt. Ar Dievu mēs veidojam saskaņu. Cik reliģiju, tik dažādu saskaņas veidu. Vai samierināšanas variantiem ar neizzināmo ir noteiktas robežas? Manuprāt nav. Kādēļ nepamēģināt veidot saskaņu ar neizzināmo, balstītu uz IZZINĀMĀ un NEIZZINĀMĀ NEATKARĪGU LĪDZĀSPASTĀVĒŠANU. Dievs un likumsakarību pasaule eksistē līdzās IETVERDAMĀS sevī un KRUSTODAMĀS CILVĒKĀ. (Bet varbūt ne tikai cilvēkā).

Pasaule ir izzināma tāpēc ka tā ir SAMĒROJAMA, t.i. ikviena, kaut pati mazākā izmaiņa ir VIENNOZĪMĪGI samērojama ar jebkuru citu izmaiņu ar Planka konstantes (h) lielumu (Planka konstante ir vismazākā iespējamā matērijas akcija). Lai tā būtu vielas fizikālā vai ķīmiskā pārvērtība, lai tā būtu gaismas, skaņu vai elektriskās strāvas izmaiņa, IKVIENS matērijas kustības raksturojums slēptā vai atklātā formā ietver sevī Planka konstanti.

Pasauli kuru var vienozīmīgi samērot, var OBJEKTĪVI izzināt. Tā ir LIKUMSAKARĪGA.

Ja ir pasaule, kuru mēs reizēm izjūtam, bet par kuras esamību NEKO objektīvu un vienozīmīgi pierādāmu nezinām, tad varētu domāt, ka šāda pasaule NAV

SAMĒROJAMA, t.i., ka neviena šīs pasaules mainība NAV VIENNOZĪMĪGI SAMĒROJAMA ar Planka konstanti (iespējams, ka tā nav samērojama ne ar vienu citu viennozīmīgu lielumu, iespējams, ka tā ir absolūti asimetriska). No cilvēka redzes viedokļa šādu neizzināmu pasauli varētu uzskatīt par NELIKUMSAKARĪGU. (Ja arī šajā pasaulē notiktu kādas tai raksturīgas, likumsakarīgas pārvērtības, tad mēs par tām neko nevaram uzzināt).

Šāda nesimetriska, nesamērojama, nelikumsakarīga, tātad NEIZZINĀMA pasaule varētu būt DIEVS.

Tur, kur izzināmā likumsakarību pasaule saskaras ar neizzināmo un nelikumsakarīgo pasauli, reāli apzināmās norises un fakti kļūst SUBJEKTĪVI izzināmi. Šādas subjektīvi izzināmas pasaules ir dzīvā daba un cilvēks. Cilvēks un ikviena dzīvā radība ir izzināmi, taču atsevišķa mūsu izziņa ir neviennozīmīga un neobjektīva, tā ir subjektīva pēc būtības, t.i. bez kādām cerībām nākotnē šo subjektīvismu pārvarēt. Spilgts un "taustāms" piemērs ir cilvēka jūtas, kuras veidojas cilvēka apziņā un zemapziņā (tātad tās veido taustāma, likumsakarīga matērija). Jūtas ir objektīvi fakti, taču šie objektīvie fakti, šie reālie notikumi ir SUBJEKTĪVI izzināmi, jo šie objektīvie fakti nekad NEBŪS VIENNOZĪMĪGI SAMĒROJAMI savā starpā. Piemēram, kāda cilvēka naidis un skaudība, kurš ir reāls fakts, nekad nevar tikt viennozīmīgi samērots ar cita cilvēka vai tā paša cilvēka citreiz pārdzīvotu naidu un skaudību.

Mūsu jūtas, tā ir objektīva realitāte, tai pat laikā tās ir vienreizējas un neatkārtojamas. Tās ir subjektīvas.

Manuprāt, subjektīvisms varētu parādīties visur tur, kur cilvēka un dzīvās radības mainībā piedalās arī neizzināmā un nelikumsakarīgā pasaule.

II VIENNOZĪMĪGI NESAMĒROJAMAS MAINĪBAS

Kā varētu veidoties dzīvās radības IESPĒJAMĀ saistība ar NELIKUMSAKARĪGĀM un VIENNOZĪMĪGI NESAMĒROJAMĀM parādībām? Dzīvība taču ir veidota no tās pašas vielas, no kuras sastāv visa pārējā pasaule (tikai vielas sakārtojums ir daudz sarežģītāks). Dzīvības mainība ir izzināma un tajā NAV atrasts nekas tāds, kas principā NEBŪTU IESPĒJAMS ārpus dzīvās radības (daudzu dzīvības procesu mākslīgu realizāciju ārpus dzīvā organisma šobrīd kavē tikai cilvēka tehniskās iespējas).

Protams, NEIZZINĀMO IZZINĀT NAV IESPĒJAMS, taču var mēģināt izvirzīt kādu hipotēzi.

Manuprāt, šādai hipotēzei par izejas punktu varētu būt atziņa: “IKVIENA dzīva radība ir ne tikai augstāk organizēta matērija, tā ir arī NEATKARĪGA PASAULE”.

Kas ir neatkarīga pasaule? Viennozīmīga definīcija šeit nav iespējama. Es varu nosaukt tikai tos svarīgākos iemeslus, kuri man liek uzskatīt ikvienu dzīvu radību par reāli neatkarīgu pasauli.

Pirmkārt, ikvienas dzīvas radības MOLEKULĀRĀS kustības un mainības organizētāja, veidotāja un vadītāja ir PATI dzīvā radība. Šīs mainības molekulārā līmenī ir ieprogrammētas dzīvās vielas pārvērtības, kuras apzīmē kā pašatjaunošanos, pašregulāciju un pielāgošanos. Tas nozīmē, ka ikviena dzīvā radība PATI organizē savu atjaunošanos, PATI sevi regulē un “uztur” sakarus ar apkārtējo vidi, “seko” tās mainībai. Dzīvā radība molekulārā līmenī ir vienota savā neatkarīgā cēloņsakarību sistēmā. (Apkārtējās nedzīvās pasaules molekulārā mainība ir vienota CITĀ cēloņsakarību sistēmā).

Otrkārt, nedzīvā, dzīvo radību apņemošā vide, tā ir haosā pieaugoša pasaule (entropija pieaug). Turpretim dzīvības procesos pieaug sistēmas sakārtotība, mazinās haoss (notiek entropijas samazināšanās). No sakārtotības viedokļa dzīvā radība un nedzīvā pasaule ir pretstati, starp kuriem pastāv nepārtraukta mijiedarbība – VIELMAIŅA un enerģijas maiņa.

Tātad, manuprāt, dzīvība ir neatkarīga pasaule, kurā tās molekulārā kustība un mainība NAV tieši atkarīga no apkārtējās vides vai citu dzīvu organismu molekulārās kustības un mainības (netiešā atkarība darbojas sistēmā – vai nu dzīvais organisms PATS spēj pielāgoties vides mainībai vai arī iet bojā, t.i. neatkarīgā pasaule nomirst un izbeidzas).

Bet vai var APGALVOT ka NEATKARĪGĀ dzīvā organisma molekulārā kustība ir VIENNOZĪMĪGI SAMĒROJAMA ar apkārtējās vides molekulāro kustību? (Var apgalvot, ka dzīvā organisma iekšienē šī kustība NOTEIKTI ir viennozīmīgi samērojama ar Planka konstanti. Var apgalvot, ka apkārtējās vides molekulu kustība un mainība ir viennozīmīgi samērojama. Bet vai šīs neatkarīgās molekulārās kustības ir SAVSTARPĒJI VIENNOZĪMĪGI SAMĒROJAMAS)?

Šis jautājums ir tik svarīgs un principiāls tādēļ, ka, lai dzīvā radība izdzīvotu, tā atrodas NEPĀRTRAUKTĀ VIELMAIŅĀ ar apkārtējo vidi. Tas nozīmē, ka atomi un molekulas no apkārtējās vides nepārtraukti iesaistās dzīvās radības NEATKARĪGAJĀ molekulārajā kustībā. Un otrādi. Dzīvā organisma molekulāro kustību nepārtraukti “pamet” atomi un molekulas, pāriedami apkārtējā vidē.

Ja pastāv IESPĒJAMĪBA, ka šī iekšējā un ārējā molekulārā kustības ir savstarpēji viennozīmīgi NESAMĒROJAMAS, kas notiktu brīdī, kad atsevišķas molekulas “pārkāpj” šo viennozīmīgās nesamērojamības robežu? Vajadzētu rasties STAROJUMAM, LAUKAM un ENERĢIJAI, kurš NEBŪTU viennozīmīgi samērojams ar mums pazīstamo vismazāko iespējamo mainības akciju – Planka konstanti.

Vai varētu domāt, ka šis starojums, lauks, enerģija būtu viennozīmīgi samērojams ar kādu CITU konstanti, atšķirīgu no Planka konstantes?

Dzīvās radības un apkārtējās vides molekulārās kustības savstarpējās nesamērojamības lielumam vajadzētu būt NEPĀRTRAUKTI MAINĪGAM, jo abas šīs kustības taču ir neatkarīgas un nesaskaņotas. Tāpēc ATSEVIŠĶAS molekulas “pārejas” veidotais starojums, lauks un enerģija varētu būt viennozīmīgi samērojams ar kādu konstanti, atšķirīgu no Planka konstantes, bet dzīvās radības kopējais starojums, lauks un enerģija būtu viennozīmīgi nesamērojami NEARVIENU konstanti. Katras molekulārās pārejas akcijas radītais starojums nav samērojams ar iepriekšējās akcijas lielumu.

Nelikumsakarīgs, viennozīmīgi nesamērojams starojums, lauks, enerģija – kas varētu notikt ar šo neizzināmo matēriju tālāk?

Par šādas neizzināmas matērijas tālāko mainību ir praktiski neiespējams runāt. Vienīgais, ko varētu daudz maz droši apgalvot – šāda matērija NEVAR mijiedarboties (arī sorbēties) mums pazīstamajā, objektīvi izzināmajā, likumsakarīgajā pasaulē. Varbūt, ka šis starojums, enerģija, lauks, šī neizzināmā un nelikumsakarīgā matērija kļūst par daļu no Dieva?

Vai visi dzīvās radības veidotie starojumi, enerģijas un lauki būs vienveidīgi?

Nē. Tie varētu tādi nebūt. Iespējams, ka dažādas kvalitātes dzīvā matērija starotu dažādas kvalitātes lauku un enerģiju. Ir pazīstamas trīs, savā sarežģītībā pieaugošas, dzīvās matērijas kvalitātes – parastās šūnas, nervaudu šūnas un apziņas/zemapziņas matērija. Tā cilvēks, kuru veido visas trīs šīs dzīvās matērijas kvalitātes, varētu starot trīs dažāda veida nelikumsakarīgus laukus.

Miesa taču ar nervaudiem ir vienota caur vielmaiņu, kur šeit organisma iekšienē lai rastos viennozīmīgi nesamērojamas mainības?

Manuprāt, viennozīmīgā nesamērojamība varētu veidoties starp ikvienas šūnas pašregulējošās darbības neatkarību no centrālās nervu sistēmas vadīto visa organisma pašregulāciju un pašatjaunošanos. (Tā it kā būtu viennozīmīga nesamērojamība starp vietējo un centrālo varu).

Savukārt apziņas/zemapziņas veidotais lauks un starojums varētu rasties dēļ IEKŠĒJĀS viennozīmīgās nesamērojamības starp apziņu un zemapziņu, kuras rezultāts ir mūsu GARS un DVĒSELE.

Viss iepriekš izklāstītais ir tikai hipotēze un varbūtība. Tā paliks VARBŪTĪBA pat tad, ja tiešām NEBŪS iespējams rast objektīvi pierādāmu un neapstrīdamu atbildi uz jautājumu: “IR vai NAV VIENNOZĪMĪGI SAMĒROJAMS dzīvās radības un apkārtējās vides MOLEKULĀRĀS kustības un mainības”.

“Asni saknes akmenī dzen
Un akmens plaisā!”
/I.Ziedonis/
Kas asnam spēku dod?
Tā dzīvība!

III DZĪVĪBA

Domājot par šīm problēmām atmiņā nāk kāds stāsts par vecu un gudru Karali.

Reiz, sensenos laikos, kādā mazā, bet bagātā un ziedošā valstī mira vecs, ļoti gudrs un visu mīlēts Karalis. Savam vienīgajam dēlam un troņmantniekam viņš deva pēdējo svētību.

- Tu, dēls, tagad kļūsi par karali. Tu vadi, valdi un veido šo savu karaļvalsti, tā, kā tev pašam tas liekas vislabāk. Mācies no citiem, bet neatdarini tos. No savas pieredzes es tev došu trīs padomus.

Pirmkārt, ļauj saviem pavalstniekiem dzīvot un strādāt. Bez vajadzības nedzenā un nekomandē tos. Lai tauta zina, ka tai ir karalis, lai tauta redz, ka valstī ir kārtība, bet lai tauta nejūt kā karalis to valda. Valdi tā, lai sīkos konfliktus un nesaskaņas tavi pavalstnieki atrisina paši. Kur divi kašķējas, tur trešais lai tos izšķir, bet nevis sūdzas tev. Tikai tad, kad tavai valstij uzbrūk patiesi liela nelaime kā neraža, plūdi, ugunsgrēks vai ienaidnieks, tikai tad tu organizē un vadi visu un visus cīņā ar šo nelaimi. Lielā cīņā tu pārlicināsies, cik izturīgi un organizēti ir tavi pavalstnieki, kuri ir “rūdijušies” agrāk risinot ikdienas konfliktus. Kad nelaime ir uzveikta un dzīve ievadīta normālā gultnē, ļauj atkal visam mierīgi ritēt tālāk savu gaitu. Ļauj savai valstij ikdienā PAŠREGULĒTIES!

Otrkārt, raugies lai tavā valstī no vecuma nebrūk kopā mājas, neaizaug tūrumi, nepārtrauc darbu meistari savās darbnīcās un neizzūd lielceļi. Rūpējies, lai tavā valstī vienmēr būtu dzirdamas bērnu balsis. Radi savai valstij un tautai PAŠATJAUNOŠANĀS tieksmes un iespējas.

Treškārt, tava valsts nav un nekad nebūs vienīgā šajā nepārtraukti mainīgajā pasaulē. Atceries, ka tava valsts spēj tikai nedaudz ietekmēt, bet ne mainīt šīs milzīgās pasaules gaitu, tā kā tev tas būtu vislabāk. Tāpēc mainies kopā ar savu valsti līdz tam, kā mainās pasaule. PIELĀGOJIES pasaules mainībai, jo, kurš nespēj sekot šīm pasaules izmaiņām, tas tiek iznīcināts. Bet mūžam atceries – pielāgoties, tas nenozīmē pakļauties. Pielāgojies, nemainot savas valsts būtību, neatkarību. Savas valsts neatkarība tev jāaizstāv līdz galam, līdz pēdējam elpas vilcienam. Tur nevar būt kompromisu. Vai nu tā ir neatkarīga karaļvalsts, vai arī, cīņā kaut vai ar visu pasauli, tai ir jāiet bojā.

Dzīvo un valdi laimīgi. Lai tu būtu Dieva svētīts un lai tava tauta tevi mīl. Ja tev kādreiz dzīvē pietrūkst padoma, tad palūkojies sev apkārt, paveries dzīvajā dabā, jo viena karaļvalsts ir kā tāds dzīvs organisms, citas dzīvās radības vidū. . .

Pašregulācija. Pašatjaunošanās. Pielāgošanās. Spējas, kuras piemīt ikvienai dzīvai radībai. Spējas, kuras piemīt tikai dzīvai radībai. Spējas, kuras rada un nodrošina dzīvā organisma iekšējo sakārtotību veicinošo darbību.

Pielāgošanās, pašatjaunošanās un pašregulācijas procesi virza ikvienu dzīvu organismu uz tā “ieprogrammēto” MĒRĶI. Dzīvās radības mērķis, manuprāt, ir vienkāršs un labi saprotams - DZĪVOT un VAİROTIES MAKSIMĀLI!

Maksimāli garš mūžs, tas nozīmē augiem un dzīvniekiem izdzīvot maksimāli iespējamo šūnu dalīšanās skaitu. Kad katra šūna ir savas iespējas izsmēlusi, tad organisms mirst no vecuma. Tāpat ikviena dzīva radība (izņemot cilvēku) cenšas, iespēju robežās, atstāt pēc sevis maksimāli daudz pēcnācēju.

Taču pilnā apjomā savu ieprogrammēto mērķi – dzīvot maksimāli ilgi un atstāt pēc sevis maksimālo skaitu pēcnācēju spēj realizēt reti kura dzīvā radība (varbūt to nespēj neviena). Tam parasti ir divi iemesli.

Pirmkārt, mainīgā apkārtējā vide var radīt dzīvajam organismam nelabvēlīgus apstākļus tā mērķa realizēšanai (aukstums, karstums, sausums, mitrums, plūdi, vētras, zemestrīces utt.).

Otrkārt, vienas dzīvās radības mērķim nekādi nepiekrīt visa cita dzīvā radība ar tādiem pašiem mērķiem – dzīvot ilgi un vairoties plaši. Bez tam vēl jāatceras, ka ikviena dzīvā radība ne tikai rada citu dzīvību, bet arī pārtiek no dzīviem organismiem vai to paliekām, t.i. barojas, lai izdzīvotu. Tā dzīvības pastāvēšanas pamatā ir ielikta nesamierināma pretruna – lai viena dzīvība dzīvotu, citai dzīvībai ir jāmirst. Viena dzīvā radība KONKURĒ ar citām dzīvām radībām “par vietu zem saules”. Konkurences vieta, laiks un apstākļi nav atkarīgi no dzīvās radības vēlmēm. Dzīvā radība šajā pasaulē ierodas savu priekšteču radīta, ar ieprogrammētu mērķi dzīvot maksimāli ilgi un iespēju robežās pēc sevis atstāt pēc iespējas vairāk pēcnācēju. Ar iedzimtām spējām pielāgoties, pašregulēties un pašatjaunoties dzīvā radība uzsāk savas šīs zemes gaitas tai vietā un tai laikā ko Liktenis t.i. nejaušība vai varbūt Dievs tai ir lēmis.

Ikviena dzīva radība savā dzīvē atrodas nepārtrauktā kontaktā ar lielu daudzumu neatkarīgu un mainīgu pasaulu. Tās ir citu dzīvo organismu neatkarīgās pasaules un nedzīvās apkārtējās vides pasaule. Visas šīs pasaules mainās neatkarīgi cita no citas, pie tam nedzīvās pasaules mainība nav mērķtiecīga, turpretim ikviens dzīvs organisms mainās “cerībā” realizēt savu ieprogrammēto mērķi.

Apkārtējo pasaulu nesaskaņotā un neatkarīgā mainība virza ikvienu dzīvo radību uz individuālu pret darbību, individuālu pielāgošanos apkārtējās vides mainībai. (Kā divreiz nevar iekāpt vienā un tajā pašā upē, tā divreiz dzīvā radība savā dzīvē nevar saskarties ar vienu un to pašu situāciju). Neatkarījamā ik mirkļa dzīvē caur pašregulāciju, pašatjaunošanos un pielāgošanos ikviens dzīvs organisms kļūst INDIVIDUĀLS.

Tai pat laikā dzīvajai dabai eksistē kopīgie un vispārīgie bioloģijas likumi. Taču INDIVĪDA liktenī šie vispārīgie likumi NE VIEMNĒR realizējas. Tie GANDRĪZ vienmēr realizējas. (Izņēmumi apstiprina likumības pareizību.).

Dzīvās dabas vispārīgās likumsakarības indivīda liktenī var izpausties NEVIENNOZĪMĪGI.

Turpretim nedzīvajā dabā vienos un tais pašos apstākļos, kļūdu robežās likumu darbība būs viennozīmīga. Nedzīvajā pasaulē nav mērķtiecīgas pret darbības apkārtējās vides izmaiņām. Nav spēju pielāgoties, pašregulēties un pašatjaunoties. Nedzīvajā pasaulē nekas ne dzimst ne mirst, bet tikai pāriet no viena stāvokļa citā. Nedzīvajai pasaulei nav mērķa (varētu teikt arī tā – nedzīvās pasaules mērķis ir būt tādai, kāda tā ir). Nedzīvā pasaule nekonkurē “par vietu zem saules”, tā ir saules sistēmas sastāvdaļa.

Tā dzīvās radības pasaule ir pārāka par nedzīvo pasauli ne tikai ar savu ORGANIZĒTĪBU, bet arī ar savu MĒRĶTIECĪGO darbību, iekšējo spēju PIELĀGOTIES, PAŠREGULĒTIES un PAŠATJAUNOTIES, ar savu konkurencē iegūto INDIVIDUALITĀTI un savu NEVIENNOZĪMĪGO “pieeju” dzīvās dabas likumsakarībām.

Jauna attīstības kvalitāte parādās tai dzīvajai radībai, kurai cīņā “par vietu zem saules”, bez konkurences spējām ir dotas arī IZVĒLES iespējas. Instinktu līmenī tās piemīt putniem, zivīm, dzīvniekiem un kukaiņiem t.i. visiem kurti spēj paši pārvietoties telpā. Instinktīvas izvēles iespējas, piemēram, ir zaķītim, kurš sajūt vilka tuvošanos. Viņš var mukt, cerot aizbēgt, vai arī paslēpties domājot, ka viņu nepamanīs. . .

Bet radības kronis, cilvēks, savā dzīvē spēj INSTINKTĪVO IZVĒLI kombinēt ar APZINĀTO IZVĒLI. Cilvēkam piemīt apziņa. Apziņa veido izvēlei jaunu kvalitāti. Ar savu apzināto izvēli cilvēks spēj daļēji apzināti ietekmēt gan savu, gan citu cilvēku dzīvi,

kā arī dzīvo un nedzīvo dabu sev apkārt. Izvēle nav bezgalīga un neierobežota. Jāizvēlas ir to nosacījumu un ierobežojumu apgabalā, kuri cilvēku apņē. Ir dzīvās un nedzīvās dabas mainību veidotie ierobežojumi, ir sabiedrības izvirzītās prasības. Ar tiem visiem cilvēkam viņa izvēlē ir jāreķinās. Izprastos noteikumus cilvēki sev saprotamā veidā ir formulējuši likumos un veselās likumu kopsakarībās.

Ir vispārīgas kopsakarības, sauktas par filozofijas likumiem, kuri darbojas ikviena veida pasaulē. Piemēram, likumu par kvantitātes pāreju kvalitātē var attiecināt kā uz dzīvo un nedzīvo dabu, tā uz sabiedrību. Kā likumiem ir kopīgas iezīmes to darbībā saistībā ar dažādas kvalitātes matēriju, tā tiem ir arī atšķirīgas iezīmes. Viena no šādām atšķirībām ir saistīta ar izzinātā likuma pielietojumu viennozīmību. Manuprāt pastāv kopsakarība – jo augstāk organizēta matērija, jo plašākas un neviennozīmīgākas darbības robežas ir tiem likumiem, kuri nosaka šīs matērijas saskarsmi ar citām pasaulēm, citām dažādas kvalitātes matērijām.

Nedzīvā daba, piemēram, savā saskarsmē ar citām pasaulēm t.i. dzīvām radībām, parasti mēdz būt viennozīmīga un konkrēta. Piemēram, ja kāds grib atstāt šo “grēcīgo” zemi, tad tam ir dabas “noteikts” ātrums, kāds ir jāsasniedz – vismaz 7,9 km/s. Sasniedzis šādu ātrumu ikviens var kļūt par zemes pavadoni.

Līdzīga, likumsakarīga ir dzīvās radības saskarsme ar pasaulēm sev apkārt. Taču šai likumsakarīgai saskarsmei indivīda līmenī vienmēr nāk līdzī vārdiņš “varbūt”. Piemēram, ja cilvēks grib iegūt kādu jaunu dzīvnieku šķirni ar konkrētām, viņam vajadzīgām īpašībām, tad cilvēkam ir jāņem vērā ģenētikas likumsakarības. Tās nosaka kāda ir VARBŪTĪBA, ka pēcnācēji pārmantos savu vecāku īpašības. Īpašību pārmantojamība ir varbūtīga, taču šīs varbūtības nav neierobežotas un bezgalīgas.

Tur kur cilvēks kontaktējas ar cilvēkiem, darbojas sabiedrības veidotie noteikumi, ierobežojumi un likumi. Šeit vērojamas vēl varbūtīgākas to izpausmes. Lūk piemērs. Sabiedrība, parasti, aizliedz cilvēkam nogalināt cilvēku. Tas ir nāves grēks. Bet nosauciet kādu atsevišķu cilvēku vai cilvēku grupu par ienaidnieku un viss mainās. Cilvēka nogalināšana var kļūt par goda lietu. Viens un tas pats cilvēks vienu un to pašu sabiedrības darbību regulējošo likumu dažādās dzīves situācijās var pielietot pilnīgi pretēji.

Cilvēks savā dzīvē ir visvairāk ierobežotā un “apspiestā” radība, jo tikai cilvēks ir spiests vienlaicīgi reķināties kā ar nedzīvās un dzīvās dabas, tā arī ar sabiedrības “diktētajiem” likumiem. Tai pat laikā izvēle paver tieši cilvēkam iespējas kļūt par pašu brīvāko un neatkarīgāko būtni uz pasaules. Cilvēks spēj gribēt, vēlēties, sapņot un ar savu apzināto darbību REIZĒM arī savus sapņus un vēlmes piepildīt. Savā apzinātajā darbībā un vēlmēs cilvēkam ir jāreķinās ar tiem ierobežojumiem, kurus tam uzliek daba un sabiedrība. Cilvēka attieksme pret dažādas kvalitātes matērijas veidotajiem nosacījumiem un ierobežojumiem ir atbilstoša šo nosacījumu un ierobežojumu viennozīmībai.

Tā dabas likumus cilvēks, ja viņš grib izdzīvot, ir spiests ievērot tikpat precīzi kā tie darbojas. Šeit izvēlei mazas iespējas. Piemēram, zemes pievilkšanas spēka veidoto paātrinājumu reti kurš apzināti apšaubā stāvot uz daudzstāvu mājas jumta. . .

Citāda ir mūsu attieksme saskarsmē ar dzīvo dabu un tās izvirzītajiem ierobežojumiem un nosacījumiem. To darbība plašāka un neviennozīmīgāka. Arī mūsu attieksme pret tiem “vērienīgāka”. Piemēram, kādas pilsētas neattīrītos notekūdeņus mēs varam droši ievadīt upē lejpus pilsētas, jo dzeramais ūdens tiek ņemts augšpusē. Tā mēs varam dzīvot mierīgi un neievērot dabas diktētos noteikumus par līdzsvaru dzīvās radības vidū. Bet miers ir mājīgs. Kādā dienā viens “gudrinieks” savāc saindētās un pussprāgušās zivis un pārdod pilsētas tirgū. Un tikai tad cilvēku vidū sākās “gāganu klaigas” par vides aizsardzību un līdzsvaru dabā.

Sabiedrības veidotie ierobežojumi, nosacījumi un likumi var tikt vēl brīvāk interpretēti. Šeit izvēlei vēl lielākas iespējas. Atkal piemērs. Ir sabiedrībā likums – kurš

zogs, to soda. Bet ikviens cilvēks labi zina, ka soda tikai to, kuru noķer, un ja noķer, tad arī ne vienmēr soda. Var attaisnot, var piemērot noilgumu, bet varbūt sodīt vispār nav vērts, jo nodarījums ir pārāk sīks vai arī pārāk liels. . . Tātad, ja ir sabiedrībai kāds likums, tad to var apiet ar līkumu. Bet ne katrs uzskata par vajadzīgu “apiet likumu ar līkumu”. Arī cilvēku attieksmē pret sabiedrības likumiem nav vienprātības, viennozīmības. Kāds cilvēks visu mūžu, savu iespēju robežās, cenšas pildīt visus tos likumus, kurus sabiedrība tam uzliek. (Cenšas, jo bieži ievērot visus sabiedrības likumus, nav iespējams, tie darbojas viens otram pretī). Cits cilvēks uzskata, ka jādzīvo tikai pēc tiem likumiem, kuri viņam pašam izdevīgi. Bet vēl kāds domā, ka viņam vispār likumi nav rakstīti. Katrs cilvēks var pats izvēlēties un veidot savu attieksmi pret sabiedrības likumiem.

Tā izvēles iespējas būtiski atšķir cilvēku no visas pārējās radības. Izvēle cilvēka dzīvē paver kvalitatīvi daudz vairāk izpausmes iespēju nekā jebkurai citai dzīvai būtnei. **IZVĒLE** ietekmē arī cilvēka attieksmi pret **KONKURENCI**. Cilvēks konkurē tāpat kā visa dzīvā radība “par vietu zem saules” ar sev līdzīgiem. Cilvēks konkurē ar citiem cilvēkiem par tiesībām realizēt savus mērķus. Ikvienam cilvēkam dzīvē mēdz būt viens vai vairāki individuāli mērķi. Tai pat laikā visiem šiem mērķiem ir arī kopīgas iezīmes. Kā jau tika iepriekš minēts, dzīvai radībai mērķis ir - “Dzīvot ilgi un radīt daudz pēcnācēju”. Ikvienam cilvēkam, manuprāt, tas ir -

DZĪVOT MAKSIMĀLI GARU MŪŽU un GŪT no DZĪVES PĒC IESPĒJAS LIELĀKU GANDARĪJUMU.

Mērķa pirmā daļa cilvēkam un ikvienai citai dzīvajai radībai ir vienādas (vai mainīgas) – dzīvot maksimāli ilgi. (Lai gan izvēle šeit ienes jau pirmās atrunas – cilvēkam pastāv iespējas pašam izvēlēties sev nāvi, pašnāvību).

Mērķa otrā daļa cilvēkam jau principiāli atšķiras no pārējās dzīvās radības. Nepieciešamība radīt maksimālu skaitu pēcnācējus pakāpeniski ir izzudusi no cilvēka mērķa. Šodienas galvenā problēma cilvēkiem ir apzināta dzimstības ierobežošana (lai gan atsevišķās kultūrās vēl šobrīd to negrib apzināties). Neregulēta dzimstība pasaulei draud ar nāves briesmām – ar neizbēgamu un asiņainu cīņu “par vietu zem saules”, kur cilvēks cilvēkam būs pats nežēlīgākais ienaidnieks. (Un atkal izvēle – ievērot dzimstības ierobežojumus vai nē).

Cilvēks sava mērķa otrajā daļā apzināti vai neapzināti ir izvirzījis nepieciešamību pēc gandarījuma gūšanas. Gandarījums. Tā laimes sajūta, prieks, pozitīvas emocijas, ekstāze, apmierinājums utt. Viss kas rada gandarījumu. Tiekme pēc gandarījuma ir ikviena cilvēka dzīves sastāvdaļa. Pat tas, kas apgalvo, ka viņam dzīvē nekāda gandarījuma nevajag, gandarījumu var gūt šajā apgalvojumā. . .

Gandarījuma avoti cilvēka dzīvē ir visneiedomājamākie. Dzejnieks piebilstu, ka ikvienam no tiem ir gan sava garša, gan smarža, gan nokrāsa. Bet ūdens šajos avotos ieplūst no trim dažādām pusēm.

Pirmkārt, gandarījumu sniedz veiksmē, panākums vai uzvara godīgā konkurencē. Panākums pār sāncensi sportā, darbā, mīlestībā, mākslā, mācībās, sadzīvē utt. vienmēr gandarī.

Otrkārt, gandarījums, ko gūstam negodīgā konkurences cīņā: kādu apkrāpjot, kaut ko bez rindas dabūjot, kādu pazemojot, kādu iznīcinot, par cita neveiksmi priecājoties. Nav gala šim uzskaitījumam. Tas “melnsais gandarījums”.

Bez tam vēl ir gandarījums kuru gūstam ne ar vienu nekonkurējot. Gandarījums, ko gūstam no labi padarīta darba, no mākslas baudījuma, no jaunas lugas vai grāmatas, no mīlestības, no ziedojuma un jaunatklāsmes. Tas “baltais gandarījums”, kurš rodas nevis no pretstatījuma cilvēks pret cilvēku, cilvēks pret dabu, bet gan no **SASKAŅAS** cilvēkam ar cilvēku, cilvēkam ar dabu vai cilvēkam ar Dievu. Varbūt šī gandarījuma saknes nāk no nelikumsakarīgās Dieva pasaules, kurā konkurence varētu būt neiespējama, jo nelikumsakarību pasaulē nav ar ko salīdzināt. . .

Bet cilvēks, kurā krustojas kā nelikumsakarīgā pasaule tā likumsakarīgā pasaule, neizbēgami savus gandarījuma avotus pilda no visiem trim ūdeņiem. Godīgā konkurencē gūtais gandarījums stiprina cilvēka pašapziņu, kura ir viens no galvenajiem virzītājspēkiem cilvēka veiksmīgai cīņai ar materiālo pasauli sev apkārt. Taču, manuprāt, galvenajam gandarījuma avotam cilvēka dzīvē vajadzētu būt “baltajam gandarījumam”. Tas veicina cilvēku līdzās pastāvēšanu un virza tos uz saskaņu ar Dievu. (Tāpat kā neveiksmes un nomāktība veido mūsos nesaskaņu starp garu un dvēseli, kas attālina no Dieva). Savukārt “melns gandarījums” mūsu dzīvē drīkstētu ienākt tikai kā instinktīvs atavisms.

Būtiskākā atšķirība starp cilvēka un dzīvās dabas indivīda mērķiem, manuprāt, meklējama iespējamībā pārvarēt pretrunas. Ja dzīvajā dabā, lai kāds tuvotos savam mērķim, citam noteikti un obligāti ir jāiet bojā (jo dzīvība pārtiek no citas dzīvības), tad:

Lai cilvēks dzīvotu ilgi un gūtu savā dzīvē gandarījumu, nav noteikti nepieciešams citam cilvēkam tādēļ kļūt nelaimīgam vai iet bojā. Diemžēl bieži un pat ļoti bieži cilvēka gandarījuma avots ir cita cilvēka nelaime. Taču, ja “baltais gandarījums” kļūst par galveno gandarījuma avotu cilvēka dzīvē, mazināsies pretrunas cilvēku starpā. Tā ir iespējamība, nevis obligāta vai garantēta dzīves sastāvdaļa.

Cilvēks ir spējīgs uzņemties DAĻĒJU ATBILDĪBU par SAVU DZĪVI caur savām izvēles iespējām. Tā noteikti ir jauna kvalitāte, jo augu un dzīvnieku valsts neapzinātajā konkurences cīņā tiešu un apzinātu atbildību par savu likteni ir grūti saskatīt. Cilvēkam, līdz ar apzinātās izvēles iespējām, ir jāuzņemas arī daļēja atbildība par savu rīcību un tās sekām (daļēja tāpēc, ka ne vienmēr un ne viss cilvēka rīcībā ir atkarīgs no paša cilvēka). Izvēles “uzliktā” **daļējā atbildība** par savu likteni cilvēkam ir saistīta ar OPTIMUMA meklējumu konkrētos, bet mainīgos savas dzīves apstākļos. Optimuma meklējums savai dzīvei – tā ir mums jau pazīstamā PIELĀGOŠANĀS caur PAŠREGULĀCIJU un PAŠATJAUNOŠANOS. Tikai šeit vērojama jaunā kvalitāte, kā apziņas un zemapziņas mijiedarbības rezultāts. Optimuma meklējums ir viena no katra cilvēka dzīves apzinātām vai neapzinātām sastāvdaļām.

Konkrētā dzīves situācijā cilvēkam var būt bezgalīgi DAUDZ optimālo izvēles risinājumu, kā cilvēkam pie grāmatplaukta, kurš pilns ar mīļotā autora darbiem.

Konkrētā dzīves situācijā cilvēkam var būt daži vai tikai DIVI optimāli izvēles risinājumi, kā ceļiniekiem krustcelēs, kurās tikai divi ceļi ved uz naktsmājām, bet pārējie uz nekurieni.

Konkrētā dzīves situācijā cilvēkam var būt tikai VIENS optimāls izvēles risinājums, kā cilvēkam pēc kuģa bojāejas.

Konkrētā dzīves situācijā cilvēkam var nebūt NEVIENA optimāla izvēles risinājuma, kā gūsteknim uz moku sola.

Optimuma meklējums cilvēka dzīvei caur izvēli ir saistīts ar milzīgu skaitu gan zināmu, gan nezināmu iespējamību. Izmantotas šīs iespējamības padara cilvēka dzīvi krāsainu, neizmantotas tās paliek kā pārmetums cilvēka mūžam.

Tā ar apziņu bagāta cilvēka dzīve atšķiras no citas dzīvās radības dzīves ar **IZVĒLES** iespējām un daļēju **ATBILDĪBU** par savu rīcību, ar **GANDARĪJUMA** un **OPTIMUMA** meklējumiem, ar jaunu **KONKURENCES**, kā arī **PIELĀGOŠANĀS**, **PAŠATJAUNOŠANĀS** un **PAŠREGULĒŠANĀS** kvalitāti, un ar sabiedrību veidojošo principu, noteikumu, ierobežojumu un likumu **NEVIENNOZĪMĪGO** un **VARBŪTĒJO** izpausmju pieaugumu.

Haosā pieaugošās nedzīvās pasaules izpausmes var tikt aprakstītas ar likumiem, kuri kļūdu robežās viennozīmīgi izpildās. (Nedzīvā pasaule ir objektīvi izzināma).

Visaugstāk organizētās pasaules – cilvēka izpausmes arī var tikt aprakstītas ar likumiem (sabiedrības), taču to darbība un pielietojamība dažādiem gadījumiem

sabiedrības dzīvē ir neviennozīmīgi un varbūtēji. (Cilvēka un sabiedrības dzīves objektīvie noteikumi ir subjektīvi izzināmi).

Varbūt likumsakarību neviennozīmīgās un varbūtējās izpausmes norāda uz divu – likumsakarīgās un nelikumsakarīgās Dieva pasaules krustošanos cilvēkā un visā dzīvajā dabā. Pie tam, sabiedrībā ir vērojams varbūtīgo izpausmju pieaugums, attiecībā pret dzīvo darbu.

Bet ir šiem dzīvās dabas un sabiedrības izpausmju varbūtējiem likumiem arī otrā puse – to NEIZBĒGAMĪBA.

Tā nedzīvās dabas viennozīmīgos likumus cilvēks ar savu RADOŠO darbību var tikpat viennozīmīgi pārvarēt t.i. “apiet ar likumu”. . . (Ja zemes pievilkšanas spēka veidotais paātrinājums liedz cilvēkam lēkt no liela augstuma, tad cilvēks izgudro izpletņi un apiet šo dabas diktēto noteikumu ar līgumu).

Pieveikt dzīvās dabas veidotos nosacījumus un ierobežojumus ir daudz sarežģītāk. It kā jau tos var pārvarēt. Piemēram, var uzveikt gan bakas, gan mēri, taču vai tāpēc uz pasaules ir palicis mazāk briesmīgu slimību? Vienu briesmīgu mikrobu vietā ir stājušies citi tikpat briesmīgi un vēl arī “viltīgi”. Acīm redzot attiecībā uz mikroorganismiem ar to vienkāršu uzveikšanu vien ir par maz. . .

Savukārt, ja cilvēks grib, viņš var apiet ikvienu sabiedrības likumu ar likumu, un tas viņam netraucē dzīvot laimīgi un gūt no dzīves gandarījumu. Taču nav pasaules vēsturē zināms neviens piemērs, kad sabiedrība, kura plaši un dziļi ignorē vispārcilvēciskās normas, kura atklāti vai slēpti liekuļo, apmelo un pazemo savu vai citas tautas, netiktu sodīta caur ciešanām, sabrukumu vai pat bojāeju.

Jā, viens cilvēks it kā var cerēt “uzveikt” sabiedrības likumus “pilnā apjomā”, bet sabiedrībai kopumā tie ir neizbēgamība.

Tā it kā brīvi interpretējami, neviennozīmīgi likumi, kopumā virza cilvēci uz neizbēgamību, bet viennozīmīgus likumus ar “viltību” var apiet ar likumu. Manuprāt arī šī “ačgārnība” norāda uz nelikumsakarīgās pasaules klātbūtni dzīvajā dabā, jo Dieva pasaule, kurā varbūt nedarbojas neviens likums, cilvēka dzīvē, cilvēka liktenī, tiek apzināta kā NEIZBĒGAMĪBA. Savukārt, ja cilvēka likteni veidotu tikai likumsakarīgā pasaule, tad cilvēki to uztver kā NEJAUŠĪBU.

Nobeigumā vēl manas sapratnes saruna ar manu prātu par gandarījumu un “grēcīgās” laimes sajūtu.

- Ko cilvēks meklē savā dzīvē? – tā jautā sapratne.
- Ikviens cilvēks savā dzīvē gan apspiests un nomākts, gan garīgi brīvs tiecas pēc laimes un gandarījuma – tā atbild mans prāts.
- Bet kas manī izraisa gandarījuma un laimes sajūtu?
- Dabas dots ceļš līdz laimei un gandarījumam ved caur pozitīvām emocijām.
- Pozitīvas emocijas? Neatceros. Pēdējā laikā nav bijušas. Toties negatīvās man ir cik tik uziet. Mājās, darbā, vilcienā, uz ielas un veikalā. Pat tad, kad ar draugiem kopā sanākam, par to kā nav vien runājam. Varbūt tev vajag negatīvas emocijas? Es varu piedāvāt.
- Paldies, vairāk nevajag. Man jau tikko no tevis tika krietns negatīvo emociju “lādiņš”. Negatīvās emocijas taču ir lipīgas kā infekcija.
- Tad jau iznāk, ka mēs šeit, Latvijā, gandrīz visi esam smagi slimi ar negatīvo emociju infekciju! Bet vai arī pozitīvām emocijām ir infekciozs raksturs?
- Protams. Tikai vajag atrast pozitīvo emociju “perēkli”, un tad viena infekcija varētu tikt nomainīta ar citu.
- Jā, vajadzētu gan! Vai tu nezini, kur lai atrod tādu “perēkli”? Varbūt arī pozitīvas emocijas, tāpat kā visu citu, var nopirkt par naudu?
- Var. Veikalā konfektes, pudeli vai dihlofosu, bet uz ielas – sievieti.
- ?!

- Nav ko brīnīties. Kā protam un varam, tā darām. Un nekas, ka otrā dienā dvēsele tukša un vienaldzīga. Tas labi. Tā vieglāk atkal doties iekšā negatīvo emociju jūrā.
- Bet vai citādi nevar tikt pie pozitīvām emocijām?
- Var, bet tas grūti. Vajag pašam sevī iegrožot vai iznīcināt negatīvo emociju cēloņus.
- Bet pašas emocijas?
- Tās paliks. Tās ir dabiska reakcija uz apkārtējās pasaules negācijām. Bet, ja uzveiksi sevī negatīvo emociju cēloņus, tad pašas emocijas samazināsies par kārtu.
- Bet kuri tad manī ir tie cēloņi?
- To ir daudz. Lūk daži. Naidis, nenovīdība un skaudība pret cilvēkiem un apkārtējo pasauli. Noliegt, noniecināt un neatzīt visu un visus. Bet varbūt tavš laikabiedrs nav tavš ienaidnieks? Dažs labs no viņiem pat atbalstāms un balsojot balstāms. Varbūt nav jācīnās pret kaut ko, bet gan jārada kaut kas? Tik aizslēdzot dvēseli naidam var cerēt tikt brīvam no lielākās daļas liekām un nevajadzīgām negatīvajām emocijām.
- Un tad būs gatavs pozitīvo emociju “perēklis”?
- Vēl ne! Tas tikai sākums, tā “tukšuma” radīšana, lai būtu kur “būvēt”. Vēl jārod piepildījums garam un gandarījums dvēselei tai dzīvē, kuru mēs dzīvojam, un tai laikā, kurā mēs dzīvojam.
- Kur gūt gandarījumu? Kur gūt piepildījumu no dzīvošanai tukša un nederīga laikmeta?
- Ne laikmetā vaina. Katram laikmetam savs specifisks pozitīvo emociju veidols. Ne laiks ir slikts, bet tu esi nespējīgs gūt gandarījumu un piepildījumu tur, kur tu esi. Ja padomā nav nekā oriģinālāka, tad meklē tur, kur to atraduši citi – darbā, dabā, mīlā vai mākslā,

un atceries:

Vērtīgākās un paliekošākās pozitīvās emocijas sniedz dvēseles piepildījums no darošas gara darbošanās tam laikam, kurā tu pats esi.

Citus cilvēkus, un arī paši sevi, mēs iepazīstam pēc izteiktām un izdomātām domām, pēc izpaustām vai apslēptām jūtām.

APZIŅA rada mūsu domas. Tā veidojas GARS.

ZEMAPZIŅA rada mūsu jūtas. Tā veidojas DVĒSELE.

Tai pat laikā nav gars no dvēseles viennozīmīgi šķirams un nodalāms.

Ikkatrai domai ir sava dvēsele.

Ikkatrā jūtu izpausmē parādās kāda daļa no gara.

Gan izteiktā domā, gan izpaustās jūtās VIENMĒR kopā ir gars un dvēsele. Vienīgi pēc tā, kas kuro reizi ir vairāk, mēs it kā varam atdalīt garu no dvēseles.

IV RADĪBAS KROŅA KRONIS

- Cilvēks it kā esot radības kronis. Kas cilvēku izceļ citas dzīvās radības vidū? – tā jautā mana sapratne.
- Tā apziņa un zemapziņa. Tas gars un tā dvēsele – tā atbild mans prāts.
- Kā tu izproti gara saistību ar apziņu un zemapziņas – ar dvēseli?
- Manuprāt, apziņa ir visaugstāk organizētā dzīvā matērija, kura rada garu. Gars ir VIENS NO apziņas “produktiem”. Zemapziņa it kā ir apziņas otra daļa un pretstats. Tā rada dvēseli. Dvēsele ir VIENS NO zemapziņas produktiem.
- Tātad radības kroņa kronis ir apziņa un zemapziņa, kuri rada garu un dvēseli. Bet palūkosimies mazliet tuvāk. Kas ir kas? Kas, piemēram, ir APZIŅA?
- Izzinātajā pasaulē ar apziņu ir apveltīts tikai cilvēks. Tikai cilvēks vienlaicīgi ietver sevī visas trīs dzīvās dabas materiālās formas: miesu, nervus, apziņu.
- Kāda vieta apziņai ir cilvēkā?
- Cilvēks – pirmkārt, tā ir apziņa. Ja cilvēkam trūkts roka vai kāja, tad tas tomēr ir cilvēks, kaut arī invalīds; ja cilvēks neredz, nedzird vai nerunā, tad saka – tas ir aklis, kurls vai mēms cilvēks, bet ja cilvēks zaudē saprašanu, tad to, dažreiz (atkarībā no prāta aptumsuma pakāpes), tikai nosacīti var dēvēt par cilvēku.
- Vai apziņa tāpat kā acu un matu krāsa cilvēkā ir iedzimta?
- Nē. Apziņa nav iedzimta. Iedzimts varētu būt apziņas lieluma iegūšanas potenciāls, kā tautā saka – vienam viegla galva, citam grūta. Apziņu cilvēkbērns iegūst dzīvojot starp cilvēkiem. Cilvēks par cilvēku tiek veidots. Tātad apziņas pamata iegūšana nav atkarīga no paša, bet gan no citiem. Izveidotā apziņa jau var darboties gan pašveidošanās “režīmā”, gan turpināt apziņas papildīšanu caur citu apziņu, citiem gariem.

Apziņa nav viengabalaina. Tajā ir vairāki līmeņi. Piemēram, vienā apziņas līmenī mēs sistematizējam ziņas par pasauli. Šo līmeni sauc par sapratni (tas esi tu). Cits līmenis ir prātam (tas esmu es). Tieši prāts, izmantojot sapratnes zināšanas rada visu jauno. Apziņai ir arī vēl citi līmeņi un funkcijas.

Apziņa ir konkrēta, “taustāma” matērija, kurā norisinās sarežģīti bioķīmiski, fizioloģiski u.c. procesi. Tātad, apziņa ir viens no TIEŠIEM cilvēka izpētes objektiem. Apziņas bioķīmisko, fizioloģisko u.c. procesu rezultāts ir GARS.

Gars vairs NEVAR būt TIEŠS cilvēku izpētes objekts, jo gara matērija, gara viela mums vēl joprojām nav pazīstama, tā varētu nebūt reāli “taustāma”. Gars, atšķirībā no apziņas, pagaidām var tikt pētīts tikai subjektīvi, caur gara izpausmēm.

- Ko mēs uzzinām par garu, novērojot gara izpausmes?
- Šie novērojumi ir izteikti virknē spilgtu apzīmējumu: gars ir gan liels, gan dižs, gan truls, gan aprobežots utt. Gars ir radošs, meklējošs, nemierīgs vai arī konservatīvs, iesīkstējīgs, dogmatisks. Gars var būt gan viegli ietekmējams, uzskatos mainīgs gan ciets, iecirtīgs un spītīgs, gan arī nelokāms.
- Tās būtu gara īpašības. Bet ar ko gars un apziņas “nodarbojas”? Kādas ir to funkcijas?
- Viens no gara un apziņas uzdevumiem ir izzināt un radīt.
- Ko izzināt un ko radīt?
- Gara un apziņas darbošanās ir vērsta divos virzienos.

Pirmkārt, gars un apziņa izzina materiālo pasauli, pārveido to un rada jaunas materiālās vērtības vai nevērtības. (Materiāla vērtība – miesai derīga “lieta”, materiālā nevērtība – miesai nevajadzīga vai kaitīga “lieta”).

Otrkārt, gars mijiedarbībā ar dvēseli (vai apziņa mijiedarbībā ar zemapziņu) izzina un rada garīgo pasauli un garīgās vērtības.

- Kādēļ gars interesējas par materiālo pasauli, pats nebūdam “taustāms”.

- To nav grūti saprast. Gars ir sarežģītas matērijas – apziņas produkts, bet apziņu tīri “fiziski” baro miesa. Tad kā lai gars neinteresētos par miesas problēmām. Bet miesas problēmas sakņojas materiālajā pasaulē.
- Kādas tad tās miesas problēmas būtu?
- Pārsvārā tās ir gluži prozaiskas: paēst, padzerties, apģērbties, sasildīties, tas ir – labi un komfortabli justies.

Lūk viens no materiālo vērtību radīšanas dzinuļiem. (Nevērtības var arī speciāli neradīt. Tās rodas pašas. Piesārņojumi un atkritumi ir vērtību radīšanas pārpalikumi).

- Bija arī otrs gara darbošanās virziens – izzināt un radīt garīgās vērtības.
- Garīgās vērtības, tas ir kaut kas subjektīvs, nekonkrēts un nepierādāms.
- Vai materiālās vērtības var būt garīgās?
- Jā, var. Lielākā daļa garīgo vērtību ir materiālas (taču tikai neliela daļa materiālo vērtību tiek uzskatītas par garīgām). Garīgas var būt ne tikai lietas, bet arī vārdu kopas, piemēram luga vai skaņu kopas, piemēram simfonija u.tml.. Bez tam vēl kā garīgā vērtība varētu tikt uzskatīta neizzināmā pasaule, t.i. Dievs (gars pats taču ir daļēji piederīgs neizzināmajai pasaulei).
- Runājot par materiālām vērtībām tika pieminēts arī to pretstats – materiālās nevērtības, vai eksistē arī garīgās nevērtības?
- Protams, eksistē. Tās ir lietas, skaņas, vārdi, kuri garam rada garīgu diskomfortu. Gars tās apzīmē kā nejaukas, neglītas, pretīgas, vulgāras, banālas utt..
- Ko vispār saprot ar jēdzienu – garīga vērtība? Kas varētu būt par iemeslu tam, lai gars būtu kādu lietu vai dabas skatu, grāmatu vai gleznu, muzikālu etiķi vai veselu operu ieskaitītu garīgo vērtību kategorijā?
- Varbūt garīga vērtība ir tā, kura bagātina garu un piepilda dvēseli?
- Tad jau iznāk tā, ka daudz no tā kas man kādreiz ir bijusi garīga vērtība nu vairs tāda nav. Piemēram, ja bērnībā mani sajūsmināja grāmata “Pēdējais mohikānis” tad toreiz man tā ir bijusi garīga vērtība.
- Tā tas varētu būt, “Lietas” garīgo vērtību nosaka katrs gars mijiedarbībā ar dvēseli. Un šī vērtība nav ne absolūta ne mūžīga. Protams, sabiedrībā eksistē tā saucamās “mūžīgās” garīgās vērtības, bet cik kura vērtība ir “mūžīga” un cik “absolūta” to izvērtē laiks.
- Tas nozīmē, ja vienā jaukā dienā neviens vairs nesajūsminātos, piemēram, par Leonardo “Džokondu”, tad tā pārstātu būt garīga vērtība?
- Tā iznāk. Ja šis Leonardo šedevrs tiktu izsvītrots no nākamo paaudžu garīgo vērtību saraksta, tas tikai raksturotu šo jauno laikmetu, bet Džokonda pašai neskādētu, jo tā jau par neiznīcinātu garīgu vērtību ir kļuvusi miljoniem reižu caur to garu un dvēselu pārdzīvojumiem, kuri par viņu ir sajūsminājušies. . .
- Tātad gara vērtību izzināšanā un radīšanā piedalās ne tikai gars, bet arī dvēsele?
- Jā. Arī DVĒSELE!
- Dvēsele!? Vai tā šodien nav tā gara aizmirstā bārenīte, kura skumst un plosās, raud un graužas un visa uz virsu laužas? Bet varbūt tā ir tā ciniski cietā un vēsi vienaldzīgā? Cik sejā, tik dvēselē, bet dvēselē – tukšums.
- Jā, dvēselei šodien, pārsvārā, pabērna vai āksta loma. Uzdevums tai viens – “bagātus” vai trulus garus izklaidēt. Ja ir gana izklaidēts, tad pietiek, vairāk nevajag. Par daudz dvēseles var radīt sāpes (liekas, tās sauc par dvēseles sāpēm). Sāpes mums jau ir gan galvas, gan kaulu un vēl arī drusciņ slāpes. . .
- Bet dvēsele taču ir gara spogulis. Gars bez dvēseles nevar, tāpat kā nevar dvēsele bez gara.
- Tik tiešām dvēsele ir gara spogulis.

Dvēseliskā pārdzīvojumā parādās arī gars, jo dvēseli mēs iepazīstam, tai izpaužoties kaut kādā saturā.

Bet gara izpausmēs vairāk vai mazāk tiek atklāta dvēsele. Gars nav dators, tas nevar absolūti bezjūtīgi paust savas domas. Gara attieksmē pret saturu mēs ieraugām kādu daļu dvēseles. Protams, tikai daļu, jo dvēsele līdzinās aisbergam, tās “zemūdens daļas” iespējas nav pazīstamas pat garam.

- Kas dvēseli baltu dara? – Tas gars.
- Kas dvēseli melnu dara? – Tas arī gars.
- Kas dvēseli “neredzamu” dara? – Arī tas ir gars.
- Kas dvēseli “redzamu” dara? – Gars.

Kāds saka: “Tev dvēseles nav!” Tā nav taisnība. Ir dvēsele arī tam, kuram viņas nav. Gluži vienkārši, gars ir dvēseli noslēpis.

- Kā gars to spēj?
- Tas nav grūti. Garam vajag nodarboties tikai un vienīgi ar miesu aptverošās pasaules loģiskajām likumsakarībām (ar miesas vajadzībām). Tad gars kļūst loģisks un dvēsele arī, t.i., no visām bezgalīgajām dvēseles izpausmēm tiek izmantota tikai tā viena, kurā “runā” un domā loģiskais gars. Ja gribi padarīt dvēseli “neredzamu”, galvenais ir nepieļaut tai līdzdarbošanos neloģiskajā jūtu pasaulē, jo viena dvēseliskā izpausme (loģiskā) praktiski līdzinās nullei (tātad ir neredzama) vispārējā dvēseles iespējamā “formu” bezgalībā.
- “Neredzama” dvēsele! Vai tas nav mūsdienīgi? Vai tas nav moderni?
- Tā tas ir. Šodienas pasaulē gars cenšas neizmantojot dvēseles daudzveidību, tā kļūstot arvien vienveidīgāks un racionālāks. Arī cilvēku ietvertā pasaule līdzīgi savam radītājam racionālajam garam, top arvien loģiskāka, materiālāka un aprēķināmāka. Bet vai šis pasaules galā nebūs gara un dvēseles disproporcijas radīts globāls konflikts? Nespēs loģiskais un racionālais gars, šī konflikta radītājs, to ne pārvarēt ne novērst. Vai par to nebūtu vērts padomāt šodienas “lielajiem” un stiprajiem gariem?
- Tātad ar apziņu bagātā cilvēkā dvēsele izpaužas mijiedarbībā ar garu. Reizēm gara izpausmēs dvēseles ir daudz, citreiz atkal tik maz – kā praktiski nevar ieraudzīt. Vai tā tu to domā?
- Tik tiešām, tā tas varētu būt. Piemēram, gandrīz ikviens no mums sapņo par nākotni. Ir tādi sapņi, kuros dvēseles līdzdarbošanās garam ir gandrīz vienāda ar nulli. Ar aukstu, vēsu prātu veidotus nākotnes nodomus sauc par aprēķinu (saukt tos par sapņiem būtu tīri vai grēcīgi). Ir arī īstie “zilie” sapņi, kuros savukārt gara loģika gandrīz nav manāma. Tās cilvēki sauc par ilgām. Taču visbiežāk mūsu sapņos (vai nākotnes nodomos) ir gan nedaudz “ziluma”, gan nedaudz aprēķina. Tās ir cerības. (Jo cerībās vairāk dvēseles, jo vairāk cerība līdzinās sapnim, jo cerībās vairāk “plikā” aprēķina, jo tuvāka šāda cerība, nākotnes nodomiem).
- Vai var salīdzināt garu un dvēseli?
- Tiešā salīdzinājuma garam un dvēselei nevar būt, jo kā lai salīdzina krasta klinti ar jūras viļņiem.
- Varbūt tos var salīdzināt caur bezgalību? Gars un dvēsele vai tie ir galīgi vai bezgalīgi?
- Runājot par garu, tas no vienas puses ir galīgs no otras bezgalīgs.
- ?
- Gara zināšanu apjoms ir galīgs, bet jaunrade – bezgalīga.
- Bet dvēsele, vai tā ir galīga vai bezgalīga?
- Dvēsele tā ir bezgalība. Dvēsele ir gan bezgalīgi plaša, gan bezgalīgi dziļa.
- Bet ikdienā lielākā daļa dvēseļu ir iežogota un ierobežotas. Daudzas dvēseles ir seklas, tukšas un “sausas”.

- Dvēseles bezgalība – tā dabas dota dāvana (kamēr garu bezgalīgu dara tā radošā darbošanās). Dvēseles potenciālam ir dabas dotas bezgalīgas iespējamības. Bet šādas neierobežotas dvēseles iespējas garu biedē. Garam nav vajadzīgas plašas un NEKONTROLĒJAMAS dvēseles izpausmes. Tādēļ gars dvēseli IEŽOGO, IEGROŽO un AIZVĀKO.
- Kāpēc gars tā dara?
- Tā ir dzīves nepieciešamība. Ikdienā lielākā daļa garu ir vairāk vai mazāk pasaules un sabiedrības APSPIESTI. Tie dzīvo pēc pasaules un sabiedrības noteiktiem likumiem. Gars tiek spiests un aicināts savā gara dzīvē pēc kaut kā tiekties – labi strādāt, audzināt bērnus, krāt mantu, izkopt garu un dvēseli, kļūt par vadoni, zagli vai dumpinieku, ziedot sevi citiem utt.. Jau no mazotnes cilvēkam ir lielāki vai mazāki nākotnes nodomi. Parasti katra konkrētā nodoma sasniegšanai garam ir nepieciešama kāda viena noteikta dvēseles izpausme un nevis kaut kad un kaut kur, bet tai jābūt laikā un telpā precīzi “pasniegtai”. Nekopta, neiegrožota un nevadīta dvēsele ir “mulķīte” tā izpaužas kā JŪT nevis tā ka VAJAG. . . Tādēļ, jo garam “lielāki” un vairāk mērķu, jo stingrāki žņaugi tiek uzlikti dvēselei. Iet laiks un dvēseli vairs nevar ne pazīt ne ieraudzīt (dvēsele ir kļuvusi “neredzama”). Taču ne vienmēr apspiedējs gars var svinēt pilnīgu uzvaru pār savu dvēseli. Reizēm, sevišķi kritiskās situācijās, apziņas radītais gara jātņieks tiek izmests no segliem un dvēsele aizauļo viena pa savas valstības bezgalību.
- Kā dvēsele piepildās? Kā barojas?
- Dvēsele ir zemapziņas pats complicētākais un sarežģītākais produkts. Dvēseli nevar tik viegli pārveidot kā garu. To var pakļaut bet ne izmainīt tās būtību. (Daļa dvēseles atspoguļojas cilvēka raksturā, un raksturu mainīt nav viegli).

Dvēseles mijiedarbība ar apkārtējo pasauli tāpat kā garam ir divējāda. Garu divējādu dara tā attieksme pret pasaules radītām vērtībām – materiālām vai garīgām. Dvēseli divējādu dara pasaules ietekme uz to. Dvēsele ir nepārtrauktā kontaktā un mijiedarbībā ar pasauli un šī mijiedarbība var dvēseli vai nu PIEPILDĪT vai IZTUKŠOT.

- Kas dvēseli var piepildīt, kas iztukšot?
- Daudz kas. Bet visvairāk gars, apkārtējā vide un Dievs (iespējams, ka Dievs dvēseli tikai piepilda).

Dvēsele nepārtraukti mijiedarbojas ar savu garu. Gara veismēm un panākumiem ir piepildošs raksturs. Un otrādi. Neveiksmes iztukšo dvēseli. Gars piepilda dvēseli radošā un aizraujošā darbībā. Gars iztukšo dvēseli neauglīgos meklējumos, nemīlamā darbā, piespiestās mācībās. Piepildītai dvēselei, iespējams, ir viegli rasts saskaņu ar garu, kamēr iztukšotā varētu būt nesaskaņā ar to.

Milzīga ir gara netieša ietekme uz dvēseli. Gars apzināti vai neapzināti rada dvēselei kontaktu ar apkārtējo vidi. Koncertos, izrādēs, ekskursijās, muzeja apmeklējumos, ballītēs, iedzeršanās, svinībās u.c. pasākumos notiek dvēseles piepildīšana vai iztukšošana nerēķinoties ar garu. Emocionālos pārdzīvojumos dvēsele valda pār garu. Galējās izpausmēs tas ir afekts vai ekstāze. Ikviens no dvēseles galējām izpausmēm to var gan piepildīt gan iztukšot, bet tad līdz milzīgiem apjomiem, līdz galam. Tā ekstāze, sasniegta dzīvniecisko instinktu līmenī maksimāli iztukšo un izkropļo dvēseli. Vai tas nav sievietes izvarošanas akts? Savukārt ekstāze, kuru sniedz divu dziļi, līdz sāpēm mīlošu, cilvēku dzimumakts, var piepildīt dvēseli bezgalīgi.

- Bet kā Dievs skar dvēseli? Un kāpēc tieši dvēseli nevis garu?
- Dieva, nelikumsakarībās, neizzināmās pasaules ienākšana cilvēkā ir noslēpums par kuru var runāt tikpat varbūtīgi un neviennozīmīgi kā par pašu Dievu. Tai pat laikā šie izjustie Dieva pieskārieni rada cilvēkos pārliecību par Dieva eksistenci. Manuprāt, Dievs cilvēkā ienāk caur dvēseli, jo tieši dvēselei piemīt dabas dota bezgalīga brīvības un neatkarības iespējamība, tieši dvēsele mēdz būt nelikumsakarīga,

neloģiska un neizskaidrojama. Cilvēks var dvēseli iegrozīt, aizvākot, nospieš, bet nespēj līdz galam izzināt un izprast atbrīvotas dvēseles plašumu un dziļumu.

Caur dvēseli Dievs varētu ienākt mūsu zemapziņā. Iespējams, ka Dieva ienākšana mūsu zemapziņā ir saistīta ar sevišķa līmeņa – zemapziņas dieva līmeņa eksistenci tajā. Tātad, Dieva ienākšana cilvēkā nav atkarīga no gara un apziņas. Tie var tikai veicināt vai kavēt šo procesu. Varbūt Dieva ienākšana cilvēkā tas ir neapzināts dvēseles miers vai satraukums, prieks, laime un, protams, mīlestība. Tik tiešām – Dievs ir mīlestība, bet ne tikai mīlestība. Varbūt arī dziļas, bezgalīgas ilgas, sāpes un ciešanas. Nav bailu nomāktības, verdziskas padevības, ir bezgalīga brīvības sajūta caur saistību ar kaut ko konkrētu vai vispārīgu. Ir saskaņa sevī un ap sevi ar visu pasauli.

Saskarsme ar Dievu var būt gandrīz nemanāma, viens acumirklis, viegls neapjausts pieskāriens. Šādā neapjaustā veidā, iespējams, ikviens ir izjutis Dievu. Ir zināma arī dziļa, ilgstoša un apziņas fiksēta Dieva atspoguļošanās zemapziņā, pēc kuras cilvēks visu mūžu paliek pārliecināts par Dieva eksistenci. Notikumu, kad cilvēks apzinās Dieva atspoguļošanu savā zemapziņā, sauc par atklāsmi. Atklāsme cilvēks var gūt pēc ilgiem apzinātiem Dieva meklējumiem. Atklāsme var cilvēku skart negaidīta, cilvēku, kuru Dieva eksistences jautājumi nekad nav nodarbinājuši.

- Kur un kā cilvēks var sastapt Dievu? Kā piedzīvot atklāsmi? Kā atdalīt dievišķo dvēseles piepildījumu no ikdienišķā?
- Nezinu. Līdzīgs varētu būt jautājums – kā piedzīvot mīlestību dziļu, lielu, bezgalīgu. Kurš cilvēks reiz piedzīvojis šādu mīlestību, spēj citam dod gatavu recepti? Ir tikai ieteikumu un minējumi. Vai arī, kad nopērkam skaistu Ķīnas vāzi, kā lai atdala dvēseli pildošo gandarījumu par tās vērtību, no otra dvēseles piepildījuma, ko sniedz tās cēlais skaistums.

Tā Dievs caur mīlestību, caur dvēselisku pārdzīvojumu, caur atklāsmi vai caur vieglu laimes pilnu pieskārienu bagātina un piepilda dvēseli praktiski ikvienam cilvēkam. Bagātina, nevis iztukšo, jo bieži vien bezgalīga laimes un brīvības sajūta, eiforija, bet nekas kopīgs ar Dievu un atklāsmi. Šādas izjūtas sniedz, piemēram, zemapziņas radītā ekstāze dzīvniecisko instinktu līmenī.

- Kur ir atšķirība starp dievišķu atklāsmi un dzīvniecisku ekstāzi?
- Atšķirība ir rezultātā. Atklāsme piepilda, dzīvnieciska ekstāze iztukšo cilvēka dvēseli.
- Vai Dieva ienākšana zemapziņā varētu būt saistīta arī ar dvēseles iztukšošanu?
- Viennozīmīgas atbildes šeit nevarētu būt. Taču, spriežot pēc dažādu cilvēku izteicieniem, spriežot pēc personīgās pieredzes saskarsme ar Dievu vienmēr ir bagātinājusi cilvēku, devusi tam spēku dzīves grūtībās, palīdzējusi izprast pasaules mūžību.
- Bet pasaules ļaunā vara? Kā tā ienāk cilvēkā?
- “Ļaunā vara”, manuprāt, ir cilvēks pats, tā “dzīvo” cilvēkā iekšā.
- Vai šeit tu neesi pretrunā ar saviem uzskatiem par nelikumsakarīgās pasaules, Dieva veidošanos? Tu esi pārliecināts, ka dzīvai radībai “berzējoties” ap pasauli sev apkārt, rodas nelikumsakarīgs starojums, kurš, dzīvai radībai mirstot, piepilda Dievu. Apziņa un zemapziņa rada kvalitatīvi augstvērtīgākos nelikumsakarīgos laukus – garu un dvēseli, kuri arī mirstot miesai, piepilda Dievu. Vai tas ir tas pats Dievs, kurš atgriežas mūsos un mūs piepilda?
- Jā. Es tā domāju.
- Bet gari un dvēseles var būt gan cēli, mīloši, nesavtīgi, gan ļauni, nelietīgi un nīstoši. Un visi viņi kādreiz piepilda Dievu!
- Labais un ļaunais. Vai tie vispār pastāv ārpus materiālās, ārpus tās pasaules kurā mēs dzīvojam un kuru mēs pazīstam (bet viennozīmīgi mēs tikai pazīstam likumsakarību pasauli). Labais un ļaunais, manuprāt, eksistē tikai kopsakarībā ar kaut ko konkrētu. Varētu, protams, būt arī cilvēks, kurš ir ļauns pret pilnīgi visu pasauli sev apkārt.

Izbeigsies viņam pasaule, un izbeigsies arī viņa tiešais ļaunums šai pasaulē (netiešais paliks tik ilgi, cik cilvēki viņu atcerēsies).

- Un labais arī?
- Jā. Arī viss labais, ko cilvēks ir devis, paliks cilvēkos tik ilgi, cik cilvēki to pieminēs.
- Tad cilvēku piemiņai liela nozīme. Varbūt ne velti ir ticējums, par aizgājējiem tikai labu pieminēt. Un, ja nav nekā laba, tad labāk klusēt. . . Bet kas tad paliks Dievam no cilvēku dzīves?
- Nelikumsakarīgajā, Dieva, pasaulē nonāk cilvēku dvēseliskā pārdzīvojumu lielums, plašums, dziļums, gara spēks un “smagums”, bez saistības ar kaut ko materiāli konkrētu. Dievs – tā ir nelikumsakarīgā, neizzināma pasaule, kura nav ne laba ne ļauna. Mijiedarbībā ar dzīvību Dievs varētu veicināt asimetriskus, sakārtotību veicinošus procesus dzīvajā dabā. Mums zināmajā likumsakarību pasaulē visaugstāk organizēta un sakārtota ir cilvēka apziņa un zemapziņa. Tās arī Dievam “stāv vistuvāk”.
- Bet kāds šeit sakars ar labo un ļauno?
- Sakars ir netiešs un neviennozīmīgs. Parasti, (bet ne vienmēr) tieši labais cilvēku virza uz sakārtotību un brīvību, bet ļaunais veicina haosu, vai despotismu, kas ierobežo izvēli un nepieļauj varbūtības. Tad kurā “pusē” lai būtu Dievs šai cīņā? Kurus procesus, lai tas mūsos veicinātu? Droši vien tas varētu būt – miers, laime, satraukums, mīlestība u.c., kuri bagātina dvēseli.

Bet bagāta un plaša dvēsele varbūt spēs izglābt garu, kad tas būs nonācis strupceļā!

Ģimene un sabiedrība veido indivīdu pēc sava ģimja un līdzības. Iet lais un atsevišķi cilvēki uzsāk konfliktus ar savu radītāju – ģimeni, sabiedrību. Kāpēc?

Indivīds un sabiedrība – tā ir viena no mūžīgajām pretrunām. Cilvēka un sabiedrības attiecības varētu aplūkot caur pretrunu kopu:

- cilvēks RADA cilvēku
- cilvēks IZNĪCINA cilvēku

Šīs pretrunu kopas centrā ir gara (apziņas) VEIDOŠANAS un gara (apziņas) AIZSARDZĪBAS problēma.

V CILVĒKS STARP CILVĒKIEM

Cilvēka un sabiedrības attiecību veidošanos varētu sadalīt četros posmos.

Pirmais posms. Gara veidošana un izkopšana pakļaujoties citiem gariem. Ikviens cilvēks apzināti vai neapzināti ietekmējas un mācās no citu cilvēku pieredzes.

Cilvēka dzīve sākas ar prologu: cilvēks rada cilvēku. Plaši atvērtas un gandrīz neaizsargātas dvēseles klātbūtnē, tiek veidota mazā cilvēka apziņa. Laiks pilns uzticības un dziļu, patiesu jūtu. Šajā posmā audzināšanā pielaistās kļūdas un kropļojumi var būt paši dziļākie un postošākie, jo mazam bērnam nav vēl priekšstata par sava gara aizsardzību, "pieverot" dvēseli. "Audzinātājs" pabrādājis pa dvēseli ar "dubļainām kājām" var "aizcirst" to ciet vai būtiski "izkropļot". Tai pat laikā mazā bērna gars pats jau izmēģina "pareizas" dvēseles izpausmes "vajadzīgā" vietā un laikā. . .

Pirmais posms – gara veidošanās un izkopšana pakļaujoties citiem gariem vairāk vai mazāk turpinās visu mūžu.

Otrais posms – līdzīgs starp līdzīgiem. Bērns starp bērniem, skolnieks starp skolniekiem, strādnieks starp strādniekiem u.t.t. Praktiski ikviens no mums gandrīz visu mūžu ir viena vai vairāku kolektīvu loceklis, bet kolektīvs vienmēr tiek vadītāju vadīts. Tie ir: vadoņi, skolotāji, priekšnieki utt. Kolektīvā ikviens līdzīgais starp līdzīgiem, konkurējot ar citiem līdzīgiem, cenšas kļūt par LĪDZĪGĀKO starp līdzīgiem. Tā ir konkurence par līdera vietu, par vietu pie priekšnieka "labās rokas", par vietu zem saules. Konkurence var būt gandrīz nemanāma, kura nenes sev līdzīgu būtiskas izmaiņas cilvēka dvēselē. Konkurence var būt asa, nežēlīga, pazemojoša, iznīcinoša, kad cilvēka dvēsele tiek izkropļota un nocietināta līdz nepazīšanai – "melnā konkurence".

Mazais cilvēks par līdzīgo starp līdzīgiem paraksti kļūst 4-6 gadu vecumā. Ir izveidota apziņa, bet nav aizsargāts gars. Dvēsele vēl ir plaša, naiva un skaista. Visbiežāk tieši pirmie kolektīvi spiež garu uzsākt nopietnus "dvēseles nocietināšanas darbus". Tā gars gatavojas aizsardzībai pret sabiedrības uzbrukumiem. Bez tam gars pats mācās uzbrukt un iznīcināt citus līdzīgus garus. Lai to spētu, gars mēģina tikt klāt pretinieka jūtām (uzbrukums mērķēts caur garu uz dvēseli). Piemēram, skolnieki mēdz viens otru apsaukt, ķircināt un pazemot. Savstarpējās "vārdu kaujās" vari būt drošs par "uzvaru", ja zini tos "īstos" vārdus un teikumus, kuri pretinieku aizvaino, kuri tam ķeras pie sirds. Pretinieks atbildēs ar to pašu, bet tu jau esi dvēseli nocietinājis, nekādi vārdi vairs nespēj izraisīt tavā dvēselē pārdzīvojumu, tu esi neuzvarams. . . Vai tiešām?

Trešais posms. Cilvēks atsvešinās no cilvēkiem, jeb cilvēks bez cilvēkiem. Cilvēkam zūd kopsolis ar kolektīvu. Tas atpaliē vai aizsteidzas kolektīvam pa priekšu, bet varbūt aiziet citā virzienā.

Iemesli sevis apzināšanai kā indivīdam var būt visdažādākie. Reizēm tie ir ļoti pretrunīgi. Piemēram, sabiedrība izvirza labākos, piemērotākos sev par līderiem. Sabiedrība paceļ virs sevis indivīdu. Sabiedrība nostāda sev priekšā vadoni. (Visai bieži vadonis jūtas vientuļš. Tā vadoņa un kolektīva pretruna).

Cits piemērs. Sabiedrība izstumj no sava vidus vecos, slimos, nepakļāvīgos, nevajadzīgos. (Tīri "fiziska" piespiedu izolācija un vientuļība). Bet citreiz indivīds pats aiziet no kolektīva, izjutis tā nospiedošo, bremzējošo un iznīcinošo ietekmi uz sava gara attīstību. (Apzināta vientuļības radīšana, lai veicinātu gara attīstību).

Garam sasniedzot individualitātes apziņas statusu, tā attīstība var virzīties diametrāli pretējos virzienos. Radošām personībām gars reizēm var atvērties un uzziedēt līdzīgi brīnišķam ziedam. Aizmirstam un pamestam cilvēkam iespējama gan gara apātija, gan iesūnošana, gan trulums.

Līdzīgi, neviennozīmīgi, gars risina dvēseles iežogošanas, t.i. savas aizsardzības problēmas. Gars var turpināt dvēseles nocietināšanu, vai arī izjust nepieciešamību pēc tās pakāpeniskas atbrīvošanas.

Kopīga šā posma iezīme varētu būt saasināta vientulības un baiļu izjūta. Nomācošu pamestību, bailes un vientulību var izjust gan visu aizmirsts cilvēks, gan vadonis, gan radoša personība. Asa vientulības izjūta var skart ikvienu, negaidot pat visjautrākajā sarīkojumā vai cilvēku pūļa vidū. Vientulības nepieciešamība var būt viena no cilvēka dabiskajām tieksmēm. “Vientulībai nav nekas kopīgs ar sabiedrības trūkumu” (Remarks).

Ceturtais posms: cilvēks aizsargā garu to atbrīvojot. Cilvēks pārvar vientulību un bailes nevis caur izlīgumu vai pakļaušanos sabiedrības prasībām, bet gan padarot savu garu brīvu un neatkarīgu no apkārtējās pasaules. Bet kur brīvs un nenomākts gars, tur neiežogota un neizkropļota dvēsele. Atbrīvotā dvēsele vairs nav garam slogs, tā vairs nebaida garu, jo izpaužas “labprātīgā” harmonijā ar garu. Nu tā ir KOPTA dvēsele. Gara piepildīšana nav obligāta šā posma sastāvdaļa, taču praktiski vienmēr jaunā gara brīvības un aizsardzības kvalitāte skar arī gara “lielumu”.

Gara neatkarības iegūšana to atbrīvojot nenozīmē norobežošanas, izolāciju un gara egocentrismu. Viena no patiesi brīva gara pazīmēm, tā ir saskaņa, iespēju robežās, ar sabiedrību un pasauli. Šī saskaņa balstās uz NEATKARĪGU pasauli (gara un apkārtējās vides) reālu un optimālu līdzās pastāvēšanu. Saskaņas veidotājs ir neatkarīgais un atbrīvotais gars, kā savas vides, savas apkārtējās pasaules centrs. Tā ir gara saskaņa ar savu dvēseli, ar likumsakarīgo pasauli un nelikumsakarīgo, Dieva, pasauli.

Vientulība – cilvēku nomāc un iznīcina, ja cilvēks sevi izjūt un apzinās tikai kā izzināmās likumsakarīgās pasaules IZNĪCINĀMU daļu.

Vientulība – var dot cilvēka dzīvei jaunu kvalitāti, kad cilvēks izjūt un apzinās sevi kā neizzināmās, nelikumsakarīgās, Dieva, pasaules NEIZZINĪCINĀMU sastāvdaļu.

No gara veidošanās un aizsardzības posmiem neizbēgams ir tikai pirmais, cilvēka tapšana par cilvēku. Pārējie posmi cilvēka dzīvē ir vairāk vai mazāk izteikti. Bieži kāds no posmiem vispār neskar cilvēka garu. Diemžēl parasti tas ir ceturtais posms: gara aizsardzība to iekšēji atbrīvojot. Iemesls šeit varētu būt viens – galvenais šā posma veidotājs ir cilvēks pats nevis ārējie apstākļi. Tikai cilvēks pats var nonākt līdz nepieciešamībai sevi atbrīvot no garīgās verdzības sabiedrībai un materiālai pasaulei. Par cilvēku mūs veido mums piekrišanu neprasot. Kolektīvs – tā ir apstākļu neizbēgamība. Vientulības vajadzība atnāk pati. Bet garīgā brīvība ir “jāizcīna” katram pašam cīņā ar sevi. Liktenis šai cīņai tikai rada labākus vai sliktākus apstākļus.

Nepieciešamība iegūt iekšējo garīgo brīvību ļoti bieži “iejūk” citu daudzo “pienākumu mudžeklī”, kuri visi jāveic pašam – pašam jāēd, jāguļ, jāstrādā; pašam jāģērbjas, jāmacās, jāizklaidējas; pašam jādzer, jāatpūšas un jātaisa karjera. Un ja gara brīvību nevar paspēt iegūt starp divām ēdienreizēm, tad lielākai daļai to vispār nevajag.

Kāds iebildīs:

- Varētu piekrist apgalvojumam par gara veidošanas, piepildīšanas un attīstīšanas nepieciešamību, bet gara aizsardzība caur kaut kādu tur atbrīvošanu varbūt ir vajadzīga tikai kādam ideālu nomocītam nīkulim. Man manā dzīvē nav ne iekšēju konfliktu ar sevi, ne ārēju konfliktu ar apkārtējo pasauli. Man ir mīloša sieva, klausīgi un apdāvināti bērni, labi apmaksāts un perspektīvs darbs, vispārēja cieņa un atzinība. Dzīvoju ar apdomu, pielāgojoties apstākļiem. Konfliktu man ar dvēseli nav. Esmu optimists un altruistiskais egoists. Kam man nepieciešama gara aizsardzība to atbrīvojot? Bet varbūt mans dzīves veids tā arī ir tā gara brīvība? Varbūt gara brīvība ir tad, kad man nav nekādu problēmu?
- Jā, tevi var tikai apskaust! Bet, manuprāt, tavš gars ir vairāk varens nekā brīvs.
- Kā to saprast?

- Kamēr viss ir kārtībā, arī tu esi kārtībā. Tevī nav disharmonijas starp tavām vajadzībām un pasaules piedāvātām iespējām. Tu ņem to, ko var dabūt. Bet, ja nu tev jāsāk zaudēt? Zaudēt dzīves apstākļu spiestam. Vai tam tu esi gatavs? Piemēram, sieva tevi piekrāpj, bērni “noiet no ceļa”, darbu tu zaudē un draugs tevi nodod. Un visa tava gara varenība vējā.
- Man tā nebūs!
- Lai tev veicas! Bet pasaulē ir milzīgs daudzums neveiksminieku, kuru attieksmi pret pasauli un savu likteni var izteikt dziesmas vārdiem:
“Daudz tu man solīji
Maz tomēr devi. . .”

Sevišķi dziļš iekšējs konflikts ir tiem neveiksminiekiem, kuros mājō izkopts un attīstīts gars. Izcila personība sevišķi asi izjūt un apzinās sava gara potenciāla neizmantotās iespējas. Parasti tas noved līdz dziļai personības krīzei, līdz pārdzīvojumiem, kuri degradē un pat iznīcina cilvēku. Taču no gara neaizsargātības cieš ne tikai neveiksminieki, bet arī pasaules atzītie veiksminieki – ģēniji. Cik bieži dzīvē ģēnijs, ir spējis izrauties no personību nivelējoša kolektīva skavām, attīstīt savu garu, vēlāk iegūt vispārēju atzinību, bet sevi pašu sagatavot aizsardzībai nav pratis un varējis. Pūlis to nekad nepiedod. Gan ģēnija radīšana gan iznīcināšana ir vienlīdz iedvesmojoša “izrāde”. . .

Gars, tāpat kā manta, jo lielāks jo gudrāk jāaizsargā!

Garu var aizsargāt dažādi – nocietinot dvēseli, uzvelkot cinisma, vienaldzības vai pat sadistiskas nežēlības masku, taču visdrošāk, bet vienlaicīgi arī visgrūtāk garu ir aizsargāt iegūstot garīgu brīvību.

BRĪVĪBA! Jēdziens kurš droši vien ir tikpat vecs kā pati apziņa. Vārds – brīvība, ir ne tikai mūžīgs, bet arī dažādi saprasts un izskaidrots. Es mēģināšu uz šo maģisko brīvības vārdu paraudzīties no miesas un gara pozīcijām.

Manī dzīvo un cīnās par brīvību divas būtnes – miesa un gars. Miesai ir vajadzīga miesiska brīvība, garam – garīga.

Miesa, apziņas vadīta, tiecas pēc izvēles brīvības. Ēst, dzert un ģērbt ko gribu. Braukt un dzīvot kur gribu. Biedroties ar ko gribu. Runāt, kā arī atstāt aiz sevis ko gribu. Un, ja miesas vajadzību apmierināšanai pietiek līdzekļi, tad mēs to tagad saucam par demokrātisku brīvību.

Gars tiecas pēc iekšējas, pēc garīgās brīvības. Vēlme kļūt iekšēji brīvam ir katra personīga lieta, bet pats šis iekšējās atbrīvošanās process notiek mijiedarbībā ar citiem gariem. Miesas brīvība garu varētu interesēt tik daudz, cik tā veicina vai kavē gara iekšējās brīvības veidošanos. Brīvs gars varētu apzināties, ka pat brīva miesa vienmēr būs ļoti ierobežota savā brīvībā. Piemēram, miesas brīvību ierobežo nespēja pārstrādāt sevis un savu vajadzību radītos atkritumus. Arī cilvēka gars, būdams daļēji atkarīgs no miesas nevar būt absolūti brīvs, taču galvenie garu ierobežojošie faktori nav vis miesīga rakstura, bet gan garīga.

Ikdienā mēs ar vārdu brīvība visbiežāk saprotam politisko brīvību. Brīvību Tēvzemei! Gan latviešu tauta gan citas tautas gadu desmitiem un simtiem ir cīnījušās par brīvību. Bet par kuru brīvību – miesisku vai garīgu? Tā kā šajā pasaulē iekšējo garīgo brīvību izcīna katrs pats sev cīņā ar sevi, tad tā, acīmredzot, būs miesiskā brīvība, par kuru mēs esam cīnījušies un cīnāmies vēl joprojām. Reizēm ir arī panākumi. Ej kur gribi. Runā ko gribi. Biedrojies ar ko gribi. Un, ja vēl kāds atrodas, kurš apmaksās ēdiena, dzēriena un komforta brīvību, tad lielākā daļa tautas miesas var ne bez lepnuma paziņot: “Mēs esam brīva un demokrātiska!”

Bet kā ar gara brīvību? To pēc tam. Lai vēl drusku paciešas. Un vispār tas ļoti dārgi maksā, mums pašlaik nav tik lielu līdzekļu. Tā gara iespējamā virzība pretim savai brīvībai parasti paliek iesprostota likumprojekta mapē ar virsrakstu “Katra personīga

lieta”. Bet apspiestais gars pa to laiku, piemēram, no kalpības komunistiem pāriet daļēji brīvas miesas kalpībā. Un būs tāpat kā bija. Vakar gars liekuļoja, pielīda un nīda komunistus, rīt pielūgs, pielīdīs un nīdīs miesas brīvību. Gars skaitīs, cik kurai miesai ir mantas, gars skaudīs, kā kura miesa atpūšas un nīdīs, visu laiku nīdīs.

Kādā rītā es pamostos garā stiprs un iekšēji brīvs. Bet ikdienu mani atkal nospiež uz ceļiem. Es pielāgojos. Pielāgojos, lai patiktu, pielāgojos, lai iztiktu, pielāgojos, lai citiem priekšā tiktu, lai citiem no manis un man no citiem tiktu. – Bet vai iekšēji brīvs gars nekad nepielāgojas? – Kur ir tā šķirtne, kad es zemojoties savu garu pazemoju, un kad zemojoties mans gars kļūst brīvāks?

Gars parasti zemojas miesas labā.

Ja miesas vajadzības ir gara mērķis, tad gars zemojoties sevi pazemo.

Ja miesas vajadzības tik gara pastāvēšanas līdzeklis, tad gars zemojoties kļūst brīvāks.

Tā savā dzīvē es pats savu garu gan brīvu gan apspiestu daru. Pār brīvu garu šajā pasaulē nav nevienam varas.

Garu apspiešanu un ierobežošanu apkārtējai pasaulei un sabiedrībai jārealizē netieši, jo gars taču NAV šīs pasaules IZNĪCINĀMS (iznīcināt var tikai apziņu). Gara apspiešana no ārpusē tiek realizēta divos virzienos: caur apziņas barotāju miesu un garu pakļaujot citiem gariem caur “vispārpieņemtiem sabiedrības likumiem un vērtībām”.

Pirmkārt, garu apspiež manī viss materiālais, kas mīt ārpus gara. Ja miesas vajadzības pēc pārtikas, mantas, un komforta pakļauj garu, tad tas kļūst par savas miesas kalpu. Protams, garam jādzīvo saskaņā ar miesu – vienu no saviem barotājiem. Garam, iespēju robežās, jāaizstāv miesas brīvība. Taču gara brīvība stādāma augstāk par miesas vajadzībām. Tas garam jāapzina un dvēselei jāizjūt.

Otrkārt, ne apziņa, ne gars paši nerodas. Tos “rada” citi gari un šajās “radībās” tiek izveidota gan gara materiālo, gan garīgo vērtību sistēma. Tādējādi veidojas gara neizbēgama atkarība no kādas sabiedrības daļas. Vienā no galvenajām sabiedrības prasībām topošajam garam ir – būt noderīgam. Un jo lielāki sasniegumi, jo noderīgāks gars. Bet, lai kaut ko sasniegtu, garam ir jārīkojas tā kā “vajag” nevis tā kā “dvēsele jūt”. .

Tieksme par jebkuru cenu dzīvē kaut ko sasniegt, veido pamatu liekulībai un dvēseles kropļošanai.

Tieksme par katru cenu dzīvē tikt uz priekšu veido despotus, konformistus, fanātiķus (komunistiskos, reliģiskos, nacionālistiskos, zinātniskos u.c.). Šeit gars ir kļuvis par idejas kalpu. Gars ir pilnīgi atkarīgs no sev izvīrītā mērķa. Bet, sabrūkot mērķim sabrūk arī gars. Lūk maksa par garīgo vai materiālo fanātismu.

Dzīvē personīgs mērķis ir nepieciešams. Bet mērķis nedrīkstētu kļūt par gara “kungu”.

MĒRĶA LABĀ NEDRĪKST ZIEDOT DVĒSELI!

Kas palīdzēs garam cīņā ar savu iekšējo despotismu, konformismu un fanātismu?

Tā dvēsele. Nojauciet “žogus”, atlaidiet “grožus” un atveriet dvēseles aku un – despotisms, konformisms un fanātisms izzudīs paši no sevis.

Bez tam, garu vēl nospiež baiļu vara. Te garam nav neviena palīga. Tik gara spēks pats spēj uzveikt baiļu varu.

Tā nu izrādās, ka gara iekšējās brīvības iespējamība dzīvo turpat cilvēka apziņā. Tas gara spēks un gara lielums. Tas dvēseles plašums un dvēseles dziļums. Gars, panākot iekšējo harmoniju ar savu dvēseli, it kā “rezonē”, kļūstot iekšēji brīvs. Veidojas iekšēja miera un stabilitātes sajūta, kura reizēm mijas ar piepildījumu, gandarījumu un laimi.

Vai reiz iegūta šī harmonija paliek cilvēkā uz mūžu?

Nē! Gara brīvība tāpat kā mīlestība katru jaunu dienu sevī no jauna jāatrod. Dzīves gaitā mainās gara lielums un stiprums, mainās dvēseles plašums un dziļums un mainās

gara iespējamās brīvības pakāpe. Lielam un stipram garam harmonējot ar dziļu un plašu dvēseli ir iespējams panākt lielāku gara brīvību, tāpat kā gara un dvēseles disharmonija nes sev līdzīgu depresiju.

Cilvēks, kurā mīt iekšēji brīvs gars, vienmēr sajūtīs un sapratīs, ka pasaulē nav nedz absolūti melnu priekšmetu, nedz cilvēku (ir tikai cilvēku pieņemts melnuma etalons).

Cilvēks pilns mīlestības pret pasauli un cilvēkiem gan brūnā, gan sarkanā vai pelēkā krāsā spēs pamanīt atblāzmu no baltās, no saules gaismas.

- Bet, ja radības “kronis” ir apziņa un zemapziņa vai tad sabiedrībai vispār tiesības vērsties pret kāda indivīda apziņas un zemapziņas produktiem.
- Ja sabiedrība grib izdzīvot un attīstīties, tad tai ir jāaizstāv savas intereses kā pret atsevišķa indivīda apziņu, tā pret kādas citas sabiedrības grupas apziņu. Indivīda apziņas un sabiedrības apziņas pretstatu cīņa ir neatņemama sabiedrības dialektiskās attīstības sastāvdaļa.
- Bet cik tālu sniedzas sabiedrības apziņas tiesības uzbrukt un tiesāt indivīda garu un apziņu, aizstāvot savas intereses?
- Sabiedrības tiesības un pienākums ir aizsargāt no iznīcības kā nedzīvo, tā dzīvo matēriju uz Zemes, aizstāvēt savu sabiedrības locekļu dzīvību, sabiedrisko un mantisko stāvokli pret kāda indivīda vai indivīdu grupas darbību – kā ir teikts: “aci pret aci, zobu pret zobu”. Šai cīņā ne indivīdam, ne sabiedrībai nav tiesību pārkāpt vispārcilvēciskās morāles normas, t.i., piemēram, kādu ar iepriekšēju nodomu apmelot vai pazemot savu nodomu sasniegšanai. Dialektiskā attīstība ir pierādījusi – amorāla uzvara drīz vien uzvarētāju vai tā pēctečus noved līdz sabrukumam un iznīcībai.

Taču jebkura indivīda apziņa glabā jēdzienus un vērtības, kuras nav tiesību iznīcināt kādam citam indivīdam vai sabiedrībai. Tā ir indivīda gara un apziņas paustā ticība un pasaules uzskats. Tās ir gara brīvības sastāvdaļas. Sabiedrība var nepieņemt un noliegt kādu mācību vai pasaules uzskatu. Sabiedrība var mēģināt pārliecināt indivīdu par tā kļūdainiem uzskatiem, taču sabiedrībai nav tiesību iznīcināt indivīdu – sev nepieņemamas mācības nesēju, ja uzskatu nesaskaņas ir vienīgais indivīda “noziegums” pret sabiedrību.

Gara paustās domas, idejas, kā arī ticību vērtēt un tiesāt varbūt drīkstētu tikai Dievs un mūžība – kā ir teikts citā vietā: “Tam Kungam pieder tā atriebšana”.

Tieši iznīcinot citādi domājošos kā reliģiskā, tā laicīgā vara cilvēces vēstures gaitā ir pastrādājusi viszvērīgākos noziegumus.

Cilvēku savstarpējās attiecības un no tām izaugošajās sabiedriskajās iekārtās it bieži ir vērojamas divas pretējās tendences – anarhija un diktatūra.

ANARHIJA. Savās izpausmēs un virzībā tā ir likumu neievērošana un haosa pieaugums. Parasti vajadzība pēc anarhijas mūsu dzīvē rodas kā loģiska pretreakcija diktatūrai un diktātam “no augšas”.

Savukārt **DIKTATŪRA** savās izpausmēs un virzībā ir vērsta uz likumu viennozīmīgu interpretāciju, pakļaušanos viennozīmīgai kārtībai un vienvadībai. Bieži diktatūra tiek attaisnota un lietota, lai savaldītu anarhiju un haosu, jo anarhija un haoss iznīcina cilvēkā cilvēku.

Taču arī diktatūras veidotā vienvadība un viennozīmīgā kārtība iznīcina cilvēkā cilvēku!

Anarhija vērsas pret diktatūru.

Diktatūra cīnās ar anarhiju.

Bet vai anarhija iznīcina diktatūru? Un otrādi. Diktatūra – anarhiju?

Nē!

Tās rada un baro viena otru. Kur nežēlīga diktatūra, tur veidojas ideāla augsne anarhijai. Kur anarhija, tur drīz vien var sagaidīt diktatūru.

Paradokss?

Nē!

Anarhija un diktatūra ir vienas un tās pašas lietas – IZNĪCĪBAS divas pretējās puses. Bieži anarhija un diktatūra vienā un tajā pašā cilvēkā ir sastopamas vienlaicīgi un kopā. Reiz iekarojušas nozīmīgu vietu cilvēka dzīvē, tās nelaiž mūs vaļā. Anarhiju nomaina diktatūra. Diktatūru – anarhija. Un izveidojas noslēgts burvju loks. . .

Kā pārraut šo loku? Kā atbrīvoties no šīs iznīcību nesošās anarhijas vai diktatūras sevī un palīdzēt to izdarīt citiem?

Anarhijas vai diktatūras klātbūtne cilvēka dzīvē (arī sabiedrības dzīvē) tā ir objektīva NEIZBĒGAMĪBA. (Tā nu reiz mēs esam iekārtoti). Ikviens cilvēks atsevišķos dzīves momentos reizēm ir anarhists, reizēm diktators. Tādēļ galvenais jautājums ir par šīs anarhijas vai diktatūras klātbūtnes lielumu mūsos. Kā mazināt mūsu tieksmi pēc anarhijas vai diktatūras.

Manuprāt, tās uzveicamas ar savu izvēli, ar savu gribu. Ir jāvirza savs gars uz anarhijas un diktatūras pretstatu. Uz pasauli, kurā nav ne anarhijas ne diktatūras. Uz gara darbības un dvēseles izpausmju ideālu:

ABSOLŪTA BRĪVĪBA un NEIEROBEŽOTĪBA, bet NAV HAOSA un ANARHIJAS.

IDEĀLA SAKĀRTOTĪBA un HARMONIJA, kurā NAV NEVIENA IEROBEŽOJUMA un LIKUMSAKARĪBAS.

Tā ir atbrīvota un brīva gara harmonija ar neierobežotu dvēseli, tai ļaujot izpausties bezgalīgos veidos. Lūk iespējamais cilvēka garīgās un dvēseliskās darbības IDEĀLAIS līmenis.

Bet varbūt šāda brīvība un sakārtotība tas arī ir Dievs!

Lai atklātu un izteiktu visu to, kas ir noticis, notiek vai var notikt ar cilvēku vai sabiedrību tiek lietots ietilpīgs jēdziens “liktenis”. Reizēm šo terminu attiecina arī uz dzīvo dabu. Var mēģināt uz likteni palūkoties kā uz likumsakarīgās un nelikumsakarīgās pasaules sintēzes produktu.

VI LIKTENIS

Kas tu esi? Kur tu rodies? Kurp tu dodies? Vai mūsu liktenis ir nejaušība?

Nejaušība! Nejaušība liktenī, manuprāt, sakņojas likumsakarību pasaulē. Viss nejaušais mūsu liktenī ienāk kā likumsakarīgās pasaules daļa. Tās ir krustceles, kurās, sakot – uz labu laimi, mēs NEJAUŠI izvēlamies savu ceļu un likteni.

Bet varbūt šais krustcelēs mūsu izvēle un liktenis ir NOLEMTS? Nolemts no Dieva. Liktenis nolemtība meklējama nejaušību nesējas likumsakarīgās pasaules pretstatā nelikumsakarīgā, Dieva, pasaulē.

Kas nolemts, kas nejaušs mūsu liktenī? Bet varbūt viss ir nejaušs vai viss ir nolemts?

Uzskatot, ka cilvēks ir likumsakarīgās un nelikumsakarīgās pasaules krustpunkts, var domāt par līdzīgu nolemtības un nejaušību krustošanos mūsu liktenī. Bet, tā kā par nelikumsakarīgās, Dieva, pasaules veidotās nolemtības klātbūtni mums konkrētu ziņu nav, tad arī viennozīmīgi skaidrot likteni caur likumsakarīgās pasaules nejaušībām mēs nevaram.

Nespēja viennozīmīgi nodalīt liktenī nejaušību no nolemtības nedrīkstētu būt šķērslis, lai palūkotos uz vispārīgiem un iespējamiem liktenis veidošanās principiem. Manuprāt, to ir trīs:

- Iespējamās varbūtības – tas ir pilnīgi viss, kas vien var notikt;
- Optimālās varbūtības – visvairāk iespējamās varbūtības, ka notiks tieši tā un nevis citādāk;
- Neizbēgamība – vienīgā iespējamā varbūtība, kura noteikti izpildīsies.

Izmantojot šos trīs liktenis veidošanās aspektus, palūkosimies uz dažādas kvalitātes mums izprotamu matēriju: nedzīvo matēriju, dzīvo matēriju, sabiedrību un ar apziņu bagātu cilvēku.

Uz nedzīvo matēriju, protams, tikai daļēji var attiecināt jēdzienu “liktenis”, jo mums, patreizējo zināšanu līmenī, nav nekādu pierādījumu, ka tās pamatā nebūtu viennozīmīgas likumsakarības. Taču liela daļa nedzīvās matērijas likumsakarību vēl nav atklātas un daudzas arī netiks nekad atklātas. Tās dabā izpaužas visdažādāko varbūtību veidā, piemēram, kā leduspuķes uz loga rūtis. Nedzīvās likumsakarību pasaules NEZINĀMĀS VARBŪTĪBAS tā ir mūsu NEZINĀŠANA.

Tai pat laikā lielai daļai šo neizzināto nedzīvās matērijas procesu ir novērotas optimālās izpausmes varbūtības. Tā piemēram, elektronam atomā visoptimālākā varbūtība ir atrasties tādā attālumā no kodola, ko sauc par orbitāli. Nedzīvajā likumsakarību pasaulē OPTIMĀLĀS VARBŪTĪBAS – līdz galam neizzinātu procesu izpausmes, kuras mēs bieži uztveram kā nejaušības. Šīs optimālās izpausmes arī kā nejaušības ienāk mūsu dzīvē. Tās ir lavīnas kalnos, kuras aprok cilvēku, tas ir tilts, kurš sabrūk vibrāciju dēļ utt. Viss likumsakarīgs izzināmajai pasaulei, bet nejaušs cilvēkam.

Ja mēs aplūkosim cilvēka izzinātos nedzīvās matērijas procesus, tad šie procesi vienmēr kļūdu robežās realizēsies saskaņā ar aprakstīto likumu – pēc katras nakts nāks rīts un būs diena. No cilvēka apziņas viedokļa, nedzīvās matērijas zināmo likumsakarību neizbēgamību var uzskatīt par nedzīvās matērijas nolemtību. (Šai nolemtībai nav nekā kopēja ar nelikumsakarīgās, Dieva, pasaules nesto nolemtību cilvēka liktenī).

Dzīvā radība principiāli atšķiras no dzīvās pasaules, jo šeit VARBŪTĪBAS parādās kā vienas no dzīvās radības BŪTĪBAS izpausmēm. Šeit varbūtības ne vienmēr ir saistītas ar tiešu mūsu zināšanu vai nezināšanu. Bez tam vēl indivīda liktenis var arī nebūt vienmēr viennozīmīgi saistīts ar visas dzīvās radības vai kādas sugas likteni, jo indivīds, lai gan līdzīgs citiem, tomēr ir neatkarīga pasaule.

No iespējamo varbūtību viedokļa, pasaulē var eksistēt jebkurš dzīvs organisms kā neatkarīga pasaule, kura iekšējā darbība ir virzīta uz sakārtotības pieaugumu sevī.

Taču jebkurš dzīvs organisms pasaulē eksistē reālos apstākļos, kurus veido gan nedzīvās dabas likumi, gan dzīvās dabas likumi. Šie likumi nosaka optimālās robežas, kurās ikviena dzīva radība var reāli pastāvēt un attīstīties. Optimālā varbūtība dzīvot ir tām dzīvās matērijas formām, kuras spēs pielāgoties reālajiem apstākļiem, lai iekšējās un ārējās konkurences cīņā izdzīvotu. Vienos un tais pašos reāli eksistējošos apstākļos var pastāvēt daudz šiem apstākļiem optimālas dzīvās matērijas formas. Vienos un tais pašos apstākļos optimālas ir daudzas varbūtības.

Dzīvajai matērijai ir arī sava neizbēgamība. Dzīvās matērijas neizbēgamība ir izteikta evolūcijas un citos dzīvās dabas likumos. Ārpus šiem likumiem dzīvības materiālā daļa nevar izlauzties. Piemēram, viens no šiem likumiem nosaka evolūcijas neatgriezeniskumu – izmirusi suga no jauna neatdzimst. Pie dzīvās radības neizbēgamībām ir jāpieskaita arī nāve.

Cilvēku sabiedrība jeb vienkārši sabiedrība ir neierobežota lieluma atsevišķu cilvēku kopa, kura ir dzīvās dabas sastāvdaļa. Cilvēks no pārējās dzīvās dabas atšķiras ar apziņu. Arī sabiedrībai, kā apzinīgu indivīdu kopai, eksistē sava sabiedriskā apziņa. Taču jēdziens “sabiedriskā apziņa” ir nekonkrēts un mainīgs lielums. Neskatoties uz to, sabiedrībai tomēr piemīt zināmas izvēles iespējas, kādas nav novērojamas pārējai dzīvajai dabai. Tieši šīs izvēles iespējas kvalitatīvi palielina sabiedrības eksistencē varbūtību skaitu salīdzinājumā ar pārējo dzīvo dabu. Jo spēcīgāka un konkrētāka sabiedriskā apziņa, jo lielākas iespējas tai ar savu gribu veidot savu likteni.

No iespējamo varbūtību viedokļa sabiedrību var veidot jebkuri vienlaicīgi dzīvojoši cilvēki. Tas var būt gan nejauši, gan brīvprātīgi ar iepriekšēju nodomu, gan piespiedu kārtā pret cilvēka gribu.

Reālos apstākļos konkrēta sabiedrība veidojas pēc vienas vai vairākām pazīmēm:

- Nacionālās, teritoriālās, reliģiskās, politiskās u.c. piederības. Cilvēks parasti vienlaicīgi ir vairāku sabiedrību loceklis. Sabiedrības eksistences apstākļus ierobežo un regulē kā nedzīvās, tā dzīvās dabas dažādas likumsakarības. Viena sabiedrība nekad neeksistē izolēti no citām sabiedrībām, tai vienmēr vairāk vai mazāk ir jāērķinās ar citu interesēm. Arī sabiedrības iekšienē eksistē kaut kādas normas, kuras regulē sabiedrības darbību un nodrošina tās esamību. Gan iekšējie, gan ārējie sabiedrību ierobežojošie faktori ir izteikti dialektikas un morāles likumu veidā.

Visi augstāk minētie objektīvie dabas un sabiedrības likumi veidi ierobežo sabiedrības dzīvi un darbību. Bez objektīviem ierobežojumiem sabiedrības darbību regulē arī viens subjektīvs faktors – sabiedrības griba, jeb izvēle. Sabiedrībai ir iespēja izvēlēties savu dzīvi optimālās varbūtības robežās, t.i., ievērojot visus augstāk minētos likumus, vai arī pamazām attālināties no optimālās varbūtības apstākļiem, tādējādi sagatavojot savu neizbēgamo bojāeju. Sabiedrībai, dzīvojot optimālās varbūtības robežās tai eksistē iespējamība saglabāties praktiski neierobežoti ilgi. Protams, tā ir tikai varbūtība, jo bieži vien objektīvie apstākļi ir stiprāki par sabiedrības gribu un tā nespēj paglābties arī tad, ja tā savai dzīvei būtu izvēlējusies optimālus apstākļus. Taču jāņem vērā, ka, jo augstāk attīstīta un organizēta ir kāda sabiedrība, jo dinamiskāk tā ar savu izvēli spēs mainīties līdzī laimam, tā nodrošinot savu eksistenci cauri laikmetiem. Pasaules vēsture liecina – visbiežāk sabiedrība pati ar savu izvēli sagatavo sev bojāeju. Stipru sabiedrību var pakļaut, bet ne iznīcināt, tādēļ jebkuras sabiedrības dzīve Dieva un mūžības priekšā ir optimālo eksistences varbūtību meklējums konkrētajos apstākļos. Katrai atsevišķai sabiedrībai šāds meklējums būs citādāks, parasti specifisks, sarežģīts un grūti atrodamas. Stipra, saliedēta sabiedrība optimālos eksistences apstākļos – bezgalīgi plašs pārdomu temats. Taču atsevišķas vērtības, manuprāt, ir ikvienas sabiedrības pamats. Tās ir ētiskās

normas, bagātināmas ar estētisku saturu, kuras sakņojas dziļās dialektiskās pasaules uztveres tradīcijās. Daudzšķautnaināka pasaules dialektisko pretrunu atklāsme ir spējīga vienot intelektuāli, nacionāli un garīgi atšķirīgākus sabiedrības locekļus.

Sabiedrības liktenis neizbēgamība ir ietverta dialektikas un morāles likumos. Ignorējot šos likumus, sabiedrības bojāeja ir nolemta. Neizbēgamība iezīmē ne tikai sabiedrības bojāejas nosacījumu, bet arī atklāj daudzus citus nolemtus procesus, piemēram: sabiedrība, dialektisko pretrunu virzīta, mainās no vienkāršas uz sarežģītu. Šajā mainības procesā sabiedrībai paveras jaunas, vēl nebijušas optimālās attīstības varbūtības.

Lai gan cilvēks ir sabiedrības loceklis, tā liktenī ir vērojamas kvalitatīvi augstākas varbūtību izpausmes. Vienam cilvēkam vienmēr būs daudz plašākas izvēles iespēju varbūtības, nekā sabiedrībai. Tā, piemēram, jaunais vienmēr dzimst VIENA cilvēka apziņā, sabiedrība tikai pamana vai nepamana, pieņem vai noraida jaunu ideju, ticību vai atklājumu. Bez tam, pastāv iespējamība, ka viena cilvēka apziņā var atspoguļoties Dievs. Līdzīgi kā zemapziņas procesi, arī Dieva atspoguļošanās mūsu apziņā varētu notikt neatkarīgi no gribas, t.i., neapzināti. Sabiedrības apziņa ir nekonkrēts un mainīgs lielums un tajā diezin vai Dievs spēj atspoguļoties. Pat tad, ja visiem kādas sabiedrības locekļiem Dievs atspoguļotos vienlaicīgi, katrs to uztvers, sapratīs un izskaidros nedaudz savādāk, jo divu pilnīgi vienādu cilvēku taču nav.

Tātad, cilvēku liktenī var būt iespējama Dieva tieša mijiedarbība ar cilvēka apziņu.

No iespējamo varbūtību viedokļa cilvēka apziņai un zemapziņai piemīt neierobežots daudzums izpausmju iespējamību. Šo iespējamību neierobežoto raksturu cilvēks izjūt sapņojot gan miegā, gan nomodā. Sapņiem neeksistē robežu, jo tie ir atkarīgi tikai no apziņas vai zemapziņas darbības un varbūt reizēm arī no Dieva. Protams, netieši sapņus ierobežo cilvēka zināšanu līmenis.

Kas nav ienācis manā apziņā vai zemapziņā, to mani sapņi nevar atspoguļot.

Tā no iespējamo varbūtību viedokļa var uzskatīt, ka cilvēks caur savu apziņu ir ieguvis neierobežotu izpausmju iespēju potenciālu t.i. neierobežotas gara un dvēseles darbības varbūtības. Cilvēkam apziņa paver iespējamību kļūt praktiski NEIEROBEŽOTI BRĪVAM. Neierobežotības iespēju parādīšanās cilvēka liktenī it kā vēlreiz liecina, ka apziņa mūs tuvina Dievam, nelikumsakarīgajai pasaulei. (Neierobežotība, tā skar gan likumsakarīgo, gan nelikumsakarīgo).

Tai pat laikā tieši apziņa no visas mums zināmās matērijas reālajā dzīvē ir visvairāk ierobežota. Apziņā mīt ne tikai nelikumsakarīgās, bet arī likumsakarīgās pasaules daļa un kā likumsakarīgās pasaules daļai, apziņai ir jādzīvo saskaņā ar šiem likumiem.

Līdzīgi kā sabiedrību arī apziņu ierobežo gan nedzīvās, gan dzīvās dabas likumsakarības. Apziņu, kā vienas vai vairāku sabiedrību sastāvdaļu ar saviem dialektikas un morāles likumiem ierobežo sabiedrību. Un, visbeidzot, pats cilvēks gan iekšēji, gan ārēji ierobežo savu apziņu. Pirmkārt, apziņai jāreķinās ar tās miesas iespējām, kurā viņa eksistē. Otrkārt, apziņa nepastāv bez kaut kādas konkrētas morāles un zināšanām, bet jebkura morāle un zināšanas ne tikai paver iespējas, bet arī ierobežo.

Cilvēka reālā dzīve reti kad ir saistīta ar viņa iespējamajām varbūtībām. Cilvēka reālā dzīve parasti ir saistīta ar OPTIMĀLO VARBŪTĪBU meklējumiem. Optimālo variantu meklējums, tas ir cilvēka meklējums savai individuālajai dzīvei konkrētos apstākļos, rēķinoties ar dabas un sabiedrības ierobežojušiem likumiem, panākt pēc iespējas plašākas izpausmju iespējas.

Apziņa paver iespējas cilvēkam IZZINĀT likumsakarīgās pasaules būtību. Likumu izpratne ļauj cilvēkam tos izmantot savām vajadzībām, saviem mērķiem. Likumsakarību izmantošana savā dzīvē paplašina cilvēka iespējas. Cilvēka izpausmes var kļūt daudzšķautnainas, kā garīgā, tā materiālā virzienā. Materiālās likumsakarību pasaules

izziņa un šo zināšanu pielietojums tā ir VIENA NO optimālo varbūtību izpausmēm cilvēka liktenī.

OTRS optimālo varbūtību virziens cilvēka liktenī tas ir ceļa meklējums uz nelikumsakarīgo, uz Dieva pasauli. Dievs mūsu izpratnēs varētu būt neierobežots savās izpausmju iespējās un varbūtībās. Tai pat laikā Dievs viennozīmīgi un pierādāmi mums šai pasaulē neatklājas. Tāpēc mēs Dievu nevies izzinām, bet gan meklējam SASKAŅU ar neizzināmo, ar Dieva pasauli. Līdzīgi kā Dievs mums neatklājas likumsakarīgi un viennozīmīgi, līdzīgi arī saskaņas meklējumu variantiem ar Dievu nav gala un malas. Kāds izmanto reliģijas pieredzi un ticību, cits meklē caur neticību un Dieva noliegumu. Kāds Dievu saskata dabā, cits mīlā vai mākslā utt.. Dievs parasti mūsos ienāk caur dvēseli bagātinošām jūtām un veido mūsos saskaņu pašam ar sevi un pasauli sev apkārt.

Tātad, optimālās izpausmes cilvēka dzīvei varētu būt maksimāla savu iespēju, savu brīvības pakāpju palielināšana, caur likumsakarīgās pasaules izziņu un izzināto likumu pielietojumu, kā arī caur saskaņas meklējumu ar Dievu, ar neizzināmo, nelikumsakarību pasauli.

Neizbēgamību savā liktenī cilvēks parasti izjūt tad, kad visi viņa izvēles varianti ir vienādi ar nulli, tad kad izvēle ir zudusi un apkārtējā pasaule neierobežoti valda pār viņu. Bieži neizbēgamības nesēji cilvēka liktenī ir dabas stihija, kā vētra vai lavīna, dzīvās dabas “uzbrukums”, kā krītošs koks vai aizšauta nikna zvēra rīkle, vai arī līdzcilvēku nestā neizbēgamība, kurā viens cilvēks neierobežoti valda pār otra cilvēka likteni. Bez tam, kā neizbēgamību cilvēks savā liktenī parasti uzskata neizdziedināmu slimību. Arī nāve būtu pieskaitāma pie neizbēgamības cilvēka liktenī. Taču SAVU nāvi cilvēks PATS nepārdzīvo un mums zināmā un pierādāmā veidā cilvēka attieksme pret to paliek nezināma. . .

Ja cilvēks savā dzīvē pārdzīvo daudz un dažādas neizbēgamības, tad parasti neatbildēts paliek jautājums – kā šīs neizbēgamības rodas? Vai tā bija NEJAUŠA apstākļu sakrītība, vai arī Dieva nesta NOLEMTĪBA? Bez tam, ja mūsu liktenī eksistē nolemtība, vai tā izpaužas cilvēka liktenī tikai caur neizbēgamību? Viennozīmīgas atbildes uz šiem jautājumiem meklēt būtu veltīgi.

Likumsakarību pasaules nestā neizbēgamība cilvēka liktenī varētu būt NEJAUŠĪBA, t.i. notikums bez iepriekšēja nodoma.

Citādi ir ar neizbēgamību, kura nāk no Dieva. Neizbēgamību, kuru mūsu liktenī ienes Dievs cilvēki uztver kā NOLEMTĪBU.

Manuprāt, ja Dievs šai pasaulei var izpausties jebkuru varbūtību veidā, tad kāda no šīm varbūtībām varētu būt arī nolemtība. Nolemtība ir viena no dzīvības eksistences veidiem. Kādam cilvēkam nolemtība varētu piepildīties tikai reizi mūžā, citam vairākas reizes, citam nolemtība ir liktenis un nevar izslēgt varbūtību, ka ir cilvēki, kuru dzīvē nolemtība neizpildās ne reizes.

Kā lai mēs kaut ko uzzinām par savu likteni, par savas dzīves nolemtību vai nenolemtību?

Objektīvas un viennozīmīgas ziņas par sava likteņa nolemtību mēs nekad nevaram iegūt. Mēs nekad nevarēsim pilnīgi droši pateikt, ka tieši tā manā dzīvē bija no liktens nolemts, jo tikpat labi tā varēja būt dialektiskā nepieciešamība, kura izpaudās nejaušības formā. Protams, mūsu intuīcija un dzīves pieredze dod mums tiesības teikt – ticams un pat ļoti ticams, ka tas bija no Dieva. Tai pat laikā nekad mums nav tiesības par kaut ko viennozīmīgi pateikt – tas bija vai nebija Dievs.

Pastāv iespēja griezties pēc palīdzības pie gaišregiem. Gaišregis – cilvēks ar unikālām spējām ielūkoties nākotnē.

Bet kas tad ir nākotne?

To nedzīvās pasaules nākotni, kura nav saistīta ar dzīvo matēriju, esošo zināšanu robežās var prognozēt un aprēķināt. Piemēram, zvaigžņu kustību visumā aprēķina gadu simtiem un tūkstošiem uz priekšu.

Dzīvās matērijas nākotne visbiežāk ir kāda no optimālajām varbūtībām. Varbūtību ir ļoti daudz, bet kura no tām realizēsies – to neviens nezina un, iespējams, ka arī nekad nevarēs uzzināt. No varbūtību viedokļa eksistē iespējamība, ka Dievā eksistē pilnīgi visas dzīvās dabas, sabiedrības un cilvēka varbūtējās esamības un to mijiedarbību izpausmju iespējas. Līdzīgi kā kādas sabiedriski nozīmīgas celtnes celtniecībai tiek iesniegti desmitiem projektu un to realizēšanas tehnoloģijas. Projektu ir daudz, bet realizēs tikai vienu projektu. Šīs līdzības pamatatšķirība no Dieva varētu būt tā, ka iesniegto projektu skaits vienmēr būs ierobežots un nekad neaptvers pilnīgi visas iespējamās varbūtības. Ja Dievā eksistētu dzīvības izpausmju varbūtības, tad neapšaubāmi Dievs aptvers pilnīgi visas šīs varbūtības gan optimālās, gan iespējamās un varbūt arī neiespējamās. Tātad Dievā eksistē varbūtību bezgalība un nevar izslēgt iespējamību, ka kāds cilvēks ar mums neizprotamām spējām var ieraudzīt kaut kādas nākotnes varbūtības, gan tādas, kuras realizēsies, gan tādas, kuras gandrīz realizēsies, gan tādas, kuras no iespējamo varbūtību viedokļa, ir absurdas. Gaišreģa pareģojums var piepildīties vai nepiepildīties, un pat tad, ja tas piepildīsies, nevar apgalvot, ka tā bija nolemtība. Tik pat labi tā varēja būt cilvēka paša izvēle, kuru radīja nolemtības gaidu šoks.

Atliek secināt – mūsu nākotnes paredzējumos, līdzīgi kā Dieva izpausmēs mūsos, vienmēr līdzī nāks vārdiņš varbūt. Visi Dieva un nākotnes viennozīmīgi traktējumi virza cilvēkus misticismā un dogmatismā. Sevišķi labi mistikai un dogmām pakļaujas izmisis, aprobežots vai maz izglītots cilvēks.

Cilvēka nākotne, manuprāt, ir meklējama tēlaini izsakoties “gara un dvēseles uzvarā pār miesu”, t.i., garīgo vērtību prioritātē pār materiālajām vērtībām. Dogmu un mistikas nomākta cilvēka gars un dvēsele nespēs salauzt savu iekšējo čaulu, lai spētu tuvoties Dievam jaunā kvalitātē. Jauna apziņas kvalitāte, bez kuras nav iedomājama cilvēces nākotne, pavērs iespējas jaunām varbūtību izpausmēm cilvēka dzīvē, vienlaicīgi palielinot ierobežojumu skaitu.

Nākotne vienmēr būs sarežģītāka nekā pagātne.

LIKTENS VEIDOŠANĀS DAŽĀDĀS KVALITĀTES MATĒRIJAI

	Iespējamās varbūtības	Optimālās varbūtības	Neizbēgamība
Nedzīvā matērija	Visas parādības, kuras cilvēka apziņa vēl nav izzinājusi vai arī nekad neizzinās.	Neatkāto vai neatklājamo parādību visticamāko izpausmju robežas	Visi izzinātie procesi vienos un tai pašos apstākļos kļūdu robežās realizējas viennozīmīgi.
Dzīvā matērija	Veidojot jebkuru dzīvu organismu, kā neatkarīgu pasauli, kura iekšējā darbība ir virzīta uz sakārtotības pieaugumu sevī.	Spēja pielāgoties nedzīvās un dzīvās dabas likumiem, lai konkurences cīņā izdzīvotu.	Izpaužas dzīvās dabas likumsakarību veidā. Visi dzīvības procesi beidzas ar nāvi.
Sabiedrība	Veido jebkura vienlaicīgi dzīvojošu cilvēku kopa kā brīvprātīgi, tā nejauši vai piespiedu kārtā.	Izvēle dzīvot saskaņā ar dabas likumsakarībām, dialektikas un morāles likumiem, tā palielinot iespējamību ilgāk saglabāties.	Ir ietverta dialektikas likumos, kuri virza sabiedrību no vienkāršā uz sarežģīto. Pārkāpjot likumus virza sevi uz iznīcību.
Cilvēka apziņa	Ir iespējams aptvert pilnīgi visu, ko neierobežo pati apziņa.	Iegūt maksimāli iespējamo brīvības pakāpi, izzinot un pielietojot likumsakarīgās pasaules nosacījumus un meklējot savā dzīvē saskaņu ar Dievu.	Kad cilvēkam nav nevienas izvēles iespējas. Var būt nejauša vai Dieva nolemta.

Nedzīvās likumsakarīgās pasaules ĪSTENĪBA ir izzināma un mēs par to varam uzzināt PATIESĪBU.

Par neizzināmās, nelikumsakarīgās Dieva pasaules īstenību mēs patiesību uzzināt nevaram, jo Dievs viennozīmīgi pierādāmā veidā pasaulei neatklājas. Ar Dieva pasauli cilvēks meklē SASKAŅU.

Visās citās pasaulēs, t.i. cilvēkā, kā arī citās dzīvās radībās ir gan kaut kas no likumsakarīgās, gan nelikumsakarīgās pasaules, tādēļ par dzīvo dabu un cilvēkiem (arī par sevi) mums VIENLAICĪGI ir jāmeklē gan patiesība, gan jārod saskaņa.

VII PATIESĪBA UN SASKAŅA

Runājot par patiesību un saskaņu, tās jāapskata kopsakarībā ar ĪSTENĪBU. Manuprāt, saskaņa un patiesība ir tur, kur cilvēks kaut nedaudz ir aizskāris īstenību, kur viņš tai ir vismaz pieskāries.

Īstenība ir visas tās izzinātās un neizzinātās realitātes, kuras mūs apņem. Īstenība ir visas tās garīgās un materiālās vērtības, kuras cilvēks pats rada. Arī cilvēka iedoma ir kādas pasaules īstenība, tikai varbūt šī pasaule cilvēkam nav aizsniedzama.

Savas dzīves laikā cilvēks it kā cenšas izzināt PATIESĪBU par šīm īstenībām sev apkārt. Reizēm viņam tas arī izdodas. Daļa pasaulu īstenības izpaužas dažādos notikumos – FAKTOS. Ja fakti nāk no likumsakarīgās pasaules, tad tos var atkārtot. Atkārtojamos faktus pareizi interpretējot cilvēks izzina objektīvu, viennozīmīgu patiesību par daļu īstenības. Nepareiza notikušo faktū interpretācija noved cilvēku pie nepatiesības par īstenību, pie šķietamības. Pēc šobrīd esošā priekšstata īstenības izziņa pēc apjoma ir bezgalīga.

Viss iepriekš teiktais par patiesu īstenības izzināšanu attiecas tikai uz likumsakarīgo pasauli. Šeit iegūtās izziņas patiesumu var pārbaudīt, atkārtojot īstenības izpaustos faktus. Faktū sakritība sniedz pierādāmu apstiprinājumu mūsu zināšanu patiesumam konkrētajos apstākļos.

Uzskatot, ka nedzīvā pasaule mums apkārt ir vienota un viss tajā ir likumsakarīgs, mēs varam cerēt, ka par nedzīvo pasauli tiek iegūtas patiesas zināšanas, kuras atspoguļo daļu šīs pasaules īstenības. Ja gadījumā daļa šo zināšanu būtu nepatiesas, tad laika gaitā jauniegūtie fakti mūs spiedīs no nepatiesības atteikties.

Par nedzīvo pasauli cauri laikiem paliek tikai patiesas zināšanas.

Nenoliedzami arī dzīvo radību veido likumsakarību pasaule. Taču, ja uzskata, ka dzīvībai radībai saskaroties ar citām pasaulēm ap to rodas arī NELIKUMSAKARĪGĀ pasaule, tad patiesību par dzīvības īstenību būtu jāmeklē abās šajās valstībās.

Par dzīvības likumsakarīgo daļu cilvēki iegūst dienu no dienas arvien plašākas un izsmeļošākas zināšanas. Šīs zināšanas nepārtraukti pārbaudot parasti iegūstam apstiprinājumu tam, ka tās tiešām ir patiesas un atklāj daļu dzīvības likumsakarīgās īstenības.

Savukārt nelikumsakarīgā dzīvības īstenība mums liedz iespēju par to iegūt patiesas zināšanas. Neeksistē pat viennozīmīgi pierādāmi fakti, ka ap dzīvību vispār eksistētu šāda īstena bet neizzināma pasaule. Dzīvās radības nelikumsakarīgās daļas izpaustie fakti varētu būt vienreizēji, neatkārtojami un nepierādāmi. Šī neatkārtojamā vienreizība liedz mums iespēju noskaidrot vai par neizzināmās pasaules īstenību esam uzzinājuši patiesību.

Kaut arī patiesība par nelikumsakarīgās pasaules īstenību nav izzināma, tā, manuprāt, tomēr varētu būt objektīva realitāte. Šo realitāti cilvēki reizēm izjūt un savas izjūtas mēģina izskaidrot caur sev pazīstamiem un savā iztēlē pārveidotiem izzināmās pasaules tēliem. Tas varētu būt paradīzes dārzs un dieviņš, veca vīriņa izskatā, ar baltiem matiem un bārdu, tie būtu eņģeļu puikas ar spārniem, tā būtu elle ar moku katliem un pašu nelabo ar nagiem un asti. Arī kosmiskos starus un enerģijas var pieskaitīt pie šādiem konkrētiem centieniem izskaidrot neizzināmo.

Bez neauglīgiem patiesības meklējumiem cilvēkiem jau no neatminamiem laikiem ir arī cita veida attiecības ar neizzināmās pasaules īstenību. Tā ir SASKAŅA. Saskaņa nav ne pierādāma, ne likumsakarīgi definējama. Saskaņa, tā ir subjektīva izjūta. Lai gan saskaņa ir jūtu līmenis, tā parasti izpaužas KOPĀ ar likumsakarīgās pasaules parādībām. Piemēram, dzīvīvajā dabā saskaņa parādās kā dzīvās dabas LĪDZSVARA sastāvdaļa.

Līdzsvara jēdziens ir plaši un patiesi izzināts jau nedzīvīvajā likumsakarību pasaulē. Ir gan ķīmiskais gan mehāniskais u.c. līdzsvars. Līdzsvars DZĪVAJĀ dabā – tas ir kvalitatīvi

jauns lielums. Daļu dzīvās dabas līdzsvara īstenības var patiesi izzināt. Ar neizzināmo līdzsvara īstenības daļu cilvēkiem ir jāmeklē saskaņa.

Ir jārod SASKAŅAS IZJŪTA.

Var, protams, uzskatīt, ka dzīvās dabas līdzsvars balstās tikai uz konkrētām un objektīvi pierādāmām likumsakarībām.

Pasaules uzskatam par dzīvās dabas līdzsvara veidošanos ir ārkārtīgi svarīga praktiska nozīme. Cilvēkiem, kuri dzīvās dabas līdzsvarā redz tikai un vienīgi izzināmās pasaules likumsakarības, ir pamats domāt, ka pietiekoši dziļi izzinot dzīvo dabu varēs to NEIEROBEŽOTI pārveidot.

Ieraugot dzīvās dabas līdzsvarā gan neizzināmo gan izzināmo pasauli, cilvēks nekad neizvirzīs sev mērķi neierobežoti mainīt dzīvo dabu. Cilvēks sapratīs, ka ne katra iespējas, kuras ir iegūtas, drīkst pielietot pārveidojot dzīvo dabu. Tikai tās zināšanas par dabu ir PATIESAS, kuras pielietotas NEIZJAUC LĪDZSVARU dzīvajā dabā. Tikai tās zināšanas ir PATIESAS, kuras ir SASKAŅĀ ar dzīvo dabu. Tā, attiecībā uz dzīvo dabu, vienas un tās pašas zināšanas vienreiz ir patiesas, citreiz nepatiesas.

Šobrīd, risinot savas saimnieciskās problēmas, cilvēki reti kad dziļi un patiesi domā par saskaņu ar dzīvo dabu. Rezultātā daudzi dzīvās dabas līdzsvara procesi ir NEATGRIEZENISKI izjaukti.

Cilvēks var MAINĪT sev vēlamā virzienā dabu, bet NEKAD cilvēks NESPĒS VALDĪT pār dzīvo dabu. Mainot dzīvo dabu sev vēlamā virzienā pielietojamas būtu tikai tās izzinātās patiesības, kuras saglabā cilvēka saskaņu ar dzīvo dabu.

Mainot dzīvo dabu cilvēks drīkst izmantot tikai SASKAŅOTU PATIESĪBU!

Arī cilvēka dzīve un attiecības ar citiem cilvēkiem ir reālu notikumu un faktu virkne. Kas veido cilvēka dzīves īstenību?

Manuprāt, cilvēka reālo dzīvi, cilvēka likteni ietekmē un veido TRĪS NEATKARĪGIU pasaulu tipi. Tās ir LIKUMSAKARĪGĀ pasaule un NELIKUMSAKARĪGĀ Dieva pasaule, kā arī cilvēka paša APZINĀTĀ un NEAPZINĀTĀ IZVĒLE.

Likumsakarīgā pasaule katra atsevišķa cilvēka liktenī ienāk kā NEJAUŠĪBA.

Savukārt nelikumsakarīgo Dieva pasauli cilvēks savā liktenī uztver kā NOLEMTĪBU. Nolemtība no Dieva, kura realizēsies neatkarīgi no mūsu gribas.

Arī cilvēks PATS ar savu gribu apzināti vai neapzināti veido savu likteni. Ja cilvēka izvēles galvenais veidotājs ir apziņa un gars, tad tā mēdz būt LOĢISKA un LIKUMSAKARĪGA un tā nāk no likumsakarīgās pasaules dzīlēm, bet cilvēkam pašam viņa loģiskā izvēle ir kā NOLEMTĪBA. Var cilvēks savu izvēli balstīt uz zemapziņas un dvēseles procesiem. Tad šī izvēle ir nelikumsakarīga un loģiski nepamatojama. Tā ir rada nelikumsakarīgajai pasaulei, bet cilvēks to uztver kā nejaušību.

Tātad cilvēku dzīves īstenību veido trīs neatkarīgas, dažādi orientētas pasaules. Cilvēka dzīves īstenība var veidoties gan nejauši, gan nolemti un neizbēgami. Cēloņi šai nejaušībai vai nolemtībai var atrasties gan cilvēkā pašā, gan ārpus tā, un neviens cilvēks nekad pilnīgi precīzi un viennozīmīgi nevarēs pateikt KAS viņa dzīvē bijis nolemts, KAS nejaušs, CIK DAUDZ viņš pats veidojis savu likteni, CIK DAUDZ viņa liktenis veidošanā dalību ņēmuši ārējie apstākļi.

Tā kā viens no cilvēka liktenis veidotājiem ir likumsakarīgās pasaules, tad par šo pasauli ietekmi uz cilvēka likteni var uzzināt kaut kādu PATIESĪBU. Bet kas tā ir par patiesību un cik tā ir ticama? Tā kā mūsu likteni ietekmē daudzas NEATKARĪGAS likumsakarīgās pasaules kā: nedzīvā pasaule, dzīvās radības, citi cilvēki un cilvēks pats ar savu loģisko izvēli, tad iegūtā patiesība par liktenis veidošanās cēloņiem vienmēr būs nepilnīga t.i. SUBJEKTĪVA. Ja patiesība par cilvēka dzīves notikumiem ir neviennozīmīga un subjektīva, tad tā ir DAUDZNOZĪMĪGA t.i. par vienu un to pašu

faktu var uzzināt DAUDZAS patiesības. Un KATRĀ no šīm patiesībām var būt kaut kas no ĪSTENĪBAS. (Kad kāda fakta skaidrojumā īstenības būs maz vai gandrīz nemaz, tad tā būs nepatiesība).

Vēl vairāk nekā par notikušiem faktiem mēs interesējamies par visu to, kas ar mums notiek pašreiz un varētu notikt tuvākajā nākotnē. Uzzināt patiesību par to, kā es pats, un cilvēki man apkārt rīkosies rīt, parīt un pēc gada. Šī subjektīvā patiesība ir saistīta ar cilvēka rīcības OPTIMĀLĀM izpausmes iespējām. Iepazīstot kādu cilvēku dziļāk vai mazāk dziļi mēs bieži spējam atklāt daļu tā īstenās būtības, saprast un paredzēt tā rīcību. Taču gan apkārtējie apstākļi, gan cilvēks pats ir mainīgs un mūsu izzinātā patiesība ikdienā neapšaubīta var pārvērsties nepatiesībā, t.i. tādā pārliecībā, kuras realizēšanās ir neliela vai pat pilnīgi neiespējama.

Tā par pagātni patiesība nav viennozīmīgi izzināma, bet patiesība par tagadni un nākotni ir gan viennozīmīgi neizzināma gan mainīga. Tai pat laikā cilvēkam ir nepieciešams izzināt kādu no optimālajiem patiesības variantiem, jo patiesība par pagātni tā ir pieredze, uz kuras bāzes mēs veidojam nākotni. Patiesības izpratne par šodien un rītdien nosaka mūsu attieksmi pret notikumiem un cilvēkiem.

Attieksme pret dzīves notikumiem mēdz būt dažāda. Kura no tām ir patiesa? Cik daudz īstenības ir šajā patiesībā?

Man ir savs spriedums, sava patiesība par kādu notikumu. Tev sava, bet citāda patiesība par to pašu notikumu. Abas šīs mūsu patiesības ir kaut kādā mērā patiesas, jo šis notikums varēja tādā veidā notikt ABU šo patiesību virzīts. Mēs paliekam katrs pie savas, pie subjektīvās patiesības, viens otrā neieklausāmies un starp mums veidojas NESASKAŅA. Risinot jautājumus par subjektīvām dzīves patiesībām, saskaņa vai nesaskaņa ir to neatņemama sastāvdaļa.

Patiesība vai nepatiesība par cilvēkiem bez saskaņas vai nesaskaņas nepastāv (līdzīgi kā cilvēka gars nevar izpausties bez dvēseles).

Par likumsakarīgās pasaules ietekmi uz mūsu likteni mēs varam izzināt KĀDU DAĻU patiesības. Ar nelikumsakarīgo pasauli mums ir JĀMEKLĒ saskaņa. Tā par ikkatru dzīves notikumu mēs varam izzināt daļu patiesības un rast saskaņu ar citiem cilvēkiem.

Bet ikdienā bieži izzinājuši kādu “kailu” patiesību (kura ir nepieņemama mūsu līdzcilvēkiem) to “sludinām” kā vienīgo un “īsto”. Šī mūsu “kailā” un nesaskaņotā patiesība it bieži ir galvenais naida cēlonis starp cilvēkiem. Parasti tie ir strīdīgi un kašķīgi cilvēki, vai arī despoti ar taisnvirziena domāšanu, kuri savu “kailo” patiesību stāda augstāk par saskaņu. (Mēdz būt cilvēki, kuriem kašķīgums, tas ir dzīves veids un saskaņa ar tādu nav izturama).

Iet laiks, un nesaskaņota un nepārskatīta šī “kailā” patiesība arvien vairāk un vairāk pārtop NEPATIESĪBĀ, t.i. maz vai gandrīz nemaz nav iespējams, ka mūsu patiesība var notikt, var izpildīties, ka mūsu patiesība atklāj kādu daļu īstenības. Tā kādu dienu mūsu nesaskaņotā patiesība ir kļuvusi par NESASKAŅOTU NEPATIESĪBU. Nesaskaņota nepatiesība – tie bieži ir nikni un atklāti konflikti, tā ir bruņota cīņa, tas ir karš, tās sāpes, mokas, ciešanas. Nesaskaņota nepatiesība ir dzīves vislielākā NETAISNĪBA.

Netaisnībai mēdz būt arī cits izskats, mazāk nepatīkams. Tā ir SASKAŅOTĀ NEPATIESĪBA. Šeit atsevišķi cilvēki vai arī lielākas cilvēku grupas savstarpējo saprašanos veido uz nepatiesības pamatiem. Saskaņota nepatiesība dzīvē ir ļoti bīstama parādība. Tā vilina cilvēku ar savu saskaņu, ar it kā iespējamu mieru, saprašanos un labklājību, kaut arī tā balstīta uz lielāku vai mazāku nepatiesību. Tā izskan kā aicinājums: “Nāc mūsu pulkā, pieņem šos mūsu uzskatus (kaut arī tu tiem nepiekrīti) SEV par patiesību un tu būsi laimīgs”. Jā, laimes vilinājumam ir grūti pretoties, tādēļ tik bieži mēs pieveram acis un nepatiesību “ieskaitām” par patiesību.

Nepatiesībā veidota saskaņa ir kā narkotika, kā ar labiem nodomiem bruģēts ceļš uz elli.

Bet atgriezīsimies pie pirmā varianta – pie mūsu “kailās” patiesības, kura ir nesaskaņā ar citu cilvēku pausto patiesību.

Kur izeja? Kā dzīvē atrast SASKAŅOTU PATIESĪBU?

Izeja, manuprāt, meklējama tajā apstākļī, ka mūsu “kailā” patiesība ir subjektīva, t.i. ĪSTENĪBU par cilvēkiem un notikumiem NEVAR izteikt ar VIENU VIENĪGU PATIESĪBU. Īstenību par vienu un to pašu cilvēku vai notikumu var izteikt caur daudzām un reizēm stipri atšķirīgām patiesībām. Pastāv iespēja par cilvēku vai notikumu iegūt viedokli, kurš ARĪ ir PATIESS un, tai pat laikā SASKAŅOJAMS ar citiem viedokļiem. Saskaņotā patiesība parasti tiek meklēta caur piekāpšanos, kompromisiem un pielāgošanos.

Cik tālu var piekāpties un pielāgoties? Cik dziļi drīkst ielaisties kompromisā?

Tā ir smalka lieta. Tas ir ļoti grūti atbildams jautājums. Kompromisi, piekāpšanās un pielāgošanās pieņemama tik tālu, cik PATIESĪBA nekļūst par NEPATIESĪBU t.i. līdz patiesība nepārvēršas melos, līdz jauniegūtā patiesība atspoguļo pietiekami daudz īstenības, lai to sauktu par patiesību. Starp patiesību un nepatiesību nav asas robežas, tas kompromisu, pielāgošanās un piekāpšanās procesus padara individuālus, strauji mainīgus un grūti sasniedzamus. Ļoti bieži šo procesu rezultātā nesaskaņota patiesība pārvēršas saskaņotā nepatiesībā. . .

Bet cilvēku dzīves uzdevums VIENMĒR un NEPĀRTRAUKTI ir meklēt saskaņotu patiesību saskarsmē ar citiem cilvēkiem, jo tikai SASKAŅĀ rasta PATIESĪBA nes cilvēkiem TAISNĪBU!

Jā, patiesība tā vēl nav taisnība. Patiesība “pieder” katram cilvēkam atsevišķi, taisnība un netaisnība atrodas STARP cilvēkiem. Taisnība ir tad, kad ABĀM ieinteresētajām pusēm pastāv IESPĒJAMĪBA saskaņotās patiesības rezultātā savā dzīvē gūt LAIMI un GANDARĪJUMU, t.i. realizēt savu vispārcilvēcisko MĒRĶI.

Protams, ir konflikti starp cilvēkiem vai sabiedrības grupām, kuri ar piekāpšanos, kompromisiem un pielāgošanos nav atrisināmi. Tās ir tik dziļas pretrunas cilvēku starpā, kurās saskaņota patiesība nav atrodama. Konflikta TAISNĪGI atrisināt nav iespējams. Šīs pretrunas parasti risina lietojot spēku, t.i. ar VARU. Parasti kādu apspiež, izolē vai pat iznīcina. Tā var būt bruņota cīņa un karš. Bieži viena no konfliktā iesaistītajām pusēm pauž kaut kāda līmeņa patiesību, otra – nepatiesību, taču ABAS puses šo konfliktu mēģina atrisināt caur “NETAISNĪBU” (tikai no vienas puses netaisnības ir vairāk, no otras – mazāk).

Patiesība, kura tiek aizstāvēta, izcīnīta vai pierādīta meklējot saskaņu, ir NETAISNĪBĀ gūta. No Dieva un mūžības viedokļa, cilvēkiem atrisināt savus konfliktus bez saskaņas ZAUDĒTĀJI ir gan UZVARĒTIE, gan UZVARĒTĀJI.

Taisnība NEVAR uzvarēt:

Taisnību var gūt – patiesā saskaņā. (Uzvarēt var patiesāks vai nepatiesāks viedoklis).

Patiesības un saskaņas problēmas eksistē ne tikai starp cilvēkiem, bet arī cilvēkā pašā – cilvēka iekšējā pasaulē. Arī cilvēkā iekšā patiesības un saskaņas problēmas ir saistītas ar cilvēka īstenību, ar cilvēka, kā NEATKARĪGAS pasaules ĪSTENĪBU. Īstenība par manu apziņu un zemapziņu meklējama manā garā un dvēselē. Bez tam, īstenība par cilvēku ir saistīta ar tā miesas veselības stāvokli, Vesela miesa VAR pozitīvi ietekmēt patiesas saskaņas veidošanos cilvēkā, slima – VAR šo procesu traucēt un bremsēt. Bet vai vienmēr var nolikt robežu starp slimību un veselību?

Patiesību cilvēkā izzina un veido apziņa un gars. Tie priekšstati, vērtību sistēma un kategorijas. Tā izzina par daļu īstenības.

Saskaņa cilvēkā nāk no zemapziņas un dvēseles. Tā harmonija, līdzsvars un pārliecība. Tā cilvēka īstenības neizzināmā daļa.

Cilvēka paustajām domām cita patiesuma mēraukla, nekā patiesībai par notikumiem vai citiem cilvēkiem. Patiess cilvēks ir tas, kurš saka to ko domā, neatkarīgi no reālās īstenības. Patiess cilvēks ir tas, kurš pauž savu iekšējo pārliecību, SAVU subjektīvo īstenību. Nepatiess cilvēks ir tas kurš domā vienu, bet saka citu.

Saskaņa cilvēkā NĀK no neizzināmās un nelikumsakarīgās dvēseles. Vai pati nāk? To grūti pateikt. Manuprāt, saskaņa ir tad, kad cilvēka dvēselei nav pretrunas, nav "pretenzijas" pret gara "darbību".

Gara paustā patiesība gūst saskaņu ar savu dvēseli caur HARMONIJU un PĀRLIECĪBU sevī.

Harmonija sevī – tā ir IEKŠĒJI BRĪVA gara mijiedarbība ar NENOSPIESTU un NEIEROBEŽOTU dvēseli. Gars ir dvēseles apspiedējs, bet apkārtējā pasaule nospiež un ierobežo garu. Tai pat laikā saskaņu veidojošā harmonija nāk tieši no dvēseles dziļēm. Tātad, lai gūtu sevī harmoniju, garam jāatbrīvojas no apkārtējās pasaules "važām", bet pašam nav "jāuzmetas" dvēselei par kungu. Starp citu, garam pār dvēseli ir tikai tāda "šķietama" vara. Gars ar savu rīcību var šo harmoniju nesošo dvēseles spēku vai nu veicināt, vai nospiegt un nobremzēt, bet ne tieši veidot.

Bez tam, saskaņa cilvēkā nav iedomājama bez PĀRLIECĪBAS par savas patiesības pareizību, īstumu.

- Mana patiesības pārliecība! No kā tu veidota? – tā mana sapratne.
- No PIEREDZES: savas, citu, vēsturiskās. No iegūtām un pielietotām ZINĀŠANĀM. No simpātijām vai nepatikas pret kādu t.i. no SUBJEKTĪVĀM JŪTĀM, kuras es UZSKATU par īstenību – tā atbild mans prāts.
- Mana patiesības pārliecība - vai vienmēr tā ir saskaņa ar dvēseli?
- Nē. Ne vienmēr. Ja pārliecību māc šaubas saskaņas nav.
- Kur šaubas rodas?
- Pirmkārt, tie ir apkārtējās pasaules argumenti un fakti, kuri grauj manas apziņas parasto pārliecību. Bet tas vēl nav pamats nesaskaņai starp garu un dvēseli. Apziņas radītās šaubas var uzveikt ar dvēselsko TICĪBU savai pārliecībai. Otrkārt, manu apzināto patiesības pārliecību var apšaubīt dvēsele. Dvēsele var instinktīvi nepiekrīst manas apziņas paustajai patiesībai, tā radot disharmoniju un nesaskaņu starp manu garu un dvēseli. Ja dvēsele ir apšaubījusi manu pārliecību, tad tāda pārliecība vairs nav ĪSTA pārliecība un garam jāmeklē cita pārliecība, kuru dvēsele neapšaubītu.
- Bet cik stipra var būt cilvēka pārliecība, ka viņa izzinātā patiesība tiešām ir kāda daļa no apkārtējās īstenības?
- Cilvēka izzinātā patiesība par sevi, par citiem cilvēkiem un notikumiem vienmēr ir un būs subjektīva. Cilvēka izzinātā patiesība nekad nevar aptvert visu īstenību sev apkārt. Taču šī izzinātā patiesība var būt tuva likumsakarīgās pasaules OPTIMĀLĀM IZPAUSMĒM un tad šī cilvēka patiesība TIEŠĀM ir patiesa. Ja cilvēka izzinātā patiesība un uz tās veidotā pārliecība ir tālu no likumsakarīgās pasaules optimālajām izpausmēm, tad šī patiesība ir nepatiesa.
- Kā tuvināt savu patiesības pārliecību īstenības likumsakarīgajai daļai?
- Ir atziņa: patiesība dzimst strīdoties. Lai gūtu pārliecību par jaunu patiesību, vecā mums ir jāapšaubā. Pa laikam apšaubi savu pārliecību un ja tā iztur apkārtējās pasaules loģiskos argumentus, tad jādomā, ka šī pārliecība ir pietiekami patiesa un nebūtu pamata to mainīt. Bet ja neiztur, tad varbūt strīdos ar sevi un citiem ir jāmeklē jauna patiesības pārliecība.

- Bet ja manu patiesības pārlicību mana dvēsele nepieņem. Ja šī pārlicība neveido saskaņu ar dvēseli?
- Ja nav saskaņas ar dvēseli, tad mūsu izzinātais patiesības variants tikai tāda puspatiesība vien ir. Ļoti bieži šādā PUSPATIESĪBĀ dzīvo godīgi, cēli, taisnīgi un pašai dziedzīgi cilvēki, ar dziļu un plašu likumsakarīgās pasaules izpratni. Šie cilvēki savu patiesības pārlicību, kura tiešām tuva likumsakarīgajai īstenībai, ir pieņēmuši ar prātu, bet savā sirdī nav tai noticējuši. Šie cilvēki savā morāli "tīrajā" un godīgajā dzīvē neizjūt GANDARĪJUMU (bet gandarījums, apmierinājums un laimes sajūta ir galvenie cilvēka iekšējās saskaņas liecinieki). Šiem cilvēkiem trūkst īstenas TICĪBAS savam pasaules uzskatam, tās ticības, kas nāk no zemapziņas un dvēseles.
- Ko darīt godīgiem, cēliem un patiesiem, bet nelaimīgiem un neapmierinātiem cilvēkiem.
- Tiem jāturpina patiesības meklējumi līdz dvēsele noticēs un veidosies cilvēkā stabila un dziļa pārlicība. Līdz cilvēka apziņas paustā patiesība būs saskaņā ar dvēseli.
- Vai saskaņas gūšanai drīkst dziedot mūsu pārlicības patiesīgumu, t.i. dziedot īstenību?
- Nē! To, protams, nedrīkst. Bet ikdienā tas notiek bieži. Ir saskaņa, ir stabila patiesības pārlicība, bet šī patiesība atrodas ļoti tālu no reālās, apkārtējās īstenības.
- Bet kā šī saskaņotā nepatiesība cilvēkā izpaužas uz āru?
- Ļoti dažādi. Cilvēks var būt smieklīgs, kuru uzskata par "dieva dotu", tai pat laikā viņš ir ar sevi apmierināts, jo viņā ir saskaņa, (kaut arī trūkst saskaņas ar apkārtējo pasauli). Citreiz cilvēka nepatiesā pārlicība ir saskaņā ar cilvēku un saskaņā ar apkārtējā pasaulē valdošo netaisnību kā cimds ar roku. Šāda iekšējā un ārējā saskaņa var veidot cilvēkā NESATRICINĀMU pārlicību par viņa VIENĪGĀS patiesības pareizību un īstumu. Šādas nesatricināmas un vienīgās patiesības gūstot attīstību, parasti, pasaulei un cilvēkiem atnes milzīgu ļaunumu. Tas ir dogmatisms un fanātisms, kurš nekad nav gatavs piekāpties vai pielāgoties. Fanātiskā patiesības pārlicība reizēm mainās tikai caur savu bojāeju. Bez tam, arī alkohola un narkotiku lietošanu var uzskatīt par saskaņas gūšanu sevī caur nepatiesību.
- Bet kas ir tad, ja cilvēkā nav ne patiesības ne pārlicības, ne saskaņas sevī ne ar pasauli sev apkārt.
- Tad ir tikai šaubas, visa un visu noliegums. Parasti, tie ir paši nelaimīgākie cilvēki, jo šaubas sagrauž dvēseli. Šaubas liedz cilvēkam pilnvērtīgu dzīvi, ja tās pār cilvēku valda nepārtraukti.
- Kur izeja šiem šaubu sagrauztajiem, nelaimīgajiem cilvēkiem?
- TICĪBA! Cilvēkam jāpievēršas savai dvēselei un Dievam, loģisko dzīves virzību atbīdot otrajā plānā. Neradis saskaņu ar apkārtējo pasauli un ar savu loģisko garu, meklē šo saskaņu ar Dievu, jo MEKLĒJOT DIEVU patiesības NEVAJAG. Ir JĀROD tikai saskaņa. Bet saskaņa ar Dievu nāk līdz ar Ticību. Ieguvis Ticību Dievam varbūt atradīsi gan pārlicību sevī, gan patiesību saskarsmē ar likumsakarīgo pasauli sev apkārt.
- Arī Dieva pasaule cilvēkiem reizēm atklājas caur ĪSTENIEM FAKTIEM. Vai tad šie fakti mums nesniedz nekādu patiesību par Dievu?
- Lai arī Dievs mums atklājas īstenos faktos, taču šie fakti ir neatkārtojami, neviennozīmīgi un nepierādāmi, tāpēc mēs nekādas patiesības no tiem negūstam. Salīdzinājumam varētu minēt piemēru par pārdzīvotu mīlestību. Ko konkrētu, pierādāmu sev un citiem atkārtojamo mēs par to varam pateikt? Otrreiz tā tieši tāda pati nav iespējama. Tās lielums, stiprums un dziļums ir relatīvi. Vienīgā pierādāmā un patiesā īstenība, kuru varam gūt ir mīlētās meitenes ārienes apraksts.

Tā arī patiesību par Dievu mēs nespējam izzināt, tādēļ atliek saskaņa, kura meklējama Ticībā.

Bet par savu un citu cilvēku dzīves īstenību – bez saskaņas nebūs patiesības!

Ticība Dievam ir nepieciešama, lai es dzīvotu.
Bet ar ticību vien ir par maz, lai es dzīvotu.

REIZĒM mana ticība ir kā dogmatiska un neiecietīga pašpārliecinātība.

Reizēm ticība ir kā manas dvēseles atvērtība Dievam.

AKLA ticība ir spējīga iznīcināt ne tikai mani, bet arī pasauli man apkārt.

Tad, kad PILNĪGI VISA pasaule ir novērsusies no manis, tad tikai ticība man dod spēku izdzīvot un dzīvot.

Apziņa bez morāles ir kropla, bez ticības – tukša.

Tātad: NAV VIENALGA, KĀ MĒS TICAM un VAI MĒS VISPĀR TICAM DIEVAM!

VIII TICĪBA

Jēdziens “ticība” valodā tiek lietots daudzās nozīmēs.

Viens no šiem jēdzieniem izsaka ticību kā cerību:

- Es ticu tavam godaprātam.
- Es ticu, ka rīt būs labs laiks.
- Es ticu, ka mēs kādreiz būsīm laimīgi.
- Es ticu, ka tā laipa izturēs.

Šajos piemēros ticība ir nepierādāma pārliecība.

Līdzīgs un viennozīmīgi nepierādāms ir apziņas spriedums par Dieva esamību vai neesamību, kurš notiek sapratnes līmenī un ikdienā tiek saukts par ticību. Cilvēki parasti savus uzskatus izsaka šādi:

- Dieva vispār nav.
- Dievs – tā ir garīga vērtība (beigsies apziņa, beigsies Dievs).
- Dievs – tā ir no mums neatkarīga eksistējoša objektīva realitāte, mums nepazīstams matērijas veids.
- Vispār kaut kāds Dievs ir, bet, kāds viņš ir, to es nezinu.

Ticība apziņas un gara līmenī – tā ir izvēle cilvēks – Dievs. Cilvēks pēc brīvas gribas vai nejauši, nedomājot, vai arī apstākļu spiests izvēlas sev Dievu (varbūt absolūti noliedz Dieva eksistenci). Arī apkārtējie cilvēki subjektīvi, pēc saviem ieskatiem pieņem vai noraida šo izvēli.

Bet, vai ar manu izvēli attiecībā uz Dievu pietiek, lai sāktu darboties atgriezeniskā saite Dievs – cilvēks, lai Dievs ielūkoties manī? Vai vispār Dievs attieksmē pret cilvēku ietekmējas no cilvēka pasaules uzskata?

No kā tad ir atkarīga “Dieva labvēlība” pret cilvēku, kad Dievs “pieņem” un kad “noraida” cilvēku ceļā pie sevis?

Manuprāt saikne Dievs – cilvēks nav atkarīga:

- no manas attieksmes pret Dievu sapratnes līmenī,
- no citu cilvēku attieksmes pret mani uzskatiem par Dievu.

Ir atkarīga:

- no manām jūtām, manas zemapziņas, no manas dvēseles ierosinātības un atvērtības gatavībā pieņemt Dievu.

Es esmu pārliecināts, ka Ticība Dievam, tas ir sevišķs dvēseles stāvoklis, kur galvenais pārdzīvojums notiek zemapziņā, neatkarīgi no apziņas paustā pasaules uzskata. Arī gara attieksme un izskaidrojums šim pārdzīvojumam Dievu tieši neskar.

Ticības brīžos, sajūtot Dievu, mūsu apziņa caur zemapziņu un dvēseli var pacelties neapprakstāmos augstumos uz mirkli sasildīta, piepildīta, iedvesmota un Dieva pieskāriena

noglāstīta. Viss pārējais mūsu dzīvē, mērots ar dziļas Ticības mērauklu, ir neticība, mazticība, ticība sapratnes līmenī.

Savā dzīvē cilvēks dziļu jūtu atklāsmi piedzīvo ne tikai Ticībā, bet arī lielā Mīlestībā, Jauna Radīšanas brīdī u.c. Ar ko, piemēram, Ticības pārdzīvojums atšķiras no Mīlestības pārdzīvojuma?

Mīlestība, savā visaugstākajā lidojuma brīdī ir vērsta uz konkrētu, kādreiz vai pašreiz reāli eksistējošu garu, dvēseli un miesu. Ticība ir vērsta uz mums tieši neizzināmu pasauli, uz Dievu (it kā uz garu un dvēseli bez miesas).

Kopš savas dzimšanas cilvēks dzīvē ir ceļinieks. Viens no ceļiem ir ceļš pie Dieva caur mūsu Ticību. Dvēselei sasniedzot sevišķu stāvokli tā atveras Dievam, un mēs varam tikt piepildīti Ticībā.

“Atver dvēseli vaļā kā vārtus”

/Ziemeļnieks/

Dvēsele, kura ir atvērta pasaulei parasti vairāk vai mazāk ir atvērta arī Dievam. Pasaule un Dievs var pacelt dvēseli neaptveramos augstumos, to piepildot un bagātinot.

Dvēsele, kura ir plaši atvērta pasaulei, var tikt pasaules piemēslota, apspļaudīta un iznīcināta.

Dvēsele vienmēr ir atvērta mazam bērniņam, jo dzīvība šajā pasaulē ienāk atklāta, tīra un nevainīga. Diemžēl, mūsdienās bieži jau no dzimšanas bērna gars un dvēsele ir pakļauti ģenētiska rakstura kropļojumiem. Ienākusi pasaulē, bērna dvēselīte nonāk gan tiešā, gan netiešā atkarībā kā no pieaugušajiem, tā no bērniem. Mazā cilvēkbērna dvēselīte tiek mīcīta un veidota kā māli. Cauri gadiem “mīcītāju” un “veidotāju” meistarība un veiksmē rada tā saukto “nobriedušo cilvēku”.

Kādu tad mēs gribam ieraudzīt šī nobriedušā cilvēka garu un dvēseli?

BRĪVU garu ar ATVĒRTU, bet AIZSARGĀTU dvēseli, mēs gribētu ieraudzīt. Bez tam vēl GANDARĪTUS savā iekšējā HARMONIJĀ, balstītā uz SASKAŅOTU PATIESĪBAS PĀRLIECĪBU.

Bet dzīve ir dzīve, kurā citam vairāk, citam mazāk veicas. Nonākot brieduma gados lielākai daļai no mums dvēsele ir gara iegrozota un nocietināta pret apkārtējo pasauli. Bet pats gars ir savukārt apkārtējās pasaules nospiests un pakļauts. Cilvēks dzīves gaitā bieži nonāk pie Dieva esamības jautājuma kā savas dzīves nepieciešamības. Viņš gribētu vērsties pie Dieva, atvērt tam savu dvēseli, bet vairs nespēj, jo tā dzīves izmācīta ir jau nocietināta pret visu pasauli un bieži vien arī pret Dievu. Tēlaini sakot – dvēsele ir aizaugusi ciet. To, ko mazs bērniņš varētu veikt vienkārši un smiedamies, dzīves nomāktam cilvēkam ir jāizdara garā un grūtā meklējumu ceļā.

Un ja nu mums nepietiek spēka? Varbūt mēs vispār esam aizmirsuši, ka arī mūsu dvēsele kādreiz ir bijusi atklāta un atvērta pasaulei?

Nespēja atbrīvot garu un atvērt dvēseli Dievam rada dažādas spekulācijas.

Piemēram, varbūt mums nemaz nav jāatver dvēsele Dievam Ticībā, varbūt to mūsu vietā var izdarīt kāds cits – gudrāks, labāks, spējīgāks. Tas varētu būt kāds burvis, mesija vai ekstrasens. Viņi, cilvēki ar sevišķām un mums neizprotamām spējām, spēj radīt nepazīstamus un nebijušus pārdzīvojumus, izjūtas un izmaiņas mūsos, kuras mēs reizēm noturam par Dieva izpausmēm.

Kāda mijiedarbība tad notiek, piemēram, starp burvi un cilvēku?

Tā ir mijiedarbība cilvēks – cilvēks, kura zemapziņas līmenī starp diviem cilvēkiem var būt gan pozitīvas, gan negatīvas sekas, taču to nevar aizstāt ar citu mijiedarbību Dievs – cilvēks. Cerība caur citu ieraudzīt sevī Dievu, manuprāt, ir sevis mānīšana.

Ir arī citāda veida mēģinājumi – bez dvēseles atvēršanas izjust sevī Dievu. Asociatīvi šo paņēmienu varētu saukt – es tevi piespiedīšu sevi mīlēt. Šādās reizēs cilvēks

savu izpratni par morāli un uzticību piemēro Dievam. Viņš uzskata, ka pilnīgi pietiek ar reliģisku normu un rituālu ievērošanu, grēku nožēlošanu, fanātisku Dieva lūgšanu vai pat sevis spīdzināšanu un pazemošanu, lai viņam būtu atvērts ceļš uz Dievu. Tā ļoti bieži it kā dziļi ticīgs cilvēks uzskata vēlamu par esošo, un savu reliģisko darbību sapratnes līmenī ieskaita par Ticību.

Atvērt dvēseli Dieva priekšā vaļā kā vārtus, tas varētu būt vienīgais ceļš kurš ved uz Ticības Svētnīcu, jo vienīgi dvēselei piemīt dabas dotas bezgalīgas, netveramas un neprognozējamas izpausmju iespējas.

Bet kā lai ikdienā to iespēj?

Manī dzīvo pārliecība, ja es spēšu saglabāt savas dvēseles atvērtību dziļām jūtām kā, piemēram, mīlestībai vai skaistā izjūtai kā pārdzīvojumam, tad pastāvēs varbūtība, ka es spēšu atvērt dvēseli arī Dievam Ticībā.

CEĻŠ

Saskaņas meklējuma ceļš ar Dievu varētu iet caur Ticības iegūšanu.

Līdzīgi kā zeme ir noklātā ar autostrādēm, šosejām, lielceļiem, celiņiem un takām, tā iespējamo ceļu līdz Dievam ir milzīgs skaits. Ikviens no šiem ceļiem nes sevī tikai varbūtību satikt Dievu iegūstot saskaņu. Ir, protams, skaidri izteikti “strupceļi”, tāpat kā “lielceļi” ar augstu varbūtības pakāpi sasniegt mērķi – atrast Ticību.

Kurš ceļš mums ejams līdz Dievam?

Es, piemēram, savā Ticības meklējumā, Tēlaini izsakoties, eju – “mežonīga ticīgā mežonīgu ceļu”, t.i. mana dzīves pieredze manī ir radījusi dziļu ticību un citiem nepierādāmu pārliecību par Dieva kā objektīvas realitātes esamību. Tajā pat laikā es nestudēju citu pieredzi – svētos rakstus, nepiedalos sevišķos pasākumos – reliģiskos rituālos, lai reliģiskā kulta procesā piepildītu un ierosinātu savu dvēseli atvērties Dievam Ticībā. Es labi apzinos, ka varbūtība uz šīs “šaurās taciņas” satikt Dievu ir neliela. Var palaimēties, vai arī tas būs Liktenis lemts.

Daudz lielāka varbūtība rast saskaņu, atvērt dvēseli Dievam Ticībā ir ticīgajiem, kuri kopj kādu no reliģiskajiem kultiem. Reliģiskais kults – dvēseles iedvesmotājs, piepildītājs, žēlotājs un izlīdzinātājs. Reliģiskā kulta sastāvdaļa – svēto rakstu lasīšana, studēšana un skaidrošana.

Svētie raksti – kāda cilvēka pieredzes rakstiska liecība par iespējamo atklāsmi, t.i. par apziņā fiksētu neizzināmās, Dieva pasaules pieskārienu cilvēkam. Jebkuri svētie raksti varētu būt pārdomu, izjūtu, spriedumu un vērtējumu izklāsts par neikdienišķiem pārdzīvojumiem. Tāpēc tie visi bija, ir un būs cilvēka uzmanības cienīgi. Tai pat laikā cilvēks, būdams materiālās pasaules sastāvdaļa, nevar un, iespējams, nekad nevarēs pilnīgi atbrīvoties no materiālās pasaules likumiem, kuri ietekmē, veido un ierobežo cilvēka domāšanu, uztveres spējas un interpretācijas iespējas. Tādēļ Dieva pasaules apzināšana jebkuros svētajos rakstos, kaut arī to pamatā ir reāls pārdzīvojums, būs subjektīva. Bez tam, svētajos rakstos parasti tiek runāts par Dievu kā TAUSTĀMU un MATERIĀLU būtni. Tas ir labi saprotams, jo cilvēks pats, apvienodams sevī gan materiālo likumsakarību pasauli, gan nemateriālo nelikumsakarību pasauli, SAVU Dievu iedomājas kā valdnieku par ABĀM šīm pasaulēm.

Vai ir kāds cilvēks, kurš būtu spējīgs OBJEKTĪVI izvērtēt visdažādākos svētos rakstus?

Viennozīmīgi tas NAV izdarāms. Manuprāt, ir absurdi diskutēt par objektīvas un viennozīmīgas ĪSTENĪBAS un PATIESUMA klātbūtni svētajos rakstos. Tie ir tiktāl īsti, ciktāl mēs spējam tiem noticēt. Tie ir tik patiesi, cik lielu un dziļu SASKAŅU tie spēj veidot ikvienā no mums.

Eksistē bezgalīgs daudzums SUBJEKTĪVU svēto rakstu vērtējumu.

Pirmkārt, katrs reliģijas virziens sniedz to svēto rakstu vērtējumu un skaidrojumu, uz kuriem tas balstās. Visai bieži un nepamatoti šo vērtējumu gan ticīgie, gan daļa pārējās pasaules uzskata par objektīvu un neapstrīdamu.

Otrkārt, svēto rakstu skaidrojumus un vērtējumus sniedz pasaules valdnieki, tautu vadītāji, politiķi. Šie vērtējumi parasti ir vērsti uz kādu tuvu un politisku mērķi.

Bez tam svētos rakstus vērtē zinātnieki, citu ticību piederīgie, mākslinieki, rakstnieki, saimniecības vadītāju u.c.

Bet kurš tad ir pats nozīmīgākais vērtējums?

Manuprāt, pats nozīmīgākais vērtējums ir tas, kuru katrs veic pats priekš sevis. Varbūt, lai šāds vērtējums būtu pilnīgāks vajadzētu uz klausīt iespējami vairāk citu vērtējumus un spriedumus.

Cilvēka pievēršanās tiem vai citiem svētajiem rakstiem parasti norāda uz cilvēka izvēlēto reliģijas virzienu – ticības veidu. Piemēram, kristieši studē Bībeli, musulmaņi – Korānu utt.. Piederība kādai reliģijai norāda uz ticīgā izmantoto pieredzi savā Dieva meklējumu ceļā.

Vai Ticības mirklī Dievs šķiro ticīgos pēc piederības kādai ticībai, t.i. pēc ceļa veida līdz Dievam?

Manuprāt, cilvēku šķirošana ir cilvēku dzīves sastāvdaļa un tai nav nekā kopīga ar Dievu. Ticības pārdzīvojuma pamatā ir dvēseles ierosinājuma un atvērtības problēma, saskaņas dziļums un plašums nevis piederība kādai ticībai. Protams, ja dvēseles ierosinātības un atvērtības problēmu saista ar ticības problēmu, tad cilvēkam jāmeklē tā ticība, kura spēs viņa dvēseli atvērt visplašāk un pacelt visaugstāk. Strīds par atsevišķu reliģiju pārākumu ir bezgalīgs, kurā galavārds atkal ir jāsaka katram pašam. Un vai vispār tai obligāti ir jābūt reliģijai, kura palīdzēs man ierosināt un atvērt manu dvēseli Ticībai?

Lai gan reliģijas veidotie ticības ceļi ir daudz platāki un gludāki par “mežonīgu ticīgo taciņām”, taču praktiski jebkuras reliģijas ceļam spilgti iezīmējās divi gali. Viens gals ved uz Ticības virsotni – Svētnīcu saskaņu, otrs beidzas mistikas un dogmatisma purvā. Manuprāt, viens no iemesliem, kurš ticīgos ievēl neticības purvā, slēpjas cilvēku tieksmē iegūt vislielāko, vislabāko, visskaistāko, visīstāko.

Kas cilvēkus vedina uz vispārākās pakāpes meklējumiem?

Tās atkal ir nedzīvās dabas un dzīvās dabas materiālās kaļas likumsakarības. Piemēram, cilvēki viennozīmīgi var izmērīt, kurš ir visaugstākais kalns, vai arī kurš virs zemes ir vissmagākais dzīvnieks. Daļai cilvēku gribas šo absolūtismu pārnest arī uz reliģiju un citām garīgās dzīves jomām. Ticīgajiem un jo sevišķi fanātiski ticīgajiem cilvēkiem ir patīkami un nepieciešami dzirdēt un apzināties, ka viņi ir “vienīgās un absolūti pareizās mācības” piekritēji. Ļoti iedvesmojošs, piemēram, ir apgalvojums – tikai un vienīgi tas Kungs Jēzus Kristus ir cilvēces glābējs.

“Tikai un vienīgi”. . . kaut kur jau esmu šos vārdus dzirdējis. Vai nebija kaut kā tā – tikai un vienīgi komunismā ir meklējama cilvēces nākotne.

Reliģijas paustās dogmas tā ir reliģijas pašpārlicinātība, kura ATSVEŠINA reliģiju no Dieva. Dieva eksistences un izpausmju jautājumiem cilvēka dzīvē ir varbūtējs un nepierādāms raksturs. Dieva būtība un spēks, manuprāt, ir tieši viņa neatkarījamībā un neviennozīmībā. Un tieši tādēļ neizbēgams ir jautājums – vai dogmatiski reliģijas skaidrojumi neatbaida domājošos un meklējošos ticīgos un reliģijas?

Tai pat laikā lielākai daļai svēto rakstu ir dialektiski bagāts saturs. Daudzi mācītāji arī mūsdienās spēj ar šī dialektiskā satura palīdzību iedvesmot meklētājus, pacelt kritiķus, atvieglot ciešanas un dot spēku cietējiem. Tieši šis bagātais un daudznozīmīgais svēto rakstu saturs ir ļāvis saprast cilvēkam cilvēku, kā arī rast saskaņu ar Dievu.

Reliģijā vārdi un frāzes “. . . ir kā zobens abpusgriezīgs” jo:

- kas var būt vēl lētāks un ienesīgāks par tukšu frāzi?
- kas var būt vēl dārgāks un nesamaksājamāks par īstajā brīdī no sirds pateikto vārdu?

Viena no cilvēka Ticības ceļa sastāvdaļām ir māka un spēja atvērt un sagatavot sev kontaktam ar Dievu. Ar iepriekšēju nodomu virzīta tā varētu būt GRĒKSŪDZE, LŪGŠANA vai cita līdzīga meditācija.

GRĒKSŪDZE – tā ir gara un dvēseles attīrīšanās, ŠĶĪSTĪŠANĀS. Šķīstīšanās, manuprāt, ir SASKAŅOTĀS PATIESĪBAS atrašana SEVĪ t.i. saskaņa starp savu dvēseli un garu, kur kā LIECINIEKS tiek “pieaicināts” Dievs. Dievs ir pats “godīgākais” un “neuzpērkamākais” liecinieks, to apmānīt un piekrāpt nevar.

Arī LŪGŠANA ir ceļš uz Dievu caur ieiešanu sevī. Bieži grēksūdze ir lūgšanas daļa (varbūt tā ir lūgšanas neatņemama sastāvdaļa). Bez tam, lūgšana var būt vērsta uz ikdienišķām un materiālām vajadzībām, uz sevis vai citu aizsardzību un žēlošanu caur Dieva pasaules brīnumaino spēku. Visbeidzot, lūgšana ir vērsta uz cerību izjust Dievu, tā gūstot Dieva eksistences pierādījums. Dieva pasaules apzināšana par objektīvu un neizbēgamu realitāti ir ne mazāk svarīga kā maize un ūdens. Reizēm Dieva meklējumi caur lūgšanu ir veiksmīgi, reizēm neveiksmīgi. Neizzināmā, Dieva pasaule mūs skar caur gandarījumu un piepildījumu tad, kad izdodas atvērt dvēseli Ticībai. Tikpat labi caur fanātiski dogmatisku lūgšanu mēs varam sasniegt eiforiju, nenojaušot, ka šķietamās atklāsmes vietā mūsu guvums ir atsvešināšanās no Dieva.

Lūgšanai, tāpat kā visiem apziņas radītajiem produktiem ir konkrēts garīgs saturs un emocionāla, dvēseliska forma. Konkrētais saturs Dievu varētu “interesēt” mazāk. Tas ir nepieciešams mums, mūsu dvēseles atvēršanai. Tieši tādēļ it kā būtu vienalga no kādām “teorētiskā pamatojuma” pozīcijām mēs vēršamies pie Dieva. Galvenais ir spēja atvērt dvēseli, lai gūtu saskaņu un Ticību.

Lūgšanu, tāpat kā grēksūdzi bieži uzsāk apzināti, taču nebūs šim meditācijām SVĒTĪBAS, ja tajās dvēseliskie procesi negūs pārsvaru pār garīgajiem. Tie dvēseliskie, kuri mūs piepilda nevis iztukšo. . .

MESIJA

Kāds ir Dieva meklējuma iemesls? Pēc kā mēs tiecamies? Ko mēs vēlamies? Kāpēc mēs rokamies neizzināmajā?

Droši vien, lai gūtu laimi, mīlestību, gandarījumu un taisnību virs zemes, tas ir pēc visu cilvēku apzinātā vai neapzinātā mērķa, ko daudzi iedomājas esam Dieva valstībā. Cilvēki, ejot ticības ceļus, ilgojas pēc šādas Dieva valstības uz zemes.

Bet vai tas vispār ir iespējams, radīt Dieva valstību virs zemes.

Dievs it kā ir gars un dvēsele bez miesas, bez tās daļas, kura pakļaujas materiālās pasaules likumiem. Cilvēks ir gara, dvēseles un miesas vienība, un, ja gars un dvēsele gribētu ignorēt materiālās pasaules likumsakarības, miesa to nekad nepieļaus. Kaut arī mums ir jāapzinās to, ka pilnīga Dieva vienlīdzības un mīlestības valsts uz materiālās zemes nav iespējama, tai pat laikā ir iespējama BEZGALĪGA TUVOŠANĀS šim ideālam. Tā varētu būt viena no cilvēka dzīves jēgas izpausmē. Manuprāt, šāda pakāpeniska tuvošanās Dieva valstij praktiski jau notiek visas cilvēces vēstures gaitā.

Pēdējo gadu tūkstošu laikā lielākai daļai cilvēku garīgā un dvēseliskā dzīve saistībā ar Dievu it kā tika īstenota sistēmā CILVĒKS – DIEVA SŪTĪTS (Dieva dēls) – DIEVS. Kristietībā šis Dieva sūtnis ir Jēzus Kristus, Musulmanismā – Muhameds, budismā – Buda. Tātad cilvēks – Dievs, kur Dievs ir iemiesojies cilvēkā, kur Dievs ir saplūdis ar cilvēku. Dieva dēla garīgā pieredze attiecīgās reliģijas ticīgo vidū tiek uzskatīta par dogmu – absolūtu patiesību. Cilvēki savās lūgšanās it kā vēršas pie kādreiz dzīvojošā Dieva sūtņa, lai tas viņu vietā stājas kontaktā ar pašu Dievu. Bet vai pēc Dieva dēla fiziskās nāves, viņš nekļūva par pašu Dievu?

Ir arī ticīgie, daudzu reliģiju pārstāvji, kuri gaida un cer uz jauna mesija atnākšanu – Dieva valsts radītāju. Atkal šis Dieva valsts nesējs būs cits, kurš mūsu vietā zinās kas un kā jādara, varbūt pat viss tiks radīts uzreiz vienā rāvienā.

Bet vai mums, cilvēkiem, nav drošāk un vienkāršāk PAŠIEM, bez starpniekiem meklēt šo ceļu līdz Dievam Ticībā?

Cilvēks, kurš spēj atvērt savu dvēseli Dievam, var cerēt, ka Dievs tajā ielūkosies, ka Dievs uz mirkli iemiesosies cilvēkā. Tātad ir iespējama sistēma: CILVĒKS – cilvēks ar ATVĒRTU DVĒSELI DIEVAM – ATKLĀSME cilvēkam, kura dvēseli skāris Dievs. Atklāsme mums varētu palīdzēt dziļāk izprast pasaules būtību un sevi pasaulē. Ļoti iespējams, ka Ticības augstākajā brīdī, atklāsme, par mums nāks pārliecība – ikviens PATS SEV uz mirkli var kļūt par MESIJU, t.i. cilvēku, kurā absolūti brīvs gars harmonē ar neierobežotu, bezgalīgi daudzveidīgu dvēseli, un šādas ideālas saskaņas un sakārtotības pamatā nav nevienas likumsakarības.

Tā – IKVIENĀ CILVĒKĀ UZ MIRKLI VAR IEMIESOTIES DIEVS, un šajā mirklī cilvēks pats sev varētu kļūt par MESIJU.

Starp cilvēka garu un dvēseli un Dievu ir tikai divi soļi. Pie tam vienu no šiem diviem soļiem Dieva virzienā var spert ikkatrs pats, pēc savas brīvas gribas – “atver dvēseli vaļā kā vārtus”. . . Savukārt otrs solis nav atkarīgs no cilvēka gribas. Tas pieder neizzināmajai Dieva pasaulei. Uz to var tikai cerēt, var gaidīt un tam Ticēt.

Ikdienā praktiski ikviens no mums vairāk vai mazāk dzīvo ieslēdzies savā egoisma valstī kā savas pasaules centrā. Atsevišķos brīžos mēs spējam salauzt savu egoisma valsti, paceļoties tai pāri. Viens no šādiem mirkļiem varētu būt Ticības brīži. Bet nepārtraukti dzīvot Ticības līmenī praktiski nav iespējams, jo daļa mūsu ikdienas aizies materiālās rūpēs, kuras diezin vai ir iespējamās Ticības līmenī. Taču Ticības mirkļu piepildītiem mums pastāv iespēja mazināt savu ikdienas egoismu. Varbūt šis ir viens no ceļiem Dieva valstības virzienā?

Dievišķās harmonijas meklējumos nedrīkstētu noniecināt pasaules uzkrāto pieredzi. Var atteikties, piemēram, no Jēzus Kristus kā starpnieka starp mani un Dievu, nedrīkst atteikties no viņa atstātās reliģiskās pieredzes. Ikviens no pasaules reliģiskām pieredzēm būtu jāaplūko nevis kā dogma, bet gan kā viena no Dieva izpausmes varbūtībām.

Viss iepriekš izklāstītais mani vedina uz domām, ka pasaules reliģijas ir nonākušas līdz jaunas reformācijas nepieciešamības varbūtībai. Šīs reformācijas pamatā varētu būt atteikšanās no dogmas – “vienīgā un īstā”, tā vietā, ceļā līdz Dievam Ticībā, piedāvājot VIENU NO pasaules reliģiskajām pieredzēm. Reliģija varētu būt VIENS NO AVOTIEM, kurš veidotu cilvēka Ticības pārliecību Dievam. PĀRLIECĪBAI atšķirībā no PAŠPĀRLIECINĀTĪBAS ir varbūtējs raksturs. Pārliecība neizslēdz un nenoliedz ŠAUBAS. Mūsu dzīves pieredze un zināšanas var veidot kaut kāda līmeņa pārliecību par Dieva eksistences jautājumiem. Mainoties dzīves pieredzei un zināšanām, ja tas ir nepieciešams, vajag mainīt arī pārliecību.

Dievs mūsu patiesības pārliecību par neizzināmo, Dieva pasauli “nevērtē”. Dievs “vērtē” tikai mūsu SASKAŅU, kuru mēs spējam ar Viņu gūt.

Vai ticības ceļš ir cilvēka dzīves obligāta sastāvdaļa? Manuprāt, Dieva meklējuma ceļš nedrīkstētu būt pašmērķis. Tam ir jābūt dzīves radītai nepieciešamībai. Pašmērķis parasti nes sev līdzīgu egoismu un samākslotību. Cilvēks, pasaules piepildīts un apmierināts, var nodzīvot dzīvi neizjūtot nepieciešamību pēc Dieva meklējumiem. Ja cilvēks nemeklē un neizjūt Dievu Ticībā, tas jau nenozīmē, ka ikdienā Dievs viņu neskar. Gribam mēs to vai negribam, Dievs mūsos ienāk caur emocionālu pārdzīvojumu, caur mīlestību un varbūt arī caur mokām un ciešanām. Daļai cilvēku šāds Dieva pieskāriens ir pilnīgi pietiekams visam mūžam un viņus varētu neinteresēt reliģijas problēmas.

Turpretī citi cilvēki kādā savas dzīves posmā izjūt pēkšņu nepieciešamību pēc Dieva un reliģijas. Tālāk, atkarībā no subjektīviem apstākļiem un zināšanām, šo cilvēku

ticības ceļi var būt vērsti kā uz Ticības svētnīcu tā uz mistikas un dogmatisma purvu (uz anarhiju vai diktatūru savā garīgajā dzīvē).

Tāpēc var arī nebūt ticīgais, bet zināšanas par reliģijas vēsturi, uzskati par garīgās pasaules kopsakarībām, pretrunām un Dieva varbūtējām izpausmēm ir nepieciešamas ikvienam cilvēkam, tā pat kā priekšstati par materiālās pasaules principiālo uzbūvi un cilvēces vēstures un kultūras mantojumu. Plašs un daudzpusīgs neizzināmās Dieva pasaules skaidrojums paver cilvēkam iespējas savā Ticības meklējumā būt vienreizējam un neatkārtojamam, NEVIENNOZĪMĪGAM.

IX SECINĀJUMI

PIRMAIS secinājums.

Cilvēka personīgās attiecības ar Dievu, manuprāt, tāpat kā mīlestība, tā ir dziļi intīma lieta. Taču principi, uz kuriem šīs personīgās attiecības balstās, ir daļa no cilvēka pasaules uzskata. Tā ir pieredze, par kuru cilvēki diskutē un šīm publiskajām diskusijām nekādā ziņā nevajadzētu aizskart un izjaukt cilvēka un Dieva personīgās, intīmās attiecības.

Vēsturiskā pieredze liecina, ka bieži tieši sociālu, politisku, garīgu un dvēselisku krīžu apstākļos cilvēki atklāj sev pilnīgi jaunu vai būtiski paplašinātu Dieva interpretāciju. Liekas, pasaule mums apkārt atrodas garīgas un dvēseliskas krīzes stāvoklī. Varbūt arī šoreiz izeja no šobrīd esošā strupceļa būtu meklējama ja ne jaunas reliģijas radīšanā, tad vismaz savas izpratnes paplašināšanā par Dievu.

Manuprāt, šobrīd esošās garīgi-dvēseliskās krīzes pamatā ir lielas daļas mūsdienīgi izglītoto cilvēku nespēja patiesi Ticēt Dievam. Cilvēki ir izzinājuši tik bezgalīgi daudz objektīvu un citiem pierādāmu patiesību par pasauli sev apkārt, taču šajā izzinā neesam atraduši pat atblāzmu no viennozīmīgiem dieva eksistences pierādījumiem. Dievs, kā bija tā arī palika subjektīvu izjūtu līmenī. Tas it kā ļauj mums neuzskatīt Dievu par objektīvu un reālu pasauli, bet uztver Viņu kā garīgu vai mistisku kategoriju, vai arī kļūst par ateistiem.

Taču pastāv vēl kāda iespējamība, kāpēc mēs par Dievu neko neesam uzzinājuši. Varbūt ka Dievs, būdams reāla pasaule, tāpēc nav objektīvi izzināms, ka tas gluži vienkārši NAV IESPĒJAMS. Paradokss? Nebūt nē!

Kāpēc mēs kaut ko viennozīmīgu un citiem pierādāmu vispār zinām? Tāpēc, ka to, ko mēs esam objektīvi izzinājuši, var VIENNOZĪMĪGI salīdzināt vai samērot ar kaut ko citu. Ja Dievs būtu objektīva, bet mums neizzināma realitāte, tad varbūt neviens no DIEVA notikumiem nav VIENNOZĪMĪGI SAMĒROJAMS ar tās pasaules notikumiem, kuru mēs tiešām esam objektīvi kaut kādā līmenī izzinājuši.

Lūk viens no pieņēmumiem, kāpēc mēs par objektīvi eksistējošu Dievu visā cilvēces pastāvēšanas laikā neesam ieguvuši absolūti nekādu viennozīmīgi pierādāmu informāciju.

Pārdomas par savstarpējo saistību starp objektīvi izzināmo nedzīvo pasauli, subjektīvi izzināmo dzīvo radību un neizzināmo Dieva pasauli tālāk ir izklāstītas shematiski, tabulas veidā (skat. tabulu).

P.S. Ja pieņem, ka Dievs ir nelikumsakarīga pasaule, tad varbūt arī visi sabiedrības likumi nemaz nav Dieva, bet gan likumsakarīgās nedzīvās pasaules radīti, un Dieva klātbūtne ir tā, kura šos sabiedrības likumus padara tik **VARBŪTĒJUS** un **NEVIENNOZĪMĪGUS**?

No cilvēka zināšanu un sapratnes viedokļa		
Nedzīvā pasaule ir OBJEKTĪVI izzināma	Dzīvā radība un arī cilvēks ir SUBJEKTĪVI IZZINĀMA , t.i. NE VISAS mūsu zināšanas ir viennozīmīgas pēc būtības.	Dieva pasaule vispār nav izzināma. Tā ir NEIZZINĀMA
Var objektīvi izzināt, jo visi līdzīgie notikumi ir savstarpēji VIENNOZĪMĪGI SAMĒROJAMI . Visi notikumi ir LIKUMSAKARĪGI .	I – Ir izzināma, jo ir veidota no nedzīvās pasaules elementiem; II-Ir subjektīvi un neviennozīmīgi izzināma, jo varbūt daļēji ir piederīga arī neizzināmajai un nelikumīgajai Dieva pasaulei.	Varētu domāt – nav izzināma tāpēc, ka NEVIENS no Dieva pasaules notikumiem NAV VIENNOZĪMĪGI SAMĒROJAMS ar mums pazīstamiem nedzīvās pasaules notikumiem. Dieva pasaule ir neizzināma, jo tā ir NELIKUMSAKARĪGA
Objektīvi izzināmā nedzīvā pasaule varbūt NEKAD TIAŠI NESASKARAS ar neizzināmo un nelikumsakarīgo Dieva pasauli. Taču iespējams, ka nedzīvā pasaule NETIEŠI saskaras ar Dieva pasauli ikvienā DZĪVĀJĀ RADĪBĀ .		

OTRAIS secinājums.

Tā kā par Dieva pasauli neko objektīvu un viennozīmīgi pierādāmu mēs uzzināt nevaram, tad atliek salīdzināt nedzīvo un dzīvo pasaules. Varbūt būtiskās atšķirības starp tām ļaus mums apjaust kaut ko jaunu par Dievu. Piemēram, ar ko atšķiras nedzīvās pasaules **GLOBĀLĀ** kustība un mainība no dzīvās pasaules kustības un mainības?

Par nedzīvo pasauli ir zināms, ka pirmajos mirkļos pēc Lielā sprādziena, tā esot bijusi absolūti simetriska un ideāli sakārtota. Šobrīd visuma kustība ir vērsta uz **HAOSA** pieaugumu /pieaug entropija/.

Dzīvība radās uz kāda visuma puteklīša – **Zemes**. Dzīvība, tā ir gan vielas sakārtotība (bet šoreiz tikai nesimetriska), gan haotiska konkurence ar citu dzīvību, lai izdzīvotu. Tātad dzīvība cenšas savienot **VIENĀ VESELĀ** nesavienojamo – **HAOSU** un **SAKĀRTOTĪBU**. Var uzskatīt, ka dzīvības kopējā kustība ir vērsta prom no nedzīvās pasaules kustības, jo līdz ar dzīvības bioloģisko attīstību ir pieaugusi gan tās sakārtotība, gan tās haotisko izpausmju iespējas.

Cilvēks savā bioloģiskajā attīstībā ir tuvs radnieks pašiem attīstītākajiem dzīvniekiem, bet cilvēka **APZINĀTĀS IZVĒLES** iespējas paver tam principiāli jaunas iespējas kā ideālas sakārtotības tā absolūta haosa radīšanai.

Cilvēks gan sevī gan sabiedrībā var radīt it kā ideālu sakārtotību. Visa dzīve tiek pakļauta viennozīmīgiem likumiem. Bieži šādu viennozīmīgu kārtību sauc par diktatūru.

Bez tam viens cilvēks vai vesela sabiedrība var ignorēt jebkādus likumus tā radot gan sevī, gan sabiedrībā absolūtu haosu, kuru reizēm dēvē par anarhiju.

Anarhija un diktatūra it kā ir pretstati, bet tai pat laikā tās ir vienas un tās pašas lietas – **IZNĪCĪBAS** galvenās sastāvdaļas. Atsevišķā cilvēkā tās var mājot pat kopā. Tās cīnās viena ar otru un iznīcina mūs.

Ideāla sakārtotība un absolūts **HAOSS**. Vai tās nebija nedzīvās pasaules galējās izpausmes?

Bet ir arī haosam un sakārtotībai pavisam citas izpausmes apzinātājā cilvēka dzīvē. Tās ir **PAŠSAKĀRTOTĪBA** un **BRĪVĪBA**. Tās viena bez otras nepastāv. Nav brīvība bez pašsakārtotības. Un otrādi – pašsakārtotība bez brīvības. Tikko mēs sākam izmantot vairāk brīvības nekā mēs paši esam sakārtoti, tā mēs nonākam haosā. Tikko mēs sākam lietot sakārtotību bez brīvības, tā mēs tuvojamies diktatūrai.

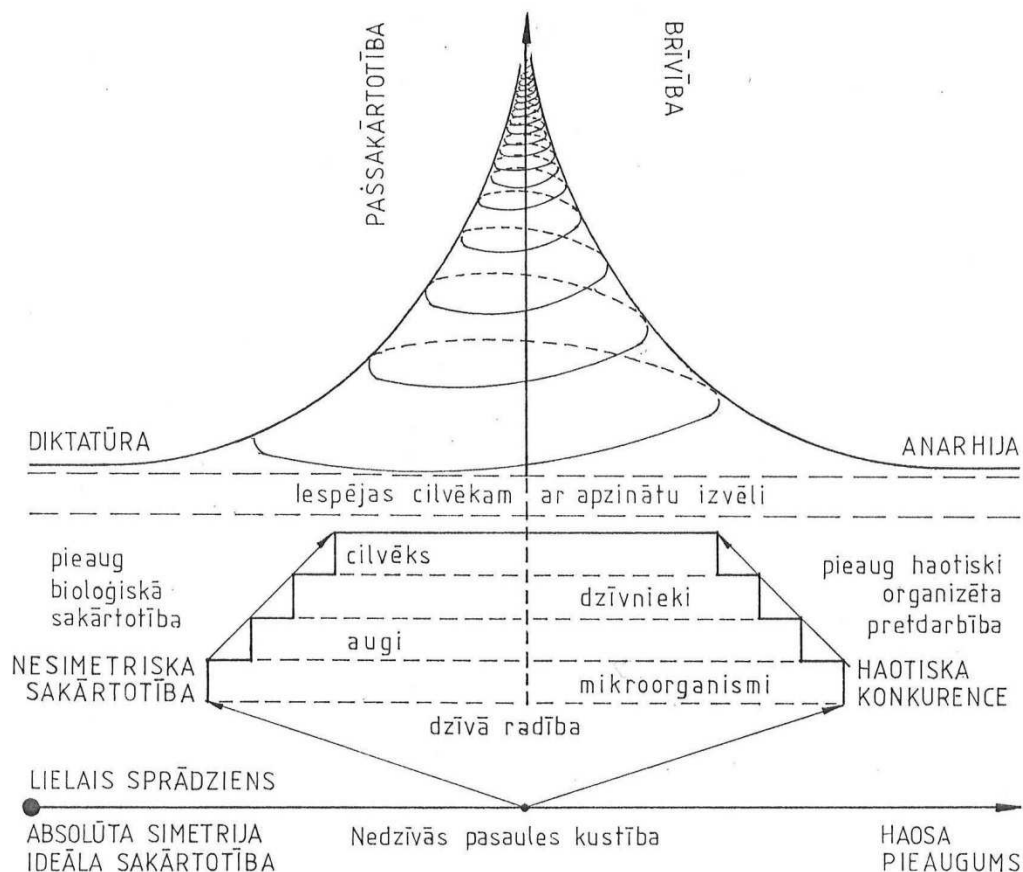
Un tāpēc – cik cilvēks vai sabiedrība ir pašsakārtoti, tik tie ir brīvi.

Brīvība un pašsakārtotība var bezgalīgi tuviest viena otrai, taču cilvēka un sabiedrības dzīvē tie nekad nespēj saskarties, jo cilvēks ir veidots no miesas un asinīm. Bet varbūt garīgi dvēseliskā pārdzīvojumā uz mirkli spēj saskarties pašsakārtotība ar brīvību notikumā, kuru sauc par ATKLĀSMI?

VARBŪT arī Dievs, tā ir reāla pasaule, kura balstās uz ideālu sakārtotību un absolūtu brīvību.

Nedzīvās un dzīvās pasaules dažādiem kustības un mainības virzieni ir attēloti grafiskā zīmējumā (skat. zīmējumu).

Ideāla sakārtotība + absolūta brīvība = DIEVS

TREŠAIS secinājums.

Cik bieži mums jautā – kāds ir tavs mērķis? Mērķis. Vai tas piemīt tikai cilvēkam?

No cilvēka izpratnes viedokļa nedzīvai pasaulei mērķa NAV. Bet varbūt par tās mērķi var dēvēt nedzīvās pasaules neizbēgamību – haosā pieaugošo kustību?

Dzīvās pasaules mērķis ir ieprogrammēts ikviena dzīva organisma gēnos, - tas ir: dzīvot un vairoties maksimāli. Tā kā visi dzīvie organismi ir ar vienādu mērķi, tad pilnā apjomā šo mērķi neviens no viņiem piepildīt nespēj, jo, lai kāds dzīvotu, tam cits kāds ir jāapēd. . . Dzīvie organismi viens otra mērķus iznīcina. Taču kāds dzīvs organisms savas bioloģiskās iespējas dzīvot izmanto pilnīgāk, cits neizmanto tās gandrīz nemaz.

Ikkatram cilvēkam ciņa dzīvē ir individuāli mērķi. Taču katra atsevišķa cilvēka mērķim var sameklēt kopīgas iezīmes. Šīm kopīgām iezīmēm ir it kā divi līmeņi – miesiskais un garīgais – dvēseliskais.

Miesiskais – cilvēks, tāpat kā ikviena dzīva radība grib dzīvot maksimāli garu mūžu, un lai tas būtu iespējams, citai radībai ir jāiet bojā.

Garīgi – dvēseliskais. Ikviens cilvēks savā dzīvē grib gūt GANDARĪJUMU. Tā laimes, prieka, apmierinājuma sajūta, tā bauda, ekstāze, pozitīvas emocijas, tā piepildījums un tā atklāsme.

Nezinu, vai var salīdzināt gandarījumu pēc lieluma, taču noteikti vajadzētu “paintederēsies” no kurienes šis gandarījums ir cēlies. Bet cēloņi var būt trīs.

Pirmkārt, gandarījums, ko mums sniedz prieks par cita neveiksmi un nelaimi, bauda, ko gūstam kādu pazemojot un apvainojot, apmierinājums par veiksmīgu krāpšanu un laupīšanu, pozitīvas emocijas, ko gūstam kādu slepkavojot. . . Tās ir “melns gandarījums” un tas mūs virza uz anarhijas vai diktatūras nepieciešamību mūsu dzīvē, tātad pretī IZNĪCĪBAI.

Otrkārt, gandarījums, ko sniedz veiksmē, panākums vai uzvara godīgā konkurencē par vietu zem saules. Ikviens no šiem panākumiem nostiprina un attīsta cilvēkā izdzīvošanas instinktus. Šie instinkti cilvēkam kā dzīvās dabas daļai ir vitāli nepieciešami.

Treškārt, gandarījums, ko gūstam ne ar vienu nekonkurējot, nevienu neiznīcinot. Gandarījums, ko gūstam no labi padarīta darba, no mākslas baudījuma, no ziedojuma un jaunatklāsmes, no mīlestības. Tas ir “baltais gandarījums”, kurš rodas nevis no pretstatījuma cilvēks pret cilvēku, cilvēks pret dabu, bet gan no SASKAŅAS cilvēkam ar cilvēku, cilvēkam ar dabu, cilvēkam ar Dievu. Šis gandarījums mūs tuvina Dievam.

Tā cilvēks savā dzīvē gūstot gandarījumu var gan IZNĪCINĀT sevi vai citus, gan attīstīt DZĪVĪBAS INSTINKTUS konkurējot ar citiem cilvēkiem, gan tuvināt sevi DIEVAM caur saskaņu ar pasauli sev apkārt.

Trešais gandarījuma gūšanas veids paver cilvēkam principiāli jaunas iespējas sava garīgi – dvēseliskā mērķa realizēšanā: lai cilvēks savā dzīvē gūtu gandarījumu, citam cilvēkam tāpēc nav jāklūst nelaimīgam, vai jāiet bojā.

Tā, protams, ir tikai varbūtība. . . Dieva mērķis mums, protams, nav zināms, taču var izteikt kādu pieņēmumu. Piemēram, būt tādām, kāds Dievs ir – ideāli sakārtotam un absolūti brīvam.

P.S. Domājot par cilvēku un dažādajiem gandarījuma cēloņiem viņa dzīvē, varētu tos attēlot kādā piemērā.

Vienu no vislielākajām baudām, ko vīrietis var gūt savā dzīvē, viņam sniedz sieviete.

- Bauda, ko vīrietis gūst izvarojot sievieti, tā līdz sev nes haosu, anarhiju un iznīcību.
- Bauda, ko vīrietis gūst no seksuāli ideālas partneres, tā līdz sev nes dzīvības instinkta attīstību.
- Bauda, ko vīrietis gūst MĪLOT sievieti (kur dzimumattiecībās var būt vai arī var nebūt), tā varētu būt visaugstākā bauda un tā tuvina cilvēku Dievam.

Diemžēl, šodien saskarsmē starp sievieti un vīrieti centrā tiek izvirzītas partnerattiecības nevis mīlestība.

CETURTAIS secinājums.

Cilvēks savā dzīvē izpaužas divos dažādos līmeņos – apzinātā un neapzinātā.

Reizēm apzinātais cilvēkā valda par neapzināto un cilvēks dara, runā un domā IT KĀ ko grib.

Reizēm cilvēks pats neapzinās, kas ar viņu notiek, viņš ir histērijā, ekstāzē vai ar prātu neaptveramā atklāsmes stāvoklī. Tur neapzinātais līmenis valda pār apzināto.

I. Apzinātais līmenis. Arī tas savās izpausmēs nav viendabīgs. To var analizēt daudz un dažādos veidos. Piemēram, no šaubu viedokļa – IR vai NAV ŠAUBU tajā ko dara un domā cilvēks.

ŠAUBAS IR. Tām var būt daudz un dažādi cēloņi:

1. RADOŠAS šaubas. Nezināmais un jaunais mums vienmēr atklājas un rodas caur šaubām.

2. NETICĪBAS radītas šaubas. Cilvēks netic un neuzticas itin nekam, galējs nihilisms.
3. MISTIKAS šaubas. Cilvēks ir pārliecināts par kādas visvarenas pasaules /Dieva vai Velna/, cilvēka vai citas kādas varas klātbūtni Šajā dzīvē, taču viņš apšaubā pats savas rīcības un attieksmes pareizību pret šo visvareno.

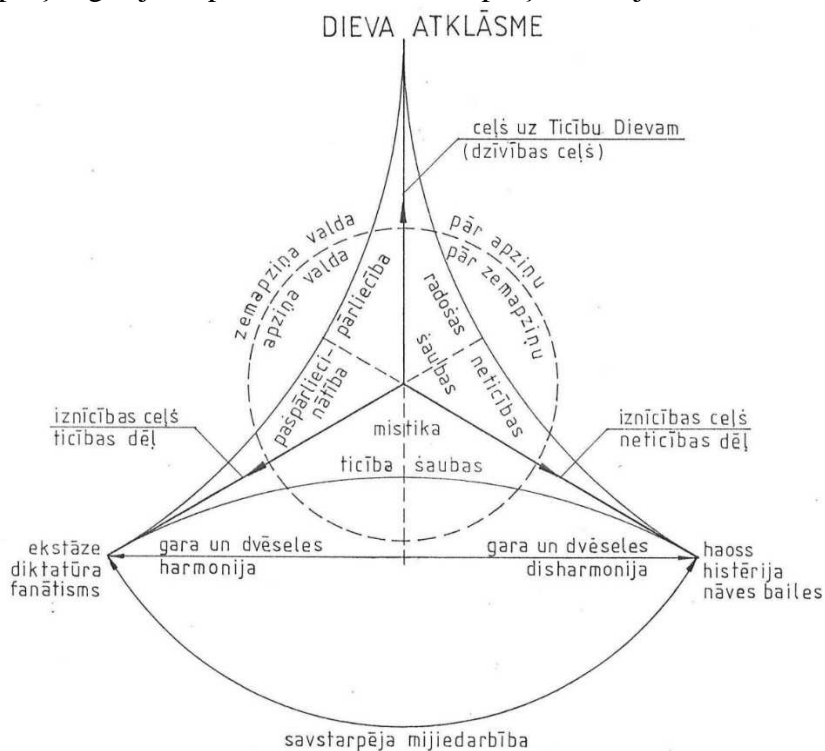
ŠAUBU NAV. Arī šeit var būt trīs dažādi cēloņi:

1. PĀRLIECĪBA. Parasti rodas no radošām šaubām. Pārliecība nekad šaubas nenoliedz.
  2. PAŠPĀRLIECINĀTĪBA. Pārliecība, kura izslēdz kļūdīšanās iespējamību. Pašpārliecināts cilvēks pauž vienīgo un pareizo viedokli.
  3. MISTIKA TICĪBA. Parasti rodas no mistiskām šaubām, kad cilvēks ir pašpārliecināts par pareizu pasaules visvareno interpretācijām savā dzīvē.
- II. Neapzinātais līmenis – kad zemapziņa valda par apziņu. Cilvēks pats sevi vairs nekontrolē. Šais mirkļos cilvēks var izpausties TRĪS dažādos veidos, trīs dažādos virzienos. Divi no šiem virzieniem ir TICĪBAS un pārliecības veidoti, viens sakņojas NETICĪBĀ. Divi no šiem virzieniem cilvēku tuvina iznīcībai, jo noved cilvēku līdz viennozīmīgai sakārtotībai vai haosam. Trešais veids var pacelt cilvēku līdz Dieva atklāsmei.

Tātad trīs galējās cilvēka zemapziņas izpausmes:

1. Nāves bailes, histērija un haoss. Nāk no apziņas veidotās neticības vai mistikas radītām šaubām. Tas ir neticības ceļš, kurš beidzas ar iznīcību.
2. Ekstāze, eiforija vai dzīvnieciska bauda. Nāk no apziņas veidotās pašpārliecinātības vai mistiskās ticības. Nonākušas zemapziņā, tās cilvēkā izpaužas kā absolūtās, viennozīmīgās patiesības, kā nepieciešamība pēc neierobežotas varas un diktatūras, tātad ideālas sakārtotības, kura beidzas ar iznīcību.
3. Atklāsmē. Tā nāk no apziņas pārliecības un radošām šaubām. Sasniegušas zemapziņu, tās cilvēku uz mirkli paceļ līdz VIENAI NO BEZGALĪGAJĀM Ticības izpausmēm Dievam.

Grafiski visu teikto varētu attēlot trijstūra veidā, kur uz trim virsotnēm būtu novietotas zemapziņas galējās izpausmes, bet centrā apziņas valdījumi /skat. zīmējumu/.

PIEKTAIS secinājums.

Cilvēks savā dzīvē par īstenību sev apkārt vienmēr ir centies uzzināt PATIESĪBU.

Bet, ja par īstenību vispār patiesību nevar uzzināt, ko tad?

Ar šādu īstenību cilvēks cenšas gūt SASKAŅU. Par NEDZĪVĀS PASAULES īstenību cilvēks uzzina patiesību. Blakus patiesībai, protams, ir arī nepatiesība, taču cauri laikiem par nedzīvās pasaules īstenību paliek tikai patiesas zināšanas.

Ar DZĪVĀS DABAS īstenības apzināšanu viss ir daudz sarežģītāk. Ja ikvienā dzīvā radībā līdzās atrodas neizzināmā Dieva pasaule un izzināmā nedzīvā pasaule, tad par ikvienu dzīvu organismu mēs varam uzzināt gan patiesību, gan būt saskaņā ar to. Tāpēc varētu domāt, ka ne katras zināšanas par dzīvo dabu ir patiesas. Patiesas ir tikai tās zināšanas par dzīvo dabu, kuras neizjauc saskaņu ar to.

Cilvēks īstenības lielumu par CILVĒKIEM un SABIEDRĪBU mērī ne tikai ar patiesības, bet arī ar saskaņas mērauklu. Arī šeit patiesība /patiesība bez saskaņas/ nesaskaņas nepastāv. Saskaņa var būt patiesībā vai nepatiesībā veidota. Tā rodas TAISNĪBA vai LIEKULĪBA un MELI. Arī nesaskaņa var būt patiesībā vai nepatiesībā veidota. Šeit rodas NAIDS vai NETAISNĪBA (balstīta uz meliem, liekulību un naidu).

Taisnība, manuprāt, nevar būt vienam cilvēkam. Taisnība rodas tikai starp cilvēkiem vai sabiedrības grupām patiesas saskaņas un saskaņotas patiesības veidā. Bieži un neatlaidīgi cilvēki savā dzīvē ir meklējuši taisnību. Var būt par vaduguni šiem meklējumiem var izmantot atziņu: ikviens cilvēka rīcības un darbības pamatā ir DAUDZAS patiesības, tāpēc savas taisnības meklējumos mums būtu jāmēģina atrast tādu konkrētu un optimālu patiesību, kuru varētu saskaņot ar citiem ieinteresētajiem cilvēkiem.

Cilvēks par DIEVA īstenību patiesību uzzināt nevar, tāpēc cilvēkam ar Dievu ir jāmeklē saskaņa. Savukārt, saskaņu ar Dievu veido TICĪBA. Runājot par ticību Dieva, nav vienalga, KĀ mēs ticam.

Spēcīga ticība, kura nāk no pašpārliecinātības vai mistiskas pārliecības, noved cilvēku pie saskaņas, kura sakņojas fanātismā vai māņticībā. Sasniedzis ekstāzi, cilvēks to notur par Dieva atklāsmi. Bet faktiski tā ir iekšēja vai ārēja diktatūra.

Savukārt, radošas šaubas, pāraugot dziņā pārliecībā, var aizvest cilvēku līdz Ticībai, kuru veido patiesa Saskaņa ar Dievu. Cilvēks reliģijā vai citādā Ticībā veidot Saskaņu ar Dievu var uzskatīt par savu PERSONĪGO, citiem nepierādāmo, Dieva patiesību. Varbūt šādas Ticības augstākajā punktā Atklāsmē cilvēks iegūst atzinu: savas ticības veidotājā Saskaņā ar Dievu es PATS SEV varu kļūt par MESIJU.

Tās arī varētu būt pašas dziļākās un intīmākās, nerādāmās un nepierādāmās attiecības ar Dievu.

PĒCVĀRDS

Savās pārdomās es meklēju patiesību par Dieva būtību. Šo meklējumu rezultātā esmu guvis pārliecību, ka cilvēkam nav lemts uzzināt patiesību par Dievu. Augstākais uz ko cilvēks savā dzīvē var cerēt, tā ir saskaņas rašana ar Dievu. Bet saskaņa parasti sakņojas Ticībā.

Cilvēks ir tikai cilvēks un šo saskaņoto Ticību viņam gribas iegērbt kaut kādā sev izprotamā ietērpā. Tā rodas daudzkrāsaini tērpi Dievam, bet par Viņa būtību kaut ko konkrētu mēs tā arī nezinām. (Līdzīgi kā H.K. Andersona pasākā “Karaļa jaunais tērps”. Tikai šoreiz tērps ir redzams, bet Karalis – Dievs ir un paliek neredzams).

Manis šūto Dieva ietērpū varētu ietvert vienā teikumā – Dievs tā ir ideāla sakārtotība, kura balstās uz absolūtu brīvību.

Ja kādam no šī ietērpa kaut kas liekas labs un lietojams, tad lai viņam veiksmē darīnot savējo. (Arī es, “šujot tērpū” Dievam tiku izmantojis citu veidotās un jau gatavās piegrieztnes). Gribam mēs to vai ne, ikkatrs kaut kādu ietērpū Dievam savā dzīvē izveido. Kādam tas ir ateismā, citam dogmatismā balstīts, bet vēl kāds izmanto mistikas piegrieztni. Tā ir neizbēgamība, jo, ja mēs nevaram ieraudzīt pašu Karali, tad gribas redzēt vismaz Viņa tērpū!

E. Helfriča grafiskais noformējums

Ofsets. 300 eks.

1993.gadā. Jelgava LLU